

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE IN PROSTOR
Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

POROČILO O DELU ZA LETO 2015

april, 2016

KAZALO

1	UVOD	1
2	ORGANIZACIJA IN KADRI	1
2.1	ORGANIZIRANOST	1
2.2	KADROVSKA STRUKTURA.....	2
3	SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE	4
3.1	IZOBRAŽEVANJE	4
3.2	TEHNIČNA OPREMLJENOST ZA DELO	5
3.3	FINANČNA SREDSTVA IN REALIZACIJA.....	5
3.4	POSTOPEK JAVNIH NAROČIL	5
3.5	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA.....	6
4	GRADBENA, GEODETSKA IN STANOVANJSKA INŠPEKCIJA	6
4.1	PODROČJE GRADBENE INŠPEKCIJE.....	6
4.1.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA.....	6
4.1.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	8
4.1.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	12
4.1.4	AKCIJE V LETU 2015	13
4.1.5	OSTALO.....	21
4.2	PODROČJE GEODETSKE INŠPEKCIJE	23
4.2.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA.....	23
4.2.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	25
4.2.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	27
4.2.4	AKCIJE V LETU 2015.....	28
4.3	PODROČJE STANOVANJSKE INŠPEKCIJE	29
4.3.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA.....	29
4.3.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	31
4.3.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	33
4.3.4	AKCIJE V LETU 2015.....	33
4.3.5	OSTALO.....	36
5	INŠPEKCIJA ZA OKOLJE IN NARAVO	37
5.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA.....	37
5.1.1	ORGANIZACIJA DELA.....	37
5.1.2	INŠPEKTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM	38
5.1.3	IZOBRAŽEVANJE INŠPEKTORJEV.....	38
5.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	38
5.3	UGOTOVITVE PO PODROČJIH DELA	45
5.3.1	Nadzor predpisov kakovosti zraka	46
5.3.2	Nadzor predpisov ravnanja z odpadki	46
5.3.3	Nadzor emisij snovi in toplote v vode.....	50
5.3.4	Nadzor urejanja voda in gospodarjenja z njimi	51
5.3.5	Nadzor biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot	53
5.3.6	Nadzor nad ravnanjem s snovmi in odpadnimi snovmi, ki tanjšajo ozonski plašč	54
5.3.7	Nadzor gensko spremenjenih organizmov (GSO) v zaprtih sistemih	55
5.3.8	Nadzor industrijskega onesnaževanja in tveganj.....	55
5.3.9	Nadzor nad obrati tveganja za okolje (SEVESO obrati)	57
5.3.10	Nadzor nad emisijami snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja	57
5.3.11	Nadzor nad emisijami iz kurilnih naprav	58
5.3.12	Nadzor nad obremenjevanjem s hrupom iz industrijskih in drugih obratov	58
5.3.13	Nadzor nad elektromagnetnim sevanjem in svetlobnim onesnaževanjem.....	59
5.4	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	60
5.5	AKCIJE NADZORA V LETU 2015	61
5.6	OSTALO.....	69
5.6.1	Sodelovanje z drugimi inšpekcijami in organi	69
5.6.2	Mednarodno sodelovanje.....	69
5.7	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	71

1 UVOD

Inšpektorat RS za okolje in prostor (v nadaljevanju Inšpektorat) je bil ustanovljen z Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 91/2014). Inšpektorat deluje kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor in izvaja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov na področjih prostora in graditve objektov, na stanovanjskem področju, na geodetskem področju ter na področju okolja in narave.

V letnem poročilu o delu Inšpektorata so zajeta vsa področja dela, nad katerimi je Inšpektorat v letu 2015 v skladu z dodeljenimi pooblastili izvajal nadzor. Inšpektorat je opravljal naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij varstva okolja: kakovosti zraka, ravnanje z odpadki, čezmejno pošiljanje odpadkov, kakovost voda, emisije snovi v vode, industrijsko onesnaževanje in tveganje, hrup, elektromagnetno sevanje, svetlobno onesnaževanje, nadzor nad emisijami oziroma drugimi nepravilnostmi pri uporabi kemikalij; ohranjanja narave, urejanja voda in gospodarjenja z njimi in nadzora nad gensko spremenjenimi organizmi; naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov glede urejanja prostora in naselij, graditvijo objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij, izpolnjevanjem bistvenih zahtev za objekte, stanovanjskimi zadevami in geodetsko dejavnostjo.

Organiziranje in planiranje dela Inšpektorata je temeljilo na programskih ciljih dela Ministrstva za okolje in prostor, strateških usmeritvah Inšpektorata ter kriterijev za določanje prioriternih inšpekcijskih nadzorov. Inšpekcijski nadzori so se opravljali z namenom preverjanja spoštovanja zakonskih določb in so bili usmerjeni predvsem na področja, v okviru katerih se v praksi iz preteklih izkušenj zaznava nespoštovanje predpisov oziroma problemi pri izvajanju le-teh. Posebna pozornost je bila namenjena področjem, v okviru katerih bi lahko bila, zaradi nespoštovanja predpisov, neposredno ogrožena človeška življenja ali zdravje ljudi ter storjena večja materialna škoda. V ta namen se vsako leto za posamezno inšpekcijo predvidi število inšpekcijskih pregledov.

Glede na obseg inšpekcijskih nadzorov je Inšpektorat izvajal tako celovite kot tudi tematske inšpekcijske nadzore. Celoviti nadzori so se izvajali z namenom ugotavljanja celotnega pregleda nad zakonitostjo in strokovnostjo dela zavezanca, s področja dela posamezne inšpekcije. Tematski nadzori so se pri zavezancih opravljali na tistem delu posameznega dela inšpekcijskega področja, ki z vidika uresničevanja posameznega materialnega predpisa, predstavlja posebno problematiko, ali pa z namenom pridobivanja podatkov o realnem stanju kot posnetek stanja na določenem upravnem področju.

Na podlagi prejetih prijav, pobud, pritožb in obvestil, ki jih je Inšpektorat prejel od fizičnih ali pravnih oseb so se izvajali izredni inšpekcijski nadzori. Kontrolni inšpekcijski nadzori pa so se izvajali z namenom preverjanja, ali so zavezanci v odrejenem roku uresničili oziroma izpolnili ukrepe, odrejene s strani inšpektorjev za odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti. Glede na način izvedbe je inšpekcija opravljala tako napovedane kot tudi nenapovedane inšpekcijske nadzore.

Inšpektorat je izvedel različne usmerjene akcije na področjih, na katerih so bile v preteklem obdobju ugotovljene večje nepravilnosti in na področjih, na katerih na novo nadzor določa sprememba posamezne področne zakonodaje. Glede na področje nadzora se je Inšpektorat aktivno vključeval v skupne akcije različnih Inšpektoratov RS in s tem nadaljeval z že vzpostavljeno prakso.

2 ORGANIZACIJA IN KADRI

2.1 ORGANIZIRANOST

Inšpektorat deluje kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Sedež Inšpektorata je bil v letu 2015 v Ljubljani, na naslovu Vožarski pot 12. Inšpektorat je vodila in predstavljala vršilka dolžnosti glavne inšpektorice.

Za strokovno, učinkovito, racionalno in usklajeno izvrševanje nalog ter za učinkovit notranji nadzor nad opravljanjem nalog na posameznih ožjih delovnih področjih, so bile v Inšpektoratu organizirane naslednje notranje organizacijske enote:

- Inšpektorat RS za okolje in prostor,
- Inšpekcija za okolje in naravo, ION,
- Gradbena, geodetska in stanovanjska inšpekcija, GGS!
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Inšpektorat ima Območne enote z inšpekcijskimi pisarnami po vsej Sloveniji, in sicer:

- Območna enota Celje, s sedežem v Celju, Krekov trg 9, z inšpekcijsko pisarno v Velenju, Rudarska 6a, Velenje;
- Območna enota Koper, s sedežem v Kopru, Trg Brolo 12, z inšpekcijsko pisarno v Postojni, Kolodvorska 5a, Postojna;
- Območna enota Kranj, s sedežem v Kranju, Slovenski trg 1;
- Območna enota Ljubljana, s sedežem v Ljubljani, Vožarski pot 12, z inšpekcijskimi pisarnami v Kočevju, TZO 2, Kočevje, v Zagorju ob Savi, Grajska ul. 2, Zagorje ob Savi in v Kamniku, Maistrova 16, Kamnik;
- Območna enota Maribor, s sedežem v Mariboru, Ulica heroja Tomšiča 2, z inšpekcijskimi pisarnami v Slovenski Bistrici, Ljubljanska c. 93, na Ptuj, Prešernova 29, Ptuj in v Dravogradu, Meža 10, Dravograd;
- Območna enota Murska Sobota, s sedežem v Murski Soboti, Kardoševa 2, z inšpekcijsko pisarno v Ljutomeru, Ormoška 3/II, Ljutomer;
- Območna enota Nova Gorica, s sedežem v Novi Gorici, Trg Edvarda Kardelja 1, z inšpekcijsko pisarno v Ajdovščini, Vipavska c. 11/b, Ajdovščina;
- Območna enota Novo mesto, s sedežem v Novem mestu, Defranceschijeva 1, z inšpekcijsko pisarno v Brežicah, C. prvih borcev 24a, Brežice.

Inšpekciji predstavljata najpomembnejši in največji del Inšpektorata. Vsako inšpekcijo vodi direktor inšpekcije, ki vsebinsko vodi področje dela po vseh območnih enotah po Republiki Sloveniji.

Območno enoto organizacijsko vodi vodja območne enote, kateremu pri delu pomaga in mu strokovno pomoč nudi koordinator. V območni enoti, kjer je vodja inšpektor za okolje, je koordinator gradbeni inšpektor, v območnih enotah, kjer je vodja gradbeni inšpektor pa je inšpektor za okolje.

V okviru območnih enot poleg inšpektorjev in administrativnega osebja delujejo tudi nadzorniki. To so uradniki, ki v skladu z določbami Zakona o inšpekcijskem nadzoru in Zakona o splošnem upravnem postopku, izvajajo posamezna dejanja v postopku (ugotavljajo dejstva in okoliščine) in s tem nudijo pomoč inšpektorjem za okolje in naravo ter gradbenim inšpektorjem.

2.2 KADROVSKA STRUKTURA

V skladu s Skupnim kadrovskim načrtom organov državne uprave ter kadrovskim načrtom, ki ga določi Ministrstvo za okolje in prostor, je imel IRSOP na dan 31.12. 2015 določeno število 175 kot največje število zaposlenih javnih uslužbencev.

Na dan 31. 12. 2015 je bilo v Inšpektoratu zaposlenih 173 javnih uslužbencev, pri čemer je bilo 172 javnih uslužbencev všteti v kadrovski načrt, 1 javna uslužbenka v kadrovski načrt ni bila všteta, saj je nadomeščala javno uslužbenko na starševskem dopustu. Pričeti so bili trije postopki za nadomestno zaposlitev dveh inšpektorjev, ki sta odšla z inšpektorata in enega za nadomestitev inšpektorice, ki je odšla na porodniški dopust.

Na dan 31. 12. 2015 je bilo na Inšpektoratu zaposleno 129 inšpektorjev, 14 nadzornikov.

Kadrovska struktura zaposlenih po notranjih organizacijskih enotah na dan 31. 12. 2015 je bila sledeča:

- v Inšpektoratu RS za okolje in prostor, in sicer v uradu Inšpektorata je bila zaposlena 1 javna uslužbenka;
- v Inšpekciji za okolje in naravo je bilo zaposlenih 6 javnih uslužbencev;
- v Gradbeni, geodetski in stanovanjski inšpekciji je bilo zaposlenih 13 javnih uslužbencev;
- v Službi za skupne in pravne zadeve je bilo zaposlenih 11 javnih uslužbencev;

- v Območni enoti Celje je bilo zaposlenih 22 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Koper je bilo zaposlenih 16 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Kranj je bilo zaposlenih 12 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Ljubljana je bilo zaposlenih 36 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Maribor je bilo zaposlenih 25 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Murska Sobota je bilo zaposlenih 10 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Nova Gorica je bilo zaposlenih 9 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Novo mesto je bilo zaposlenih 12 javnih uslužbencev.

V letu 2015 je delovno razmerje v Inšpektoratu prenehalo 4 javnim uslužbencem, in sicer:

- 1 javni uslužbenki, zaradi premestitve v drug organ,
- 1 javnemu uslužbencu, zaradi izteka pogodbe o zaposlitvi, sklenjene za določen čas,
- 1 javnemu uslužbencu, zaradi upokojitve ter
- 1 javni uslužbenki, zaradi sklenjena pisnega sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi na podlagi podane odpovedi delovnega razmerja.

V letu 2015 so bile v Inšpektoratu realizirane zaposlitve, od katerih je šlo:

- za 1 zaposlitev na osnovi zaključenega javnega natečaja,
- za 5 zaposlitev na osnovi premestitve oziroma prehoda v organ iz drugega organa državne uprave ter
- za 1 zaposlitev na osnovi sklenjene pogodbe o zaposlitvi za določen čas oziroma za čas nadomeščanja drugega javnega uslužbenca.

Inšpektorat opozarja na dejstvo, da veljavni načrt in obseg sredstev ne dopuščata zaposlitve zadostnega števila inšpektorjev, kot bi jih dejansko potreboval, glede na vedno večji obseg pristojnosti. Inšpektorji so že sedaj prekomerno obremenjeni in dolgoročno lahko to vodi v povečane izostanke, zaradi bolezni in neustrezno opravljanje inšpekcijskega nadzora, tako po številu obravnavanih zadev kot po kvaliteti opravljenih del. Razmejiti je potrebno med nadzorom, ki ga opravlja lokalna skupnost in Inšpektorat (področje komunalnih odpadkov, komunalnih odpadnih voda...). Letno število prejetih pobud za inšpekcijski nadzor je večje, kot jih inšpektorji lahko obravnavajo.

Inšpektorat je v času od 1. 4. 2012 do 31. 12. 2015 izgubil 25 javnih uslužbencev, saj v primeru upokojitev in prenehanja delovnega razmerja ni bilo nadomeščanj. Ob vzpostavitvi organa tudi niso bili vsi javni uslužbenci premeščeni nazaj na IRSOP, kar je pomenilo preobremenjenost zaposlenih predvsem v Službi za splošne in pravne zadeve ter v nekaterih območnih enotah. V dveh območnih enotah se tajnici nista odločili za premestitev na IRSOP, zato je bilo potrebno delo na administrativno-tehničnem področju razdeliti med nadzornike, kar pomeni posledično manj ogledov na terenu. S skupnim sodelovanjem, obilico dela, ki ga na prvi pogled ni videti in veliko optimizma nam je kljub številnim preprekam uspelo postaviti nov organ.

Po izobrazbeni strukturi je bilo stanje naslednje:

Tabela 1: Izobrazbena struktura

STOPNJA IZOBRAZBE	ŠTEVILO USLUŽBENCEV
doktorat	2
magisterij	13
visoka izobrazba / univ. dipl./spec/2. bolonjska	130
višja izobrazba / inženir	6
srednja izobrazba	20
manj kot srednja / poklicna	2
SKUPAJ	173

3 SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE

Služba za skupne in pravne zadeve (v nadaljevanju Služba) opravlja delo za celoten Inšpektorat, podrejena je glavni inšpektorici. Znotraj te službe se opravljajo vse aktivnosti, ki so potrebne za delovanje na področju pravnih vprašanj, kadrovskih zadev, finančne službe in informatike. V letu 2015 je v bilo v službi poleg vodje službe zaposlenih še 11 javnih uslužbencev.

V Službi se izvajajo naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje:

- pogojev za delo Inšpektorata kot celote,
- nalog administrativno-tehničnega, kadrovskega in finančnega poslovanja,
- nalog pravne pomoči pri vodenju postopkov,
- nalog enotnega delovanja administracije ter
- dela na področju upravljanja z dokumenti in dokumentarnim gradivom na nivoju Inšpektorata.

Služba prvenstveno izvaja naloge, ki so vezane na pridobitev in vzdrževanje poslovnih prostorov ter osnovnih sredstev.

Zaposleni v sodelovanju s Službo skrbijo za redno vzdrževanje službenih vozil, kot tudi njihovo morebitno zamenjavo. Informatika skrbita za nemoteno delovanje informacijskih sistemov in računalniške opreme.

Naloge kadrovskega poslovanja se nanašajo na načrtovanje, izbiro, razvoj in izobraževanje kadrov, kamor sodi tudi zaposlovanje in napredovanje javnih uslužbencev. Kadrovsko področje vsebuje tudi sodelovanje pri pripravi delovnopravnih in organizacijskih aktov s področja ravnanja s kadrovskega viri ter pripravo analiz in strokovnih podlag kadrovskega načrtov ter podlag za odločanje o pravicah in obveznostih javnih uslužbencev.

Služba skrbi za nakup, vzdrževanje in evidenco opreme za inšpektorje, saj je Inšpektorat zaposlenim javnim uslužbencem dolžan zagotavljati osebno varovalno opremo (zaščitna jakna, delovni čevlji, čelade, odsevni brezrokavnik idr.) in druge potrebne pripomočke ter orodja za izvajanje delovnih nalog.

Finančno poslovanje vsebuje predvsem načrtovanje, spremljanje in kontrolo porabe finančnih sredstev Inšpektorata, in sicer z zbiranjem, urejanjem in s pripravo finančne dokumentacije. V okviru finančnega poslovanja se pripravijo finančni načrti (proračun, načrt nabav in gradenj) ter se spremlja njihova realizacija. V finančno poslovanje sodijo tudi naloge, pomembne za nemoteno delovanje Inšpektorata, kot je sodelovanje pri postopkih javnih naročil, spremljanje pogodbenih obveznosti ter obdelava finančnih dokumentov, izvajanje elektronskih postopkov plačevanja računov. Poleg tega je potrebno redno spremljati plačila glob, taks in razna vračila. Zelo pomembno je stalno sodelovanje z drugimi organi na področju fiskalnega področja.

Naloge pravne pomoči in podpore se nanašajo na nudenje pravne pomoči, v zvezi z uporabo materialnih in procesnih predpisov v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih. V okviru pravne podpore se oblikujejo predlogi in rešitve za sistemsko izvrševanje inšpekcijskega nadzora v okviru predpisov, ki jih nadzira Inšpektorat. Oblikujejo se tudi osnutki internih aktov, izvajajo se postopki javnih naročil, vključno s pripravo pogodb, spremlja se zakonodaja, ki je v postopku usklajevanja ter sodeluje se pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov.

Pri opravljanju del in nalog Inšpektorata nastane velika količina dokumentov in drugega dokumentarnega gradiva, za katerega je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo zagotoviti učinkovito, zakonito in enotno evidentiranje, hrambo ter arhiviranje.

3.1 IZOBRAŽEVANJE

Z izobraževanjem se zagotavlja ustrezna raven strokovne izobrazbe in usposobljenosti zaposlenih za uspešno in učinkovito izvajanje nalog. Temu področju smo v okviru finančnih zmožnosti v letu 2015 posvečali veliko pozornosti. Inšpektorji so se udeleževali strokovnih izobraževanj, ki so bila ob spremembah zakonodaje organizirana v okviru Ministrstva, sodelovali so na delavnicah v okviru

IMPEL mreže. Vsi javni uslužbenci so se udeležili izobraževanja »Jezik in oblika besedil v javni upravi«, za inšpektorje in nadzornike je bil organizirano izobraževanje »Komunikacija in obvladovanje težavnih strank«.

Ob pregledu dopisov Varuha in zapisnikov inšpekcijskih pregledov, ki so jih v IRSOP opravili upravni inšpektorji, je bilo ugotovljeno, da je potrebno dodatno izobraževanje inšpektorjev na področju uporabe Zakona o splošnem upravnem postopku ter Zakona o inšpekcijskem nadzoru, saj so bile pri nadzorih ugotovljene kršitve zakonodaje. Organizirano je bilo izobraževanje na področju prekrškovnih postopkov.

3.2 TEHNIČNA OPREMLJENOST ZA DELO

Na področju informatike je bil postavljen cilj sodobno informacijsko okolje. Izvajati se je pričela celovita informacijska prenova z namenom povečanja produktivnosti in zagotovitvijo uporabnikom prijaznejše in stabilnejše informacijsko okolje. Inšpekcija za okolje in naravo (ION) je s 1. 7. 2015 prešla iz informacijskega sistema za knjiženje upravnih aktov ISI na INSPIS, ki ga je od leta 2013 uporabljala Geodetska, gradbena in stanovanjska inšpekcija (GGSI), s čimer so se znižali stroški, saj ni več potrebno vzdrževati dveh informacijskih sistemov. V letu 2015 smo pričeli s postopno zamenjavo računalnikov in monitorjev, saj je večina javnih uslužbencev uporabljala zastarelo opremo.

V letu 2015 je bilo nabavljeno osem službenih vozil, ki so zamenjala 13 let stara vozila.

3.3 FINANČNA SREDSTVA IN REALIZACIJA

Inšpektorat imel za leto 2015 sprejet proračun v višini 7.037.661,00 EUR, kar pa je bilo premalo, da bi lahko zagotavljali uspešno izvedbo izvršb inšpekcijskih odločbi in s tem večjo učinkovitosti dela.

Tabela 2: Proračun

Sprejeti proračun	7.037.661,00 EUR
Veljavni proračun	6.395.257,44 EUR

SPREJETI PRORAČUN	7.037.661,00 EUR
153363 – Plače	5.800.000,00 EUR
153364 – Materialni stroški	750.000,00 EUR
153365 – Investicije	274.957,00 EUR
153367 – Izvedenska mnenja	40.000,00 EUR
153367 – Izvršbe	130.000,00 EUR
153368 – Analize odvzetih vzorcev	40.000,00 EUR
153369 – Odškodnine iz naslova zavarovanj	2.384,00 EUR
153370 – Stvarno premoženje	320,00 EUR

Kljub temu, da ima Inšpektorat eno najnižjih proračunskih postavk v primerjavi z drugimi organi, je bil realiziran večji del načrtovanih aktivnosti. To pa je predvsem posledica izredne gospodarnosti, ekonomičnosti in stroškovne učinkovitosti Inšpektorata pri razpolaganju s proračunskimi sredstvi.

Omeniti je še potrebno, da inšpektorji z izvajanjem kaznovalne politike, poskrbijo za precejšen donos sredstev v proračun. Ravno tako se dosledno izvajajo predaje posameznih terjatev v izvršbo na FURS.

3.4 POSTOPEK JAVNIH NAROČIL

Na Inšpektoratu so bila v letu 2015 izvedena javna naročila za storitve in blago, ki so nujne pri vsakdanjem delu. Del javnih naročil izvaja organ sam, za del pa je pooblastil druge organe, ki so vodili skupna javna naročila za več organov (razna čiščenja in druge skupne storitve po enotah). Nekaj skupnih javnih naročil je za organe državne uprave vodil tudi MJU (nakup osebnih vozil, nakup računalnikov, pisarniški material...). V letu 2015 smo izvedli 138 evidenčnih javnih naročil in 37 drugih javnih naročil v skladu s postopki po Zakonu o javnem naročanju-2. Pričet je bil postopek javnega naročila, ki je bil tudi medijsko spremljan, kjer smo iskali izvajalca za odvoz gum in predelavo izrabljenih gum v količini 28.000 ton.

3.5 DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Inšpektorat je v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja zavezan k dajanju informacij javnega značaja. V leti 2015 je na IRSOP prispelo 264 vlog, od tega je bilo 72 ugodenih, 94 delno ugodenih in 80 zavrženih.

4 GRADBENA, GEODETSKA IN STANOVANJSKA INŠPEKCIJA

4.1 PODROČJE GRADBENE INŠPEKCIJE

4.1.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Pristojnosti gradbene inšpekcije so določene v zakonih (Zakon o graditvi objektov-1, Zakon o urejanju prostora, Energetski zakon-1, Zakon o rudarstvu, Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno-1) in podzakonskih aktih.

Na podlagi določil Zakona o graditvi objektov ZGO-1 gradbeni inšpektorji nadzirajo gradnjo objektov, med drugim:

- ali imajo investitorji gradbeno dovoljenje za graditev objektov oziroma za dela, ki jih opravljajo, in ali dela opravljajo v skladu z dovoljenjem;
- ali se gradnja oziroma sprememba namembnosti izvaja skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ali se dela, za katera po določbah ZGO-1ni potrebno pridobiti dovoljenj, izvajajo v skladu s prostorskimi akti in gradbenimi predpisi;
- ali se gradi objekt, za katerega je izdan sklep, s katerim se je dovolila obnova postopka in zadržanje izvršitve gradbenega dovoljenja;
- ali udeleženci pri graditvi objektov (projektanti, izvajalci, nadzorniki...) izpolnjujejo zahteve, določene z ZGO-1;
- ali imajo lastniki za uporabo objektov uporabno dovoljenje;
- ali objekte vzdržujejo tako, da le-ti ne ogrožajo varnosti in zdravja ljudi ter okolice ...

Na podlagi določil ZGO-1 in predvsem Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Uradni list RS, št. 18/13, 24/13, 26/13) gradbeni inšpektorji nadzirajo:

- ali zgrajeni enostavni objekti izpolnjujejo pogoje za postavitve brez gradbenega dovoljenja,
- ali je enostavni objekti postavljen v skladu s prostorskim aktom,
- ali investitorji in izvajalci izvajajo vzdrževanje objekta v obsegu, za katera ne potrebujejo gradbenega dovoljenja.

Na podlagi določil Zakona o rudarstvu (ZRud-1) gradbeni inšpektorji nadzirajo:

- ali se zakonito izvajajo rudarska dela na stavbnih zemljiščih in
- ali se izvaja gradnja dodatne rudarske infrastrukture izven rudniških prostorov, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

Na podlagi Energetskega zakona (EZ-1) gradbeni inšpektorji izvajajo strokovni nadzor nad izdanimi energetskimi izkaznicami, kot posledico strokovnega nadzora resornega ministrstva, v katerem le-to podvomi o pravilnosti izdane energetske izkaznice.

Gradbeni inšpektorji v okviru svoje pristojnosti izvajajo tudi dolžnosti, podeljene z Uredbo o odlagališčih odpadkov.

V letu 2015 so bili osnovni cilji gradbene inšpekcije definirani preko štirih temeljnih nalog, in sicer:

- G1 – Preprečevanje nedovoljenih gradenj;
- G2 – Kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov;
- G3 – Preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj;
- G4 – Kontroliranje ostalih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije.

Ključne besede so povezane s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za gradbeno inšpekcijo.

Tabela 3: Uporaba ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za gradbeno inšpekcijo

GRADBENA INŠPEKCIJA		Ključna beseda, ki opredeljuje temeljno nalogo
Preprečevanje nedovoljenih gradenj	152. čl. ZGO-1 – nelegalna gradnja	G1 – PREPREČEVANJE NG
	153. čl. ZGO-1 – neskladna gradnja	
	154. čl. ZGO-1 – nevarna gradnja	
	158. čl. ZGO-1 – odklop od infrastrukturnih omrežij	
	160. čl. ZGO-1 – označitev ukrepa	
	161. čl. ZGO-1 – zaseg	
	148. čl. 4. odstavek ZGO-1 – obnova postopka izdaje GD	
	Odločba ZUN	
Kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov	150. člen ZGO-1.4. tč. (prepoved vgradnje)	G2 – BISTVENE ZAHTEVE IN IZPOLNJEVANJE POGOJEV
	150. člen ZGO-1.1. ali 1.2. tč. (odprava nepravilnosti oz. ustavitev gradnje)	
Preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj	150. člen ZGO-1.3 tč. (prepoved uporabe)	G3 – UPORABA
	156. čl. ZGO-1 (posebni primeri uporabe)	
Kontroliranje ostalih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije	Zakon o rudarstvu	G4 – DRUGI ZAKONI
	Energetski zakon	
	Uredba o odlagališčih odpadkov	

Ključne besede, ki so definirane na nivoju zadev in opredeljujejo temeljne naloge, so definirane na naslednjih tipih zadev:

- ☐ upravna-gradbena,
- ☐ prekrškovna zadeva,
- ☐ akcija.

Večina dejanj in postopkov gradbene inšpekcije so namenjena doseganju teh osnovnih ciljev, s tem namenom inšpektorji tudi dosledno vodijo inšpekcijske in prekrškovne postopke.

4.1.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Osnovna naloga gradbene inšpekcije je nadzor nad gradnjo objektov, predvsem preprečevanje nedovoljene gradnje, kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov ter preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj.

Gradbeni inšpektorji so v letu 2015 prejeli 3.243 prijav. Po uradni dolžnosti je bilo v letu 2015 uvedenih 4.534 postopkov, od tega je bilo uvedenih 3.713 inšpekcijskih postopkov ter 475 prekrškovnih postopkov, 346 ostalih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje gradbene inšpekcije.

Tabela 4: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2015	Inšpekcijski nadzor na gradbenem področju
Število prejetih prijav	3.243
Število inšpekcijskih postopkov	4.534

V letu 2015 je bilo rešenih 3.308 inšpekcijskih zadev, 538 prekrškovnih zadev in 397 ostalih splošnih zadev. Gradbena inšpekcija je tako imela na dan 31. 12. 2015 odprtih 11.000 inšpekcijskih zadev, 509 prekrškovnih zadev in 1.624 ostalih splošnih zadev.

V letu 2015 so gradbeni inšpektorji v zvezi s postopki poslali 6.198 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

V letu 2015 so gradbeni inšpektorji opravili 1.908 rednih pregledov, 2.409 izrednih pregledov in 3.000 kontrolnih pregledov (rednih in izrednih). Opravil so tudi 1.555 zaslišanj, sestavili 2.545 ostalih zapisnikov ter izdali 1.188 inšpekcijskih odločb.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. V letu 2015 je gradbena inšpekcija prejela 577 pritožb zoper izdane akte v inšpekcijskem postopku in 676 odločitev drugostopnega organa vezanih na vložena pravna sredstva. V letu 2015 je bila v 458 primerih pritožba zoper upravni akt v celoti zavržena (67,8 %), v 23 primerih je bila pritožba zavržena (3,4 %), 15 upravnih aktov je bilo delno odpravljenih in nadomeščenih z odločitvijo organa druge stopnje (2,2 %), 12 upravnih aktov je bilo delno odpravljenih (1,8 %) in v 16 primerih je bila odločitev gradbenega inšpektorja s strani organa druge stopnje spremenjena (2,4 %). 107 upravnih aktov je bilo odpravljenih in vrnjenih v ponovni postopek (15,8 %), 2 upravna akta sta bila delno odpravljena in vrnjena v ponovni postopek (0,3 %), 43 upravnih aktov pa je bilo v celoti odpravljenih (6,4 %).

Dne 28. 12. 2013 je začel veljati Zakon o dopolnitvi Zakona o graditvi objektov (ZGO-1E), ki s 156. a členom določa dodatne razloge za odlog izvršbe inšpekcijskih ukrepov pri nelegalnih gradnjah, neskladnih gradnjah in objektih, ki se uporabljajo brez predpisanega uporabnega dovoljenja. Dne 10. 3. 2015 je začel veljati Zakon o spremembi Zakona o graditvi objektov (ZGO-1F), ki je podaljšal odloge izvršb ter gradbenim inšpektorjem naložil, da najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona po uradni dolžnosti podaljšajo roke odloga, in sicer za toliko časa, kolikor znaša razlika med časom odobrenega odloga izvršbe iz že izdanega sklepa in na novo določenim najdaljšim časom odloga izvršbe. V skladu z novelo ZGO-1F je odlog izvršbe mogoč tudi v primeru pravnomočne in izvršljive inšpekcijske odločbe. Skladno s 3. odstavkom 293. člena Zakona o splošnem upravnem postopku se lahko upravna izvršba izjemoma odloži tudi na predlog zavezanca ali upravičenca, če je bilo zoper izvršbo oziroma zoper izvršilni naslov vloženo pravno sredstvo, pa bi z izvršbo verjetno nastala nepopravljiva škoda. Tako gradbeni inšpektor na predlog inšpekcijskega zavezanca odloži izvršbo inšpekcijske odločbe, če inšpekcijski zavezanec izkaže izpolnjevanje predpisanih zakonskih pogojev. V letu 2015 so gradbeni inšpektorji v zvezi z odlogom izvršbe inšpekcijskih ukrepov po 293. čl. ZUP oziroma po 156.a čl. ZGO-1E in ZGO-1F izdali 786 sklepov o odlogu.

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015 je razvidno iz tabele 5:

Tabela 5: Dejanja in ukrepi gradbene inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015

2015	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik – redni pregled	1.645
Zapisnik – redni pregled z zaslišanjem	263
Zapisnik – izredni pregled	1.921
Zapisnik – izredni pregled z zaslišanjem	488
Zapisnik – kontrolni pregledi (vsi)	3.000
Zapisnik – vsa zaslišanja	1.555
Ostali zapisniki	2.545
Odločba	1.188
Opozorilo ZIN	426
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	554
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	151
Sklep – o denarni kazni	39
Znesek izrečenih denarnih kazni	193.574,99 €
Sklep – ustavitev postopka	1.256
Ostali sklepi	1.340

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015, ki so bili opravljeni v zasledovanju štirih ciljev: G1 – PREPREČEVANJE NG, G2 – BISTVENE ZAHTEVE, G3 – IZPOLNJEVANJE POGOJEV in G4 – Kontroliranje ostalih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije so razvidni iz spodnje tabele:

Tabela 6: Dejanja in ukrepi gradbene inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2015

Gradbena inšpekcija	G1	G2	G3	G4
Zapisnik – redni pregled	1.533	1.128	269	11
Zapisnik – redni pregled z zaslišanjem	251	222	43	3
Zapisnik – izredni pregled	1.725	347	106	12
Zapisnik – izredni pregled z zaslišanjem	427	109	31	3
Zapisnik – kontrolni pregledi (vsi)	2.795	682	69	12
Zapisnik – vsa zaslišanja	1.475	317	42	7
Ostali zapisniki	2.318	645	121	7
Odločba	1.082	236	73	3
Opozorilo ZIN	405	328	39	13
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	552	11	0	0
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	126	33	12	0
Sklep – o denarni kazni	33	7	0	0

Sklep – ustaveitev postopka	1.139	361	26	2
Ostali sklepi	1.262	90	12	3

Opomba: en dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog (npr. en zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog, zato vsota pregledov po temeljnih nalogah ni enaka številu pregledov, ki štejejo v kvoto 7.000)

V letnem načrtu dela Inšpektorata za leto 2015 je bilo za gradbeno inšpekcijo za nadzor na področju graditve objektov predvidenih 7.000 inšpekcijskih pregledov. Gradbeni inšpektorji so v letu 2015 na področju graditve objektov opravili 7.317 inšpekcijskih pregledov, kar pomeni, da so bili zastavljeni cilji iz letnega načrta dela za leto 2015 uresničeni.

Primarni cilj nadzora v letu 2015 je bil zagotoviti izpolnjevanje predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov. Ta cilj je gradbena inšpekcija v letu 2015 zasledovala s povečanim obsegom nadzora nad aktivnimi gradbišči, ki so identificirana na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih in podatkov, posredovanih s strani drugih področnih inšpekcij. Ob nadzoru aktivnih gradbišč je bilo preverjeno tudi, ali udeleženci pri graditvi izpolnjujejo predpisane pogoje. V sklopu akcije »Nadzor na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov« je bilo pregledanih 803 gradbišč.

Poleg nadzora nad izpolnjevanjem predpisanih pogojev in kvaliteto dela je gradbena inšpekcija v letu 2015 stremela k čim učinkovitejšemu preprečevanju nastanka nedovoljenih gradenj. V tem okviru je primarno vršila nadzor nad gradnjami, pri katerih je, zaradi njihove nevarnosti, prizadet javni interes. V letu 2015 se je vršil tudi nadzor nad izvajanjem vzdrževalnih del, saj se pod okriljem izvajanja vzdrževalnih del velikokrat izvaja rekonstrukcija objekta, za katero pa je pred pričetkom gradnje potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje.

V letu 2015 je poleg zgornjih nalog gradbena inšpekcija povečala tudi obseg nadzora nad gradnjo in uporabo stavb, namenjenih javni rabi, saj je pri teh stavbah posebej močno izražen javni interes po izpolnjevanju bistvenih zahtev objekta pri gradnji in uporabi. Poleg ukrepa v primeru, da se objekt uporablja brez uporabnega dovoljenja, je ZGO-1 uvedel tudi ukrep v zvezi z uporabo objekta v druge namene, kot je dovoljena – sprememba namembnosti brez pridobljenega dovoljenja. S tem smo v letu 2015 sledili cilju preprečitve uporabe tistih objektov, ki nimajo pridobljenega uporabnega dovoljenja (5. člen ZGO-1). V letu 2015 je gradbena inšpekcija izvajala nadzor tudi nad izpolnjevanjem predpisanih bistvenih zahtev za objekte, predvsem pri stanovanjskih objektih, javnih objektih in poslovnih stavbah, ter pri tistih objektih, ki imajo vplive na okolje, pri objektih, ki predstavljajo zahtevne objekte po predpisih o graditvi objektov ter nad rekonstrukcijami starih objektov, predvsem v mestnih jedrih in drugih gosto naseljenih območjih, z namenom zagotavljanja izpolnjevanja bistvenih zahtev objektov (9. člen ZGO-1) in bistvenih lastnosti objektov (9. in 13. člen ZGO-1). Tako je bilo v sklopu akcije »Nadzor nad gradnjo in uporabo stavb, namenjenih javni rabi« pregledanih 222 javnih objektov.

S Pravilnikom o mehanski odpornosti in stabilnosti objektov so bila v slovenski pravni red vnesena pravila evrokodov – evropskih standardov, ki določajo načela in pravila za zagotovitev varnosti, uporabnosti in trajnosti objektov. V zvezi s Pravilnikom o mehanski odpornosti in stabilnosti objektov so gradbeni inšpektorji pri inšpekcijskem nadzoru preverjali tudi zahteve, s katerimi se zagotavlja mehanska odpornost in stabilnost objektov ves čas njihove življenjske dobe, s ciljem omejiti ogrožanje ljudi, živali in premoženja v objektih ter v njihovi neposredni okolici. Zanesljivost objekta je ena bistvenih lastnosti (13., 15. člen ZGO-1), ki jo mora objekt izpolnjevati, kontrola mehanske odpornosti in stabilnosti pa je pri tem bistvenega pomena.

V sklopu akcije »Nadzora na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov« so gradbeni inšpektorji v zvezi z zagotavljanjem izpolnjevanja predpisanih bistvenih zahtev za objekte opravili tudi večjo kontrolo nad izpolnjevanjem zahtev Pravilnika o gradbiščih, uveljavljenega v letu 2008, predvsem v delu, ki se nanaša na opravljanje kontrole gradnje s strani odgovornih nadzornikov. Obveznosti nadzornika obsegajo vse od ugotavljanja skladnosti gradnje s projekti in dovoljenji, do kontrole uporabe gradbenih proizvodov pri vgrajevanju v objekt. S tako zastavljenim nadzorom smo zasledovali cilj, da bi delo gradbenih inšpektorjev lahko omejili le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je popolna kontrola spoštovanja zakona pri gradnji objektov naloga nadzornikov. V akciji nadzora pa je bilo ugotovljeno kar nekaj nepravilnosti, ki so se nanašale na delo nadzornikov in sicer, da nadzornik nima imenovanega odgovornega nadzornika, da odgovorni nadzornik ni obvestil

gradbenega inšpektorja o neskladju s projektom za izvedbo in gradbenimi predpisi ter da nekateri odgovorni nadzorniki pred začetkom opravljanja dejavnosti niso imeli zavarovane svoje odgovornosti za škodo, ki bi utegnila nastati investitorjem in tretjim osebam v zvezi z opravljanjem njihove dejavnosti.

Povečana je bila tudi kontrola nad delom udeležencev pri graditvi objektov (projektanti, revidenti, izvajalci in odgovorni vodje del), v sklopu akcije »Nadzora na gradbiščih nad delom udeležencev« pri graditvi objektov. S tem smo želeli zagotoviti, da ti udeleženci izpolnjujejo osnovne pogoje za opravljanje dela (28., 29., 31. in 45. člen ZGO-1). V akciji nadzora pa je bilo ugotovljeno kar nekaj nepravilnosti, ki so se nanašale predvsem na neimenovanje odgovornega vodje del oz. odgovornega vodje posameznih del, nezavarovanje odgovornosti izvajalcev za škodo do investitorjev in tretjih oseb iz naslova opravljanja dejavnosti, izvajanje sprememb pri gradnji glede na PGD, PZI in gradbeno dovoljenje, ki niso ustrezno dokumentirane in dovoljene, neobstoje gradbenega dnevnika in projekta PZI na samem gradbišču ter da izvajalec na gradbišču nima dokazil o skladnosti gradbenih materialov in proizvodov, ki jih vgrajuje.

Ustreznost gradbenih proizvodov je eden bistvenih pogojev za doseganje oziroma izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte. Zakon določa, da gradbeni inšpektor prepove vgrajevanje gradbenih proizvodov, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev. Nova ureditev trga po priključitvi Slovenije v EU in s tem enostavnejši pretok blaga, storitev in delovne sile v okviru EU je povzročila še večji interes oseb iz tretjih držav za nastop na slovenskem trgu, zato je bila tudi v letu 2015 potrebna večja pozornost gradbene inšpekcije pri nadzoru nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov in pri opravljanju storitev s področja graditve objektov tako pri pravnih osebah kot tudi fizičnih osebah držav iz EU in iz tretjih držav. Tako kot v prejšnjih letih smo tudi v letu 2015 sodelovali s tržno inšpekcijo. S tem smo želeli zagotoviti kvaliteto gradbenih proizvodov (9. čl. ZGO-1) ter na ta način zagotoviti bistvene lastnosti objektov (13. čl. ZGO-1). V ta namen smo v sklopu akcije »Nadzor na gradbiščih nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov« pregledali 289 gradbenih proizvodov.

Gradbena inšpekcija je nadaljevala sistematičen nadzor nad novogradnjami, in sicer: ali je bilo za nameravano oz. že začeto gradnjo pridobljeno gradbeno dovoljenje, z namenom preprečiti gradnje brez gradbenega dovoljenja (3. čl. ZGO-1).

V postopkih gradbene inšpekcije zaznavamo določene težave v zvezi s spremembo namembnosti objektov, predvsem pa pri spreminjanju stanovanjskih objektov v večstanovanjske objekte. Razlog je predvsem v možnosti, da se etažna lastnina razdeli in v uradnih evidencah vpiše na novo stanje (tudi lastniško), ne glede na legalnost izvedenih del. Vzrok navedenim zapletom so predpisi s področja geodetskih dejavnosti, saj so spremembe v uradnih evidencah geodetske uprave in posledično zemljiške knjige mogoče, ne glede na legalnost novega stanja.

Opozoriti je potrebno še na pristojnost gradbene inšpekcije, ki nadzira, ali so enostavni objekti, za katere sicer gradbeno dovoljenje ni potrebno, zgrajeni oziroma postavljeni v skladu z občinskimi prostorskimi akti oziroma ali so za postavitve pridobljena ustrezna soglasja ipd. To dejstvo predstavlja še vedno veliko breme in povečano število postopkov in pristojnosti gradbene inšpekcije. Če namreč pogoji, določeni v občinskem prostorskem aktu, za postavitve enostavnega objekta, za katerega po zakonu gradbeno dovoljenje ni potrebno, niso izpolnjeni, mora gradbeni inšpektor uvesti postopek in ukrepati, kot da gre za nelegalno gradnjo.

Gradbena inšpekcija v letu 2015 ni ugotovila kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Na podlagi Energetskega zakona je gradbena inšpekcija pristojna za nadzor nad že izdanimi energetskimi izkaznicami, kadar pristojno Ministrstvo za infrastrukturo ugotovi nepravilnosti pri svojem strokovnem nadzoru in o tem obvesti gradbeno inšpekcijo. Gradbena inšpekcija v letu 2015 ni prejela nobene prijave o ugotovljenih nepravilnostih s strani Ministrstva za infrastrukturo, zato ni izvedla nobenega nadzora nad izdanimi energetskimi izkaznicami. V zvezi s pristojnostmi nadzora nad oglaševanjem prodaje nepremičnine brez energijskih kazalnikov gradbena inšpekcija v letu 2015 tega nadzora ni izvajala, saj o tem poteka spor o pristojnosti.

Na podlagi Zakona o rudarstvu nadzorstvo nad nezakonitim izvajanjem rudarskih del na stavbnih zemljiščih in nadzorstvo nad gradnjo dodatne rudarske infrastrukture izven rudniških prostorov izvaja

gradbena inšpekcija. Gradbena inšpekcija je v letu 2015 obravnavala 3 zadeve v zvezi z nelegalnimi kopi na stavbnih zemljiščih.

Na podlagi petega odstavka 20. člena, šestega odstavka 70. člena in prvega odstavka 115. člena Zakona o varstvu okolja je Vlada Republike Slovenije dne 6. 2. 2014 sprejela Uredbo o odlagališčih odpadkov, ki je začela veljati 22. 2. 2014. Uredba o odlagališčih odpadkov v 3. odstavku 53. člena določa, da Ministrstvo odloči o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz prvega odstavka 53. člena, če iz poročila inšpektorata, pristojnega za graditev, izhaja, da so izpolnjene gradbene zahteve v zvezi z zaprtjem odlagališča, in iz poročila inšpektorata izhaja, da so izpolnjene vse zahteve v zvezi z zapiranjem odlagališča v skladu s to uredbo. V letu 2015 je gradbena inšpekcija na podlagi poizvedb Agencije RS za okolje v zvezi z odločanjem o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz prvega odstavka 53. člena Uredbe o odlagališčih odpadkov posredovala 9 poročil, iz katerih izhaja, ali so izpolnjene vse zahteve v zvezi z zapiranjem odlagališča v skladu s to uredbo.

Izvajanje upravnih izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi je gradbena inšpekcija opravljala skladno z zakonodajo in prioriteta del gradbene inšpekcije v izvršilnih postopkih in vrstnim redom pri izvršbah. Izvršba po drugi osebi zahtevnega energetskega objekta, ki je bila pričeta v letu 2014, vendar, zaradi vremenskih razmer ter obsežnosti in zahtevnosti same izvršbe, v letu 2014 ni bila končana, je bila nadaljevana v letu 2015. Do realizacije drugih izvršb po drugi osebi v letu 2015 ni prišlo, ker s strani Ministrstva za okolje in prostor nismo pravočasno pridobili soglasja za podpis pogodbe z izvajalcem Inšpektorata, ki je bil izbran na javnem razpisu (zaprtje proračuna).

V letu 2015 je bila v 140. zadevah izvršba opravljena po prvi osebi, torej s strani inšpekcijskih zavezancev. V 117 zadevah je bilo pridobljeno upravno dovoljenje oz. so bili objekti legalizirani.

Skladno s prioriteta del gradbene inšpekcije pri izvršilnih postopkih in vrstnim redom pri izvršbah z izdajanjem sklepov o založitvi sredstev iz kvote leta 2015 nismo pričeli, in sicer iz razloga, ker s strani Ministrstva za finance nismo pravočasno pridobili soglasja za podpis pogodbe z izvajalcem Inšpektorata, ki je bil izbran na javnem razpisu. Pogodba z izvajalcem je bila podpisana konec leta 2015, tako da bomo z izdajanjem sklepov o založitvi sredstev pričeli v letu 2016.

Gradbena inšpekcija izvaja izvršbe skladno z zakonodajo in prioriteta del gradbene inšpekcije v izvršilnih postopkih. Izvršba po drugi osebi se opravi, ko le-ta pride na vrsto na izvršilnem seznamu. Obseg in količino izvršb po drugi osebi narekuje predvsem količina s proračunom zagotovljenih denarnih sredstev namenjena izvršbam, kakor tudi velikost in zapletenost izvršbe same. Odlogi izvršb po 156.a členu ZGO-1 in 293. členu ZUP-a prav tako podaljšujejo postopke izvršb. V letu 2015 je bil na izvršbah po drugi osebi sprejeti proračun v višini 130.000,00 €, veljavni proračun pa v višini 199.419,51 €. V letu 2015 je bilo za rušenje nedovoljeno zgrajenih objektov porabljenih 199.419,51 €.

V letu 2015 je gradbena inšpekcija izvrševanje inšpekcijskih odločb zagotavljala tudi z izrekanjem denarnih kazni za prisilitev k spoštovanju in izvrševanju inšpekcijskih ukrepov, saj smo izdali 151 sklepov z denarno prisilitvijo v skupnem znesku 193.574,99 €. V 4 zadevah je bil odrejen tudi odklop nedovoljene gradnje iz gospodarske javne infrastrukture. Zakon določa, da gradbeni inšpektor z odločbo naloži upravljavcu infrastrukture, da izvrši odklop nedovoljene gradnje, če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži odklop tudi te.

4.1.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Z uveljavitvijo Zakona o prekrških o prekrških odločajo prekrškovni organi. Prekrškovni organi so upravni in drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil, ki izvajajo nadzorstvo nad izvrševanjem zakonov in uredb, s katerimi so določeni prekrški. Postopek o prekršku se začne po uradni dolžnosti, ko opravi prekrškovni organ v okviru svoje pristojnosti v ta namen kakršnokoli dejanje, ali z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreče globa, vendar pa lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa, namesto izreka sankcije, kršitelja zgolj opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep.

Vodenje prekrškovnih postopkov je predstavljalo redno delo. V letu 2015 je bilo prejetih 70 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, uvedenih 475 postopkov o prekršku ter rešenih 538 prekrškovnih

postopkov. Izdanih je bilo 72 odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 269.150,00 € in 366 plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 347.900,00 €.

V prekrškovnih postopkih je gradbena inšpekcija prejela 86 odločitev o zahtevi za sodno varstvo, v katerih je sodišče v 29 zadevah zavrnilo zahtevo za sodno varstvo in potrdilo odločitev gradbene inšpekcije (33,7 %), v 6 zadevah zavrglo zahtevo za sodno varstvo (7,0 %), v 4 zadevah spremenilo globo (4,7 %), v 1 primeru sodišče globe ni izreklo (1,2 %), v 12 zadevah je sodišče globo spremenilo v opomin (14,0 %) ter v 34 zadevah ustavilo postopek (39,5 %).

Natančnejše stanje, s podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015, je razvidno iz tabele:

Tabela 7: Dejanja in ukrepi gradbene inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl – OPOMIN	Št. ZSV
475	49	366	72	47	54

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvršenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50 % popustom kot Priznan 50 % popust.

Tabela 8: Terjatve v prekrškovnih postopkih gradbene inšpekcije v letu 2015

	Prekrškovna globa v €
Nastanek terjatve	617.050,00
Plačilo terjatev	189.255,55
Plačilo s 50 % popustom	166.550,00

4.1.4 AKCIJE V LETU 2015

V letu 2015 je bilo opravljenih več skupnih akcij gradbene inšpekcije, to je ciljanih preverb stanja z namenom ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev in zaščite javnega interesa. Tako so bile v letu 2015 izvedene tri akcije nadzora in sicer:

- Nadzor nad gradnjo, uporabo in vzdrževanjem objektov v javni rabi – dostopnost grajenega okolja;
- Nadzor na gradbiščih – Nadzor nad delom udeležencev pri graditvi objektov;
- Nadzor na gradbiščih – Nadzor nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posamezne akcije in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

➤ **Akcija nadzora nad gradnjo, uporabo in vzdrževanjem objektov v javni rabi – dostopnost grajenega okolja:**

➤

Izvedba akcija nadzora gradnje, uporabe in vzdrževanja objektov v javni rabi je bila planirana s planom Inšpektorata za leto 2015. Pretežno je potekala septembra, oktobra in novembra 2015 na območju celotne Republike Slovenije. Preverjeni so bili objekti v javni rabi. Objekt v javni rabi je objekt, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem in se glede na način rabe deli na javne površine in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi (2. čl. ZGO-1). Akcija je bila predvsem usmerjena v tiste objekte, v katerih se zadržuje večje število ljudi (šole, vrtci, bolnišnice, nakupovalni centri, javne ustanove, kopališča, mrliške vežice...).

Javna površina je površina, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, kot so javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina in podobna površina. Nestanovanjska stavba, namenjena javni rabi, je stavba, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem kot je hotel, motel, gostilna in podobna nastanitvena stavba, banka, pošta, urad in podobna poslovna stavba, stavba za trgovino in storitve, stavba železniške in avtobusne postaje,

letališča in pristaniškega terminala, postaja žičnice, garažna stavba in podobne stavbe za promet in komunikacije, stavba za razvedrilo, muzej, knjižnica, šolska stavba in druge stavbe za izobraževanje, stavba za bolnišnično ali zavodsko oskrbo, športna dvorana, stavba za čaščenje in opravljanje verskih dejavnosti in podobna nestanovanjska stavba (2. čl. ZGO-1).

Posebna pozornost je bila posvečena dostopnosti grajenega okolja. Generalna skupščina Združenih narodov je sprejela Konvencijo o pravicah invalidov in Izbirni protokol h Konvenciji o pravicah invalidov, ki je ratificirana z Zakonom o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI, Ur.l. RS-MP, št. 10/2008). Dostopnost grajenega okolja je pravica.

Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in sveta z dne 9. marca 2011 (Ur. l. Evropske unije L 88, 4.4.2011) Priloga 1 (L 88/33) o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov določa: "Gradbeni objekti morajo biti načrtovani in grajeni tako, da pri uporabi ali obratovanju ne pomenijo nesprejemljivega tveganja za nastanek nesreč ali poškodb, kakršne so zdrs, padec, trčenje, opekline, električni udarec, poškodbe zaradi eksplozije in vlomov. Gradbeni objekti morajo biti zlasti načrtovani in grajeni tako, da invalidnim osebam omogočijo dostopnost in uporabo."

ZGO-1 v 17. čl. določa, da morajo vsi objekti v javni rabi zagotavljati funkcionalno oviranim osebam dostop, vstop in uporabo brez grajenih in komunikacijskih ovir. Zagotavljanje neoviranega gibanja funkcionalno oviranih oseb je ena izmed bistvenih lastnosti, ki jih morajo izpolnjevati vsi objekti v javni rabi.

Natančnejša opredelitev zahtev za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe, ki morajo biti upoštewane pri projektiranju, gradnji in vzdrževanju vseh vrst objektov v javni rabi in pri večstanovanjskih stavbah je določena s Pravilnikom o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Pravilnik, Ur. l. št. 97/2003 in 77/209 odl.US: U-I-138/08-9).

Cilji akcije:

- preprečitev, da bi objekti v javni rabi bili nelegalne ali neskladne gradnje;
- preprečitev uporabe objektov v javni rabi brez uporabnih dovoljenj;
- zagotavljanje izpolnjevanja bistvenih zahtev objektov in bistvenih lastnosti objektov;
- ugotovitev, ali se objekti v javni rabi projektirajo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- ugotovitev, ali se objekti v javni rabi gradijo in rekonstruirajo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- ugotovitev, ali se objekti v javni rabi vzdržujejo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- odprava obstoječih grajenih ovir;
- preprečitev nastanka novih grajenih ovir.

V akciji se je nadziralo:

- ali je za objekt v javni rabi pridobljeno gradbeno dovoljenje;
- ali je objekt zgrajen skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ali se objekt uporablja na podlagi uporabnega dovoljenja;
- ali je zagotovljena dostopnost grajenega okolja.

Inšpekcijsko ukrepanje: Inšpektorji so ukrepali v skladu s pooblastili v inšpekcijskem in prekrškovnem postopku.

Zakonodaja:

- Zakon o graditvi objektov;
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Pravilnik, Ur. l. št. 97/2003 in 77/209 Odl.US: U-I-138/08-9);
- Slovenski nacionalni standardi SIST ISO/TR 9527 »Gradnja poslopij, Potrebe funkcionalno oviranih ljudi v grajenem prostoru – Vodila za projektiranje«;
- Standard SIST ISO 21542:2012, Gradnja stavb – Dostopnost in uporabnost grajenega okolja, ki razveljavlja in nadomešča standard SIST ISO/TR 9527:2002, Gradnja objektov – Potrebe invalidov in drugih funkcionalno oviranih ljudi v stavbah – Smernice za projektiranje;

- Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/2010 in 50/2014).

Izvajanje akcije:

V akciji je bilo pregledano 222 objektov. Gradbeni inšpektorji so ugotovili kršitve, ki se nanašajo na:

- gradnjo objektov v javni rabi brez gradbenega dovoljenja;
- uporabo objektov v javni rabi brez uporabnega dovoljenja;
- projektiranje, izvedbo in vzdrževanje objektov v javni rabi na način, da ni zagotovljena dostopnost grajenega okolja;
- druge kršitve.

Inšpektorji so izdali 14 upravnih odločb, izrekli 30 opozoril za odpravo nepravilnosti, izdali 2 plačilna naloga in 3 sklepe o dovolitvi izvršbe. Gradbeni inšpektorji niso opozorili na kakšne posebnosti glede na prejšnja leta, ugotovljene so podobne pomanjkljivosti kot v preteklosti (ureditev in dostopnost parkirišč, ni parkirnih mest za invalide, neustrezni pločniki brez poglobitve, vrtiljaki na vhodih, neustrezne klančine, dvigalo brez taktilnih oznak). Ukrepov bo še več, ker v vseh inšpekcijskih postopkih organ še ni odločil, saj ob pripravi poročila vsi ugotovljeni postopki še niso bili končani in bodo potekali tudi po predvidenem časovnem okviru akcije.

➤ Akcija nadzora na gradbiščih – Nadzor nad delom udeležencev pri graditvi objektov

V Akciji nadzor na gradbiščih je od 65 gradbenih inšpektorjev, ki opravljajo terensko delo sodelovalo 61 gradbenih inšpektorjev in 6 nadzornikov Inšpektorata RS za okolje in prostor. Po podatkih, pridobljenih s strani gradbenih inšpektorjev, so bila po končani Akciji pregledana 803 gradbišča, na katerih se je izvajala gradnja 106 zahtevnih objektov, 690 maj zahtevnih objektov in 7 nezahtevnih objektov. Gradbeni inšpektorji so v zvezi z Akcijo odprli 896 postopkov, od teh 828 upravnih inšpekcijskih postopkov in 68 prekrškovnih postopkov. Inšpekcijski nadzor je bil prvenstveno usmerjen v gradnjo zahtevnih in manj zahtevnih objektov, katerih nadzor je v javnem interesu, glede na namembnost. Akcija nadzor na gradbiščih je potekala od 1. 3. 2015 do 30. 11. 2015 in je bila usmerjena predvsem na udeležence pri graditvi in sama gradbišča, ne pa toliko na gradbene proizvode, za katere je bila v letu 2015 organizirana posebna akcija v sklopu nadzora na gradbiščih.

V sklopu akcije je bilo opravljenih 758 inšpekcijskih rednih pregledov, 153 inšpekcijskih izrednih pregledov, 200 rednih ali izrednih pregledov z zaslišanjem, 323 kontrolnih pregledov in 215 zaslišanj. Gradbeni inšpektorji so v 13 primerih izdali ustno odločbo ali ukrep na zapisnik, v 244 primerih so na zapisnik izrekli opozorilo po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru in v 135 zadevah na zapisnik ustavili postopek. V zvezi z Akcijo so gradbeni inšpektorji izdelali tudi 264 ostalih zapisnikov (ugotovitveni, vpogled v spis, izvršba po I. osebi – legalizacija, izvršba po I. osebi – izvršitev odločbe). Natančnejši podatki na dan 14. 12. 2015 o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki so razvidni iz spodnje tabele.

Tabela 9: Podatki o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki

2015	Akcija nadzor na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov
Zapisnik: redni pregled	758
Zapisnik: izredni pregled	153
Zapisnik: vsi kontrolni pregled	323
Zapisnik redni in izredni z zaslišanjem	200
Zapisnik zaslišanja	215
Zapisnik: ugotovitveni	244
Zapisnik: vpogled v spis	3
Zapisnik: izvršba po I. osebi – legalizacija	5
Zapisnik: izvršba po I. osebi – izvršitev odločbe	12
Ustna odločba ali ukrep na zapisnik	13
Izrek opozorila po ZIN na zapisnik	244
Ustavitev postopka na zapisnik	135

Gradbeni inšpektorji so v inšpekcijskih pregledih posameznih gradbišč, ki so jih opravili na kraju samem, preverjali podatke o objektu, investitorju, nadzorniku, odgovornem nadzorniku, zavarovanju odgovornosti, izvajalcu del, gradbenem dovoljenju in sestavnih delih gradbenega dovoljenja, projektu

za izvedbo, zakoličbenem zapisniku oz. načrtu, označitvi gradbišča, zaščiti gradbišča ter pregledali dokumentacijo po Zakonu o graditvi objektov, pogodbo o nadzoru, pogodbo z izvajalcem, odločbo o odgovornem vodji del, dnevnik o izvajanju del, knjigo obračunskih izmer, načrt organizacije gradbišča, odgovornega projektanta organizacije gradbišča...

V 256 zadevah, ki so bile predmet nadzora v okviru Akcije, nepravilnosti niso bile ugotovljene, zato je bilo izdanih 121 sklepov o ustavitvi postopkov ter 135 ustavitev postopkov na zapisnik.

V sklopu akcije so gradbeni inšpektorji poslali 898 vabil, poizvedb, pozivov ali drugih zahtev za dostavo dokumentacije in izjave ter opravili 611 vpogledov v uradne evidence.

Natančnejši podatki na dan 14. 12. 2015 o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene Akcije nadzora na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov za leto 2015 so razvidni iz spodnje tabele.

Tabela 10: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene Akcije

2015	Akcija nadzor na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov
Zahteva: po ZIN	667
Zahtevak: splošno	6
Poziv: dopolnitev vloge	13
Vabilo	150
Poizvedba	62
Opozorilo: ustno prekrškovno	12
Obvestilo: o prekršku z zahtevo za izjavo	37
UZ: ustavitev postopka po 51. čl. ZP-1	2
UZ: vpogled v uradne evidence	611
Odločba: opomin	2
Odločba: pisni odpravek ustne odločbe	2
Odločba: upravna	111
Odločba: plačilni nalog	36
Odločba: prekrškovna	15
Opozorilo: prekrškovno pisno	23
Sklep: dovolitev izvršbe (po II. osebi)	3
Sklep: dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	4
Sklep: upravni	6
Sklep: ustavitev izvršbe	1
Sklep: ustavitev postopka	120

V Akciji na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov – 2015 je bilo skupno izdanih 111 inšpekcijskih odločb. Odkritih je bilo 32 nelegalnih gradenj, za katere so bile izdane odločbe na podlagi 152. člena Zakona o graditvi objektov, s katerimi so gradbeni inšpektorji odredili ustavitev gradnje ter rok za odstranitev objekta in vzpostavitev v prvotno stanje. Gradbeni inšpektorji so v sklopu Akcije odkrili tudi 24 neskladnih gradenj, za katere so izdali odločbe po 153. členu ZGO-1, s katerimi so gradnjo ustavili in inšpekcijskega zavezanca napotili, da v roku 1 meseca na pristojni Upravni enoti vložijo novo vlogo za spremembo gradbenega dovoljenja. V 1 zadevi sta bili izdani tudi dve odločbi za nevarno gradnjo, na podlagi 154. člena ZGO-1, s katerima je bila odrejena takojšnja prepoved uporabe objekta in rok za njegovo odstranitev.

V zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi udeležencev pri graditvi in na samih gradbišč so gradbeni inšpektorji IRSOP izdali 48 odločb za odpravo pomanjkljivosti na podlagi 1. točke 1. odstavka 150. člena ZGO-1, ter 2 odločbi na podlagi 2. točke 1. odstavka 150. člena ZGO-1, s katerima so odredili ustavitev gradnje, ker ugotovljene nepravilnosti v določenem roku niso bile odpravljene. Ugotovljene nepravilnosti so se nanašale na neustrezen strokovni nadzor, označitev in zavarovanje gradbišča, varnostni načrt, nepravilnosti pri zavarovanju odgovornosti udeležencev in obsegu ter ustreznosti le-te, nepravilnosti pri sklepanju pogodb z udeleženci pri graditvi in izpolnjevanju pogojev za le-te,

nepravilnosti pri zakoličbi objekta, načrt organizacije gradbišča, neobstoje listin in projektov na gradbišču, manjše nepravilnosti v zvezi z gradnjo ter nepravilnosti pri dokazovanju vgrajenih materialov. V preostalih primerih še niso bili pridobljeni vsi podatki, na osnovi katerih bi lahko ugotovili nepravilnosti, zato bodo ugotovitveni postopki potekali tudi po predvidenem časovnem okvirju Akcije.

V sklopu Akcije sta bili izdani 2 odločbi z izrečenim opominom po ZP-1, 35 opozoril po ZP-1, 15 odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 33.150,00 € in 36 plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 50.000,00 €.

V Akciji nadzora na gradbiščih v letu 2014 je bilo ugotovljeno, da so gradbišča zahtevnih objektov in objektov, ki se gradijo z javnimi sredstvi ali/in sredstvi EU, praviloma urejena in brez nepravilnosti. V letošnji Akciji pa je v zvezi z gradnjo zahtevnih objektov bilo ugotovljenih kar nekaj kršitev predvsem pri investitorjih pravnih osebah. Gradbeni inšpektorji so največ odločb/glob izdali investitorjem fizičnim osebam, ki so gradili manj zahtevne objekte.

Natančnejši podatki na dan 14. 12. 2015 o ugotovljenih nepravilnostih gradbene inšpekcije v okviru izvedene Akcije nadzora na gradbiščih nad delom udeležencev pri graditvi objektov za leto 2015 so razvidni iz spodnje tabele.

Tabela 11: Poročilo o ugotovljenih nepravilnostih v Akciji

VSE OE	Opis nepravilnosti	ZAHTEVNI OBJEKT						MANJ ZAHTEVNI OBJEKT						NEZAHTEVNI		VSOTA	
		INVESTITOR		IZVAJALEC		NADZORNIK		INVESTITOR		IZVAJALEC		NADZORNIK		INVESTITOR			
		fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba	fizična oseba	pravna oseba		
150/1/1 čl. ZGO-1 Odprava nepravilnosti	načrt strehe, parirlišča						1	1								2	
	neustrezen strokovni nadzor označitev gradbišča		2				3									5	
	nedzor - zavarovalne police		5				7	2								14	
	neustrezen strokovni nadzor in označitev gradbišča	1					1									2	
	zavarovalne police in izpolnjevanje pogojev								1			3				4	
	strokovni nadzor, zavarovalne police, izpolnjevanje pogojev in zakoličba								1							1	
	pogodbe za izvajanje in izpolnjevanje pogojev						1									1	
	neustrezen strokovni nadzor in izpolnjevanje pogojev						1									1	
	izvajalec - zavarovalne police									1						1	
	izpolnjevanje pogojev				2						1					3	
	načrt organizacije gradbišča in zavarovalne police				1											1	
	neustrezen strokovni nadzor in zavarovalne police						1									1	
	neustrezen strokovni nadzor in zavarovalne police, zakoličba, dokazila o skladnosti vgrajenih materialov							1								1	
	izvajalec - zavarovalne police in zakoličba objekta									1						1	
	izvajalec - zavarovalne police in izpolnjevanje pogojev									1						1	
	zagotoviti PZI, strokovni nadzor ter označitev in ogleditev gradbišča							1								1	
	označitev gradbišča, gradbišče ni urejeno z varnostnim načrtom in PZI		1													1	
	označitev gradbišča, načrt organizacije gradbišča, pisne pogodbe z izvajalcem in nadzornikom, izpolnjevanje pogojev PZI		1													1	
	150/2/2/1 odst. čl. ZGO-1 Ustavitev gradnje, ker ni odpravljena nepravilnost	označitev gradbišča, nadzor		1				1									2
	150/3/2/1 odst. ZGO-1	prepoved uporabe						2	1								3
152. čl. ZGO-1	nelegalna gradnja		2				21	8					1			32	
153/1 čl. ZGO-1	neskladna gradnja		3				17	3						1		24	
154. čl. ZGO-1	nevarna gradnja		2													2	
ZP-1 (164/1/17 čl. ZGO-1)	neustrezen strokovni nadzor						1	1				1				3	
ZP-1 (172. čl. ZGO-1)	neustrezno izpolnjevanje dnevnika								1							1	
ZP-1 (164/1/1 in 178. čl. ZGO-1)	gradnja brez dokončnega GD	1					14	3								18	
ZP-1 (ZIN)	neupoštevanje odredbe						3	3		3						9	
ZP-1 (164/1/18 ZGO-1)	označitev gradbišča		2				1	1								4	
ZP-1 (176. in 176. čl. ZGO-1)	opustitev dolžnosti nadzornika in odg. nadzornika										1	1				2	
ZP-1 (180/1 čl. ZGO-1)	neskladna gradnja						10	1								11	
ZP-1 (171/1/4. čl. ZGO-1)	izpolnjevanje pogojev									1						1	
ZP-1 (171/1/14. čl. ZGO-1)	opustitev dolžnosti izvajalca									2						2	
VSOTA		2	20	0	3	0	1	86	25	1	11	1	10	2	0	162	

V nadaljevanju podajamo še splošne ugotovitve gradbenih inšpektorjev pri nadzoru na gradbiščih:

- gradi se bistveno manj zahtevnih objektov; pretežno se izvajajo gradnje manj zahtevnih gradenj, rekonstrukcij, dozidav, nadzidav, sprememb namembnosti objektov in energetske sanacije;
- pojavljajo se nova izvajalska podjetja, ki nimajo ustreznih strokovnih referenc, strokovnega kadra in izkušenj, zato pri njihovem delu prihaja do pogostih nepravilnosti;
- pri investitorjih se opaža, da želijo "varčevati" pri projektni dokumentaciji in nadzoru, saj se pogosto dogaja, da na gradbišču ni PZI projekta, ker ga investitor ni naročil ali da nima zagotovljenega strokovnega nadzora pri gradnji ter pogosta odstopanja od PGD in gradbenega dovoljenja z dodatnimi deli ali spreminjanjem konstrukcijske zasnove oz. dimenzij objekta;
- z nadzorom in izrečenimi ukrepi se doseže odpravo ugotovljenih nepravilnosti in se pri istih akterjih/udeležencih pri graditvi objektov nepravilnosti praviloma ne ponavljajo.

Najpogostejše kršitve investitorjev:

- začne z gradnjo ali deli še preden je pridobil dokončno gradbeno dovoljenje;
- gradi v nasprotju z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ne poskrbi za označitev in ureditev gradbišča;
- za gradnjo nima s pogodbo zagotovljenega strokovnega nadzora;
- za gradnjo ni naročil izdelave PZI;
- rekonstrukcijo ali novogradnjo želi izvajati kot vzdrževalna dela;
- izvajalce silijo v spremembe – odstopanja od PGD in gradbenega dovoljenja – brez da predhodno zagotovijo spremembo gradbenega dovoljenja.

Najpogostejše kršitve izvajalcev:

- na gradbišču nima PZI projekta;
- nima imenovanja odgovornega vodje del oz. odgovornega vodje posameznih del;
- nima zavarovanja odgovornosti za škodo do investitorjev in tretjih oseb iz naslova opravljanja dejavnosti;
- na gradbišču nima dokazil o skladnosti gradbenih materialov in proizvodov, ki jih vgrajuje;
- na gradbišču ni gradbenega dnevnika;
- izvaja spremembe pri gradnji glede na PGD, PZI in gradbeno dovoljenje, ki niso ustrezno dokumentirane in dovoljene.

Najpogostejše kršitve nadzornikov:

- nima imenovanja odgovornega nadzornika;
- nima zavarovanja odgovornosti za škodo do investitorjev in tretjih oseb iz naslova opravljanja dejavnosti;
- odstopanj od projekta PZI ne vpisuje v gradbeni dnevnik in ne obvešča gradbenega inšpektorja.

Inšpektorji so akcijo ocenili zelo pozitivno, ravno tako so pozitivni vtisi s terena, saj je veliko udeležencev pri graditvi pozdravilo tovrstno akcijo, saj gre v primerih kršitev pogosto za neloyalno konkurenco.

➤ **Akcija nadzora na gradbiščih – Nadzor nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov**

Izvedba koordinirane akcija nadzora na gradbiščih – nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov je bila planirana z letnim načrtom nalog gradbene inšpekcije Inšpektorata RS za okolje in prostor za leto 2015 in je potekala od marca do novembra 2015 na območju celotne Republike Slovenije.

Cilji akcije: Ugotovitev stanja na področju vgrajevanja gradbenih proizvodov ali izvajalec gradbenih del dobavlja in vgrajuje izključno gradbene proizvode, ki ustrezajo nameravani uporabi in so bili dani v promet v skladu s predpisi za dajanje gradbenih proizvodov v promet in katerih skladnost je potrjena z ustreznimi listinami o skladnosti, v skladu s 5. tč. 1. odstavka 83. člena ZGO-1.

Predmet nadzora in kratka obrazložitev: Preverjala so se večja gradbišča s poudarkom na naslednjih gradbenih proizvodih:

- krivljena armatura;
- ETICS – fasadni sistemi;
- kovinski nosilni elementi kovinskih konstrukcij.

Preverjali smo:

- ali ima vgrajeni proizvod CE oznako oz. izjavo o lastnostih;
- ali je izjava o lastnosti (6. čl. ZGPro-1) oziroma CE oznaka popolna;
- ali dejansko vgrajeni proizvod ustreza napisanemu v priloženi izjavi o lastnostih;
- ali se v izjavah nanaša na veljavne tehnične specifikacije (npr SIST EN, ETA, STS);
- ali je dejanski namen uporabe skladen z napisanim v izjavi.

Čas in potek izvajanja nadzora: Akcija nadzor na gradbiščih nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov je potekala od 1. 3. 2015 do 30. 11. 2015

Ukrepanje: Inšpektorji ukrepajo v skladu s pooblastili v inšpekcijskem in prekrškovnem postopku.

Zakonodaja:

- Zakon o gradbenih proizvodih – ZGPro-1 Ur.l. RS. 82/13;
- EU Uredba št. 305/2011 z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS (veljavna z dnem 24. 4. 2011, v celoti z dnem 1. 7. 2013).

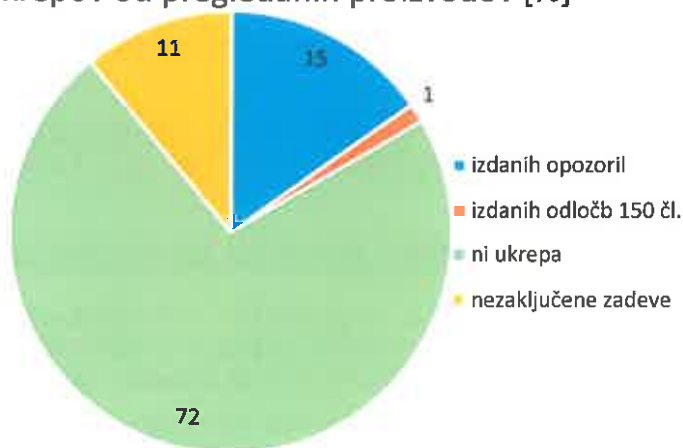
Ugotovitve: Ugotovitve so bile izvedene na podlagi poročil v excelovi tabeli, ki so jih inšpektorji poslali po opravljeni akciji.

Tabela 12: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene Akcije

	št.	delež od pregledanih proizvodov [%]
pregledani proizvodi	289	100
izdana opozorila	44	15
izdana odločbe po 150. čl. ZGO-1	4	1
brez ukrepa	209	72
nezaključene zadeve	32	11
odstopi na tržno inšpekcijo	3	1

Slika 1: Delež ukrepov od pregledanih proizvodov

Delež ukrepov od pregledanih proizvodov [%]

➤ Armatura

En od izbranih gradbenih proizvodov je bila krivljena armatura. Inšpektorji pa so nadzirali armaturo v celoti, zato so v nadaljevanju zbrani rezultati za armaturo v splošnem.

Tabela 13: Rezultati nadzora armature

Armatura	št.	delež od pregledanih proizvodov [%]
pregledanih proizvodov	98	100
brez posebnost	81	83
napačna izjava	3	3
ni certifikata	4	4
ni končan postopek	6	6
drugo ne opisano	2	2
ni dokazil	2	2

Ugotovljene nepravilnosti:

- CE oznaka je pomanjkljiva;
- napačna izjava o lastnostih.

S strani inšpektorjev niso bile podane ugotovitve glede krivljenja armature na gradbišču. Koordinator akcije na podlagi predvsem lastnih izkušenj ugotavlja, da se v več primerih krivi armatura na gradbišču in to ne v skladu z STS oz. brez STS. Dobavljena armatura (ravne palice) je večinoma primerno dana na trg, izvajalec pa v primerih krivljenja na gradbišču krši standard SIST EN 13670:2010: Izvajanje betonskih konstrukcij z dodatkom SIST EN 13670:2010/A101 in s tem posredno Pravilnik o mehanski odpornosti in stabilnosti (Uradni list RS, št. 101/2005).

➤ Kovinski elementi kovinskih konstrukcij

Naslednji izbrani gradbeni proizvodi predmet nadzora so bili nosilni kovinski elementi kovinskih konstrukcij. Pri teh proizvodih je bilo ugotovljenih največ nepravilnosti.

Tabela 14: Rezultati nadzora kovinskih elementov kovinskih konstrukcij

Jekleni elementi konstrukcij	št.	delež od pregledanih proizvodov [%]
pregledani	30	100
brez posebnosti	10	33
napačna oznaka ali izjava	6	20
ni CE oznake	4	13

Ugotovljene napake:

- izdajatelj izjave o lastnostih je prodajalec, namesto proizvajalec;
- nepopolna CE oznaka;
- ni CE oznake;
- priložena izjava o lastnostih je napačna.

Na podlagi predvsem lastnih izkušenj koordinator akcije ugotavlja: Proizvajalci jeklenih konstrukcij največkrat izdajo CE oznako za celotno konstrukcijo. V redkih primerih pridobijo CE oznako za posamezen element na podlagi EN 1090-1. Izdane CE oznake na podlagi produktnega standarda pa niso bile zabeležene, razen če se to nahaja znotraj ugotovitev inšpektorjev označenih z BP.

➤ ETICS – fasadni sklop

Tretji izbrani gradbeni proizvod je bil sklop proizvodov ETICS. Pregledani so bili fasadni sklopi, v nekaj primerih pa so bili pregledani le posamezni gradbeni proizvodi, ki sestavljajo fasado.

Tabela 15: Rezultati nadzora proizvodov ETICS in posameznih proizvodov za fasade

ETICS	št.	delež od pregledanih proizvodov [%]
pregledani	18	100
napake	0	0
brez posebnosti	15	83
še v postopku	3	17

posamezni proizvodi za fasade	št.	delež od pregledanih proizvodov [%]
pregledani	29	100
napake	1	3
brez posebnosti	21	72
še v postopku	7	24

Edina ugotovljena napaka je ta, da ni bilo CE oznake.

Za posamezne proizvode so inšpektorji ugotavljali primernost dajanja na trg, niso pa nikjer zabeležili, kje je definirana sestava fasadnega sklopa in če je sklop kot celota v redu. Zaradi tega, iz dobljenih rezultatov ni mogoče ugotoviti primernost izvedbe fasade v primerih, ko ta ni dana na trg kot sklop.

Opomba: Poleg zgoraj navedenih gradbenih proizvodov so bili pregledani še določeni drugi gradbeni proizvodi. Posebne statistike za te v tem poročilu ne podajamo.

Zaključek s splošnimi ugotovitvami: Ozaveščenost in strokovnost izvajalcev del in nadzornikov glede zahtev za vgradnjo gradbenih proizvodov se večja. Vendar izvajalci del še vedno ne preverjajo poslane dokumentacije, le sprejmejo, kar dobijo od proizvajalcev, zastopnikov ali trgovcev. Odgovorni nadzorniki so začeli izvajati kontrolo nad vgrajenimi gradbenimi proizvodi. V veliko primerih investitor direktno naroča gradbene proizvode. V teh primerih je treba biti pozoren pri določitvi zavezanca, saj je po ZGO-1 dolžnost vgrajevanja primernih proizvodov izvajalčeva.

4.1.5 OSTALO

Gradbena inšpekcija je imela na dan 31. 12. 2015 v reševanju 11.000 upravnih inšpekcijskih zadev. V 3.120 zadevah je bila izdana inšpekcijska odločba po 152. členu ZGO-1 (inšpekcijski ukrepi pri nelegalni gradnji – odstranitev objekta/vzpostavitve v prejšnje stanje). Med temi zadevami je 1.967 zadev z uvedenim izvršilnim postopkom, saj je bil že izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi. Od tega je v 1.296 zadevah izdan sklep o dovolitvi izvršbe izvršljiv in pravnomočen. To pomeni, da v teh primerih zavezanci nimajo več na voljo rednih pravnih sredstev. Inšpekcijski zavezanci kljub uvedenemu izvršilnemu postopku niso izvršili določb iz inšpekcijskih odločb, zato morajo gradbeni inšpektorji glede na predviden način izvršbe (izvršba po drugi osebi, izvršba s prisilitvijo) izvršiti tudi to. Gradbeni inšpektorji imajo zavedenih tudi 6.116 upravnih zadev, v katerih teče ugotovitven postopek oz. v teh zadevah še ni bilo odločeno.

V informacijskem sistemu je bilo na gradbeni inšpekciji na dan 31. 12. 2015 zavedenih 10.298 prijav, od katerih še 2.327 ni bilo obravnavanih.

Na Inšpektoratu RS za okolje in prostor je bilo na dan 31. 12. 2015 zaposlenih 173 javnih uslužbencev, od tega 129 inšpektorjev, med katerimi je 69 gradbenih inšpektorjev. Iz navedenih števil je razvidno, da je nemogoče voditi vse inšpekcijske postopke na področju gradbene inšpekcije istočasno in v zakonsko predpisanih rokih, kakor tudi, da je fizično nemogoče zagotoviti ažurno obravnavo vseh prijav, ki jih inšpektorat prejme na področju gradbene inšpekcije.

Na oglasni deski Inšpektorata RS za okolje in prostor je v zvezi s Prioritetami dela gradbene inšpekcije objavljena splošna informacija prijaviteljem domnevnih kršitev predpisov o graditvi objektov in splošna informacija investitorjem gradnje.

http://www.iop.gov.si/si/delovna_podrocja/gradbena_geodetska_in_stanovaniska_inspekcija/

Gradbena inšpekcija se že dlje časa sooča z velikim številom prijav, zahtev in drugih vlog pravnih in fizičnih oseb, kakor tudi odprtih inšpekcijskih zadev in nerealiziranih izvršilnih postopkov. Gradbena inšpekcija ima določene Prioritete za razvrščanje (prioritete za obravnavanje prijav, prioritete za nadaljevanje začelih inšpekcijskih postopkov in prioritete v izvršilnih postopkih). Namen interne metodologije razvrščanja in določanja prioritet je zagotavljanje učinkovitejšega delovanja gradbene inšpekcije pri izvajanju njene prvenstvene naloge, to je zagotavljanje spoštovanja zakonov in podzakonskih predpisov na področju prostora, in sicer poenoteno, glede na pomembnost po celi Sloveniji, brez morebitnih zunanjih vplivov in pritiskov na inšpekcijske postopke. Gradbeni inšpektorji pri inšpekcijskih postopkih in pri opravljanju upravnih izvršb po določilih veljavne zakonodaje upoštevajo predvsem javno korist in javni interes. Prioritete dela gradbene inšpekcije jasno opredeljujejo načine ravnanj v zvezi z obravnavo prijav, vodenjem inšpekcijskih postopkov in prednostno izvedbo izvršb ter imajo jasno določene kriterije za vrstni red obravnave prijav, zadev in izvršb.

Dne 20. 5. 2013 so bile sprejete Prioritete za razvrščanje (prioritete za obravnavanje prijav, prioritete za nadaljevanje začelih inšpekcijskih postopkov in prioritete v izvršilnih postopkih). Dne 9. 9. 2015 so bile sprejete dopolnjene Usmeritve za vrstni red obravnave prijav, usmeritve za vrstni red obravnave že začelih inšpekcijskih postopkov in usmeritve za izvajanje izvršb po drugi osebi, vse na področju dela gradbenih inšpektorjev.

Pri obravnavi prijav in pri vodenju inšpekcijskih postopkov so bili upoštevani naslednji parametri:

- faznost gradnje (ko je ogroženo zdravje in življenje ljudi, javna varnost ali premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, kjer je upravičena tudi ustna odločba – 144. člen in 211. člen ZUP); objekti v gradnji: nelegalne gradnje, neskladne gradnje, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi; zgrajeni/dokončani objekti ali objekti v uporabi: nelegalne gradnje, neskladne gradnje, uporaba objektov; ostalo: objekti, kjer je izdano gradbeno dovoljenje, vzdrževalna dela, posegi v prostor, spremembe namembnosti brez gradbenih posegov, spremembe rabe...);
- vrsta kršitve (nelegalna gradnja, neskladna gradnja, uporaba objektov, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi);
- zahtevnost objekta (zahtevni objekt, manj zahtevni objekt, nezahtevni objekt, enostavni objekt);
- vrsto objekta (gradnje javnih objektov, kot so šole, bolnišnice, vrtci, drugi objekti za javne prireditve; industrijski objekti; gradnje v območju javnih površin in komunalnih vodov; večstanovanjski objekti; poslovni objekti; stanovanjski objekti; ne stanovanjski objekti; inženirski objekti);
- nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v privatni lasti);
- ter ostale karakteristike (gradnje za trg; ponovitveno dejanje; objekti, ki jih prijavlja večje število ljudi (več prijav različnih oseb ali medijev, civilne iniciative...); začetek gradnje (izkop gradbene jame), kjer je možno gradnjo še ustaviti; na zaščiteneh območjih (nacionalni park, krajinski park, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče); objekti z vplivi na okolje).

Gradbeni inšpektorji izvršbe inšpekcijskih odločb izvajajo na podlagi vrstnega reda, ki ga določajo sprejete prioritete za razvrščanje izvršilnih postopkov. Prioritete pri razvrščanju upoštevajo zlasti stopnjo javnega interesa za izvršitev odločbe z upoštevanjem naslednjih kriterijev:

- pravno stanje (pravnomočnost, izvršljivost) izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba;
- fizične karakteristike objekta – zahtevnost objekta po Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (zahtevni, manj zahtevni, nezahtevni, enostavni objekt);
- nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v privatni lasti);
- vpliv objekta na ljudi in okolje (objekt, za katerega je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanj presoja vplivov na okolje obvezna ter objekt, za katerega s predpisi o varstvu okolja ni obvezna presoja vplivov na okolje, z onesnaževanjem in obremenjevanjem pa vpliva na kvaliteto bivanja v določenem okolju);
- objekt na zaščiteneh območjih – kršitve glede na lego objekta v prostoru (nacionalni/narodni park, regijski park, krajinski park, Natura 2000, naravne vrednote in spomeniki, ekološko

pomembna območja in posebna varstvena območja, naravni rezervat, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, zemljišča s podzemnimi vodami, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče, naravna zdravilna sredstva, varovalni pas posameznih objektov gospodarske javne infrastrukture, zemljišča, na katerih je območje izključne rabe letališča, vzletišča oziroma infrastrukturnega objekta navigacijskih služb zračnega prometa ter zemljišča, nad katerimi je na podlagi predpisov, ki urejajo letalstvo, določeno območje nadzorovane rabe in območje omejene rabe, območja s področja obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi varovani pasovi ali katera druga zaščitena območja, ki so razvidna iz PUP-a);

- objekti v javni rabi;
- objekti, v katerih se opravlja dejavnost;
- možnost legalizacije objekta.

Pri izvršilnih postopkih so imele prednost tiste zadeve, pri katerih so upravni akti pravnomočni.

Z notranjo ureditvijo razvrščanja prijav/zadev po pomembnosti inšpektorat zagotavlja učinkovito izvajanje nalog, ki jih je po zakonu dolžan zagotavljati, ob tem pa varovati javni interes, ki zahteva izvajanje nujnih ukrepov ter v prvi vrsti obravnavo težjih nepravilnosti. Ocenjujemo, da s takšnim delom inšpektorat zagotavlja ne le bolj učinkovito represivno politiko, ampak tudi preventivno politiko, kajti s tem naj bi se preprečevalo ne le nadaljevanje kršitev s strani večjih kršiteljev, ampak naj bi se zagotavljala tudi večja varnost.

Prioritete za razvrščanje prijav, inšpekcijskih postopkov in izvršilnih postopkov glede na pomembnost kršitve in določanje stopnje pomembnosti obravnave ter posledično vrstni red reševanja prijav, vodenja inšpekcijskih postopkov ter izvedbe izvršbe (v nadaljevanju Prioritete za razvrščanje), v skladu z enajsto točko 1. odstavka 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) štejem kot izjemo od prostega dostopa do informacij javnega značaja. Metodologija obravnavanja prijav in razvrščanje izvršilnih postopkov se nanaša na notranje poslovanje organa. Z razkritjem Prioritet za razvrščanje bi Inšpektorat RS za okolje in prostor utrpel resne in vsebinske motnje pri delovanju organa, ki bi bile večje kot pravica javnosti, da se seznanijo s Prioritetami za razvrščanje, kar je z instančnimi odločbami že potrdila tudi Informacijska pooblaščenka.

Gradbeni inšpektorji so tudi v letu 2015 reševali stare zadeve z namenom zmanjšanja števila aktivnih spisov.

V letu 2015 je gradbena inšpekcija aktivno sodelovala z Ministrstvom za okolje in prostor pri pripravi nove gradbene in prostorske zakonodaje na področju graditve objektov in urejanja prostora predvsem s podajanjem pripomb.

Gradbeni inšpektorji so v letu 2015 sodelovali z Regijskimi koordinacijami inšpekcij, z lokalnimi skupnostmi oziroma občinskimi in medobčinskimi inšpektorji, drugimi inšpekcijskimi službami, s policijo, drugimi državnimi organi itd.

Inšpektorat RS za okolje in prostor je 1. 2. 2013 prešel na novi informacijski sistem INSPIS, s čimer so bile tudi v letu 2015 povezane dodatne aktivnosti gradbenih inšpektorjev za njegovo čim bolj optimalno delovanje.

Vezano na delo Gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije je bilo v letu 2015 s strani predstojnika organa poslanih 393 dopisov, odgovorov, obvestil in poročil.

V letu 2015 je bilo s področja dela Gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije medijskim hišam oz. novinarjem posredovano 311 sklopov odgovorov na novinarska vprašanja.

4.2 PODROČJE GEODETSKE INŠPEKCIJE

4.2.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Delo geodetske inšpekcije opravlja 1 geodetski inšpektor, ki ima pooblastilo za nadzor za območje cele Slovenije. Geodetska inšpekcija opravlja nadzorstvo nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev.

Temeljni zakon, ki opredeljuje pristojnosti geodetske inšpekcije, je Zakon o geodetski dejavnosti – ZGeoD-1 (Uradni list RS, št. 77/10). Po tem zakonu geodetska inšpektorica nadzoruje zlasti izpolnjevanje pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetsko podjetje, odgovornega geodeta in geodeta. V primeru ugotovljenih nepravilnosti po tem zakonu geodetska inšpektorica poleg prekrškovnega postopka odredi prepoved opravljanja geodetske dejavnosti in izbris iz ustreznih imenikov.

Poleg Zakona o geodetski dejavnosti geodetska inšpekcija izvaja tudi nadzor nad drugimi zakoni s področja geodetske dejavnosti:

- Zakon o evidentiranju nepremičnin – ZEN (Uradni list RS, št. 47/06, 65/07 – odl. US in 79/12 – odl. US),
- Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin – ZMVN (Uradni list RS, št. 50/06, 87/11, 40/12 – ZUJF in 22/14 – odl. US),
- Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb – ZDOIONUS (Uradni list RS, št. 25/08),

skupaj s številnimi podzakonskimi akti.

Osnovna naloga geodetskega inšpektorja je nadzor v zvezi z izpolnjevanjem zakonsko določenih pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete. Pri opisanem gre predvsem za opravljanje nadzora nad:

- izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti, ki jo lahko opravlja fizična ali pravna oseba, ki ima v Poslovni register Slovenije vpisano geodetsko dejavnost in mora imeti zavarovano poslovno odgovornost ter na podlagi pogodbe o zaposlitvi zagotovljeno sodelovanje odgovornega geodeta,
- vpisom v imenik geodetskih podjetij,
- izpolnjevanjem pogojev za odgovorne geodete in
- izpolnjevanjem pogojev za geodete (geodetska izkaznica).

Osnovni cilji geodetske inšpekcije so definirani preko treh temeljnih nalog in sicer:

- Geo1 – Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete,
- Geo2 – Nadzor nad evidencami nepremičnin,
- Geo3 – Zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb.

Ključne besede so povezane s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za Geodetsko inšpekcijo.

Tabela 16: Uporaba ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za geodetsko inšpekcijo

GEODETSKA INŠPEKCIJA		Ključna beseda, ki opredeljuje temeljno nalogo
Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete	Ukrepi po ZGeoD-1 (Zakon o geodetski dejavnosti)	Geo1 – GEODETI
Nadzor nad evidencami nepremičnin	Ukrepi po ZEN in ZMVN (Zakon o evidentiranju nepremičnin, Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin)	Geo2 – EVIDENCE NEPREMIČNIN
Zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb	Ukrepi po ZDOIONUS (Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb)	Geo3 – OZNAČEVANJE

Ključne besede, ki so definirane na nivoju zadev in opredeljujejo temeljne naloge, so definirane na naslednjih tipih zadev:

- upravna-geodetska,
- prekrškovna zadeva,
- akcija.

Vsa dejanja in postopki geodetske inšpekcije so namenjena doseganju teh osnovnih ciljev, s tem namenom inšpektor tudi dosledno vodi inšpekcijske in prekrškovne postopke.

4.2.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Geodetska inšpekcija je v letu 2015 prejela 51 prijav. Večina prijav se še vedno nanaša na opravljanje geodetskih storitev na terenu in njihove domnevne nepravilnosti, čeprav se vprašanje nestrinjanja z vzpostavitvijo katastrske meje v naravi rešuje v sodnem postopku določitve meje, kar pa je povezano s precejšnjimi stroški. Za skladnost izdelka oz. dela s predpisi geodetske stroke je odgovoren odgovorni geodet, ki s svojim podpisom in identifikacijsko številko na izdelku potrjuje pravilnost letga. V vseh obravnavanih primerih se preveri, ali ima geodetsko podjetje pridobljeno dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev in ali je posamezne storitve, ki so podlaga za urejanje mej zemljišč in parcelacijo, opravljal geodet z ustrezno strokovno izobrazbo in z opravljenim posebnim strokovnim izpitom.

Po uradni dolžnosti je bilo v letu 2015 uvedenih 244 postopkov, od tega je bilo uvedenih 30 inšpekcijskih postopkov ter 201 prekrškovnih postopkov. 13 ostalih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje geodetske inšpekcije.

Tabela 17: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2015	Inšpekcijski nadzor na geodetskem področju
število prejetih prijav	51
število inšpekcijskih postopkov	244

V letu 2015 je bilo rešenih 32 inšpekcijskih zadev, 305 prekrškovnih zadev in 4 ostale splošne zadeve. Geodetska inšpekcija je tako imela na dan 31. 12. 2015 odprtih 21 inšpekcijskih zadev, 69 prekrškovnih zadev in 12 ostalih splošnih zadev.

V letu 2015 je geodetska inšpektorica v zvezi s postopki poslala 455 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

V letu 2015 ni bila izdana nobena inšpekcijska odločba za odpravo nepravilnosti.

Geodetska inšpekcija prejme tudi posamezne prijave oz. pritožbe, ki se nanašajo na konkretne akte geodetskih uprav ali pa na "napake", ki so jih stranke zaznale v arhivskih podatkih geodetskih uprav. Za reševanje takih in podobnih prijav geodetska inšpekcija ni pristojna.

Pogoste so tudi prijave v zvezi z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnih znamenj, vendar geodetska inšpekcija nima podlage v materialnem predpisu za izdajo ureditvenih odločb temveč lahko uvede le prekrškovni postopek.

Tudi v letu 2015 opazimo, da se je povečalo število prijav v zvezi z domnevno nepopolnimi ali nepravilnimi podatki v registru nepremičnin. Zakon o evidentiranju nepremičnin predpisuje obvezno evidentiranje stavb v kataster stavb in register nepremičnin. V primerih, ko Geodetska uprava ugotovi, da stavba ni evidentirana v katastru stavb ali registru nepremičnin in zavezanec tega ne stori niti po opozorilu Geodetske uprave, ta geodetski inšpekciji poda le predlog za uvedbo postopka o prekršku, saj v materialnem predpisu ni podlage za izdajo ureditvenih odločb.

Ker je osnovna naloga geodetske inšpekcije nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti v skladu z Zakonom o geodetski dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne

geodete in geodete, je geodetska inšpekcija v letu 2015 intenzivno vršila nadzor nad podjetji, ki opravljajo geodetsko dejavnost.

V letnem načrtu dela 2015 za geodetsko inšpekcijo smo za doseganje cilja splošnega nadzora nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev predvideli 40 inšpekcijskih pregledov. Geodetska inšpektorica je v letu 2015 na področju geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev sestavila 43 zapisnikov.

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 18: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015

2015	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik – redni pregled	3
Zapisnik – izredni pregled	3
Zapisnik – izredni pregled z zaslišanjem	1
Zapisnik – kontrolni pregled	0
Zapisnik – vsa zaslišanja	6
Ostali zapisniki	30
Odločba	0
Opozorilo ZIN	0
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	0
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	0
Sklep – o denarni kazni	0
Znesek izrečenih denarnih kazni	0 €
Sklep – ustavitev postopka	21
Ostali sklepi	2

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015, ki so bili opravljeni v zasledovanju treh ciljev: Geo1 – GEODETI, Geo2 – EVIDENCE NEPREMIČNIN in Geo3 – OZNAČEVANJE so razvidni iz spodnje tabele:

Tabela 19: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2015

Geodetska inšpekcija	Geo1	Geo2	Geo3
Zapisnik – redni pregled	2	1	0
Zapisnik – izredni pregled	0	0	3
Zapisnik – izredni pregled z zaslišanjem	0	1	0
Zapisnik – kontrolni pregled	0	0	0
Zapisnik – vsa zaslišanja	6	0	0
Ostali zapisniki	21	9	0
Odločba	0	0	0

Opozorilo ZIN	0	0	0
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	0	0	0
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	0	0	0
Sklep – o denarni kazni	0	0	0
Sklep – ustavitev postopka	21	0	0
Ostali sklepi	0	2	0

Opomba: En dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog.

4.2.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Prekrškovni organi odločajo v postopkih za prekrške prekrškovnega organa oziroma v t. i. hitrih postopkih, ki se začnejo po uradni dolžnosti ali z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreče globa, vendar pa lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja zgolj opozori.

Geodetska inšpekcija v okviru prekrškovnega postopka relativno pogosto obravnava prijave v zvezi z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnih znamenj. Prijave običajno temeljijo na obtožbah "sosedu" in domnevnomu kršitelju mnogokrat ni mogoče dokazati storjenega prekrška. V primerih, ko je kršitelju dokazano, da je z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnikov bil storjen prekršek iz malomarnosti ali namerno, se izda odločba o prekršku. V vseh primerih prejetih prijav je bil uveden postopek o prekršku.

Vodenje prekrškovnih postopkov je predstavljalo redno delo. V letu 2015 je bilo prejetih skupno 187 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, predvsem zaradi neevidentiranja stavbe v kataster stavb in zaradi posredovanja nepravilnih ali nepopolnih podatkov o posamezni delov stavb v registru nepremičnin. Geodetska inšpektorica je v letu 2015 uvedla 201 prekrškovni postopek ter rešila 305 prekrškovnih postopkov. Izdanih je bilo 63 odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 2.962,00 € in 1 plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 2.000,00 €.

V prekrškovnih postopkih je geodetska inšpekcija v letu 2015 izdala 278 obvestil o prekršku, 83 opozoril in 125 odločb z opominom. V zadnjem času opažamo, da se kršitelji po prejemu obvestila o uvedbi postopka o prekršku ustrezno odzovejo in uredijo vse potrebno za vpis stavbe v kataster stavb. V prekrškovnih postopkih je geodetska inšpekcija v letu 2015 prejela 6 odločitev o ZSV, v katerih je sodišče v 3 primerih zavrnilo zahtevo za sodno varstvo v treh zadevah pa je globo spremenilo v opomin.

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 20: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015

Št. prekrškovnih postopkov	Št. obvestil o prekršku	Št. opozoril	Št. PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl. – OPOMIN	Št. ZSV
201	278	83	1	63	125	1

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvršenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50 % popustom kot Priznan 50 % popust:

Tabela 21: Terjatve v prekrškovnih postopkih geodetske inšpekcije v letu 2015

	Prekrškovna globa v €
Nastanek terjatve	4.962,07

Plačilo terjatev	1.482,94
Plačilo s 50 % popustom	855,09

4.2.4 AKCIJE V LETU 2015

V letu 2015 sta bili opravljene dve akciji geodetske inšpekcije z namenom ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev in zaščite javnega interesa, in sicer za:

- doseganje cilja večje pravne varnosti lastnikov nepremičnin, večje varnosti vlaganj v nepremičnine ter investicij, povezanih z nepremičninami in nepremičninskim trgom;
- doseganje cilja zagotavljanja izpolnjevanja pogojev podjetij in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posamezne akcije in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

- **Doseganje cilja večje pravne varnosti lastnikov nepremičnin, večje varnosti vlaganj v nepremičnine ter investicij, povezanih z nepremičninami in nepremičninskim trgom.**

Geodetska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je v letu 2015 izvedla z letnim načrtom planirano akcijo v zvezi z evidentiranjem nepremičnin v katastru stavb (KS), s ciljem doseganja večje pravne varnosti lastnikov nepremičnin, večje varnosti vlaganj v nepremičnine in investicij, povezanih z nepremičninami. V okviru akcije so bili obravnavani predlagani in ugotovljeni prekrški v zvezi z evidentiranjem stavb ali delov stavb v kataster stavb oz. register nepremičnin.

Kataster stavb je poleg zemljiškega katastra temeljna evidenca o stavbah. Ostale evidence, ki jih vodijo različni organi državne uprave, so povezujejo z zemljiškim katastrom po identifikacijski oznaki parcele (parcelna številka), s katastrom stavb pa z identifikacijski oznaki stavbe oz. dela stavbe.

Ker kataster stavb predstavlja temeljno evidenco o stavbah, je tudi geodetska inšpekcija posvetila posebno pozornost tej evidenci.

Investitor gradnje mora vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb najpozneje v 30 dneh po izvedbi vseh zaključnih gradbenih del. Če se začne stavba uporabljati pred izvedbo vseh zaključnih gradbenih del, mora investitor gradnje vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb ob začetku uporabe stavbe ali dela stavbe. Investitor gradnje mora vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb pred prvo prijavo stalnega bivališča ali sedeža pravne osebe v stavbi.

Nadzor nad evidenco katastra stavb vrši Geodetska uprava. Če ugotovi, da stavba ali del stavbe ni evidentiran v katastru stavb in so izpolnjeni pogoji za evidentiranje v kataster stavb, pozove investitorja gradnje, da v treh mesecih, po prejemu poziva vloži zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb. Če investitor gradnje tega v določenem roku ne stori, Geodetska uprava poda geodetski inšpekciji predlog za uvedbo prekrškovnega postopka.

Tudi v letu 2015 deluje v okviru Gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije Inšpektorata RS za okolje in prostor, zgolj 1 geodetska inšpektorica, ki je v akciji obravnavala 294 zadev, zaradi ne-evidentiranja stavb v kataster stavb. V zvezi z akcijo so bili uvedeni prekrškovni postopki. Pri tem so bile ugotovljene različne okoliščine prekrška. Izdano je bilo 59 odločb o prekršku z izrečeno globo, 121 odločb z izrekom opomina in 82 opozoril.

Ob zaključku akcije geodetska inšpekcija ugotavlja, da je glede na stanje v preteklih letih opaziti večji in hitrejši odziv investitorjev gradnje objektov na delo geodetske inšpekcije, tako le-ti v večini primerov takoj po prejemu obvestila geodetske inšpekcije pri pooblaščenih geodetskih podjetjih naročijo potreben elaborat za evidentiranje stavbe v kataster stavb in evidentiranje zemljišča pod stavbo v zemljiški kataster.

- **Doseganje cilja zagotavljanja izpolnjevanja pogojev podjetij in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti.**

Geodetska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je v letu 2015 izvedla z letnim načrtom planirano akcijo nadzora nad geodetskimi podjetji, s ciljem zagotavljanja izpolnjevanja pogojev podjetij

in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti. V okviru akcije se je ugotavljalo, ali izbrana geodetska podjetja izpolnjujejo pogoje za opravljanje geodetske dejavnosti.

Geodetsko dejavnost lahko opravlja pravna ali fizična oseba, ki ima kot gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik v poslovnem registru Slovenije vpisano geodetsko dejavnost. Poleg tega mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima zavarovano odgovornost za škodo v skladu z zakonom;
- da ima na podlagi pogodbe o zaposlitvi zagotovljeno sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje s tem zakonom predpisane pogoje za odgovornega geodeta.

Iz Poslovnega registra Slovenije je bilo naključno izbranih 20 geodetskih podjetij, ki imajo kot glavno dejavnost registrirano dejavnost 71.121 (geofizikalne meritve, kartiranje). Izbrana podjetja so enakomerno razpršena po celi Sloveniji. Med obravnavanimi podjetji je bilo 12 samostojnih podjetnikov in 8 družb z omejeno odgovornostjo.

Glede izpolnjevanja pogojev, ki jih posamezno geodetsko podjetje mora izpolnjevati v zvezi z opravljanjem geodetske dejavnosti je bilo ugotovljeno, da tri podjetja ne opravljajo geodetske dejavnosti, ampak druga dela, ki ne predstavljajo geodetske dejavnosti (kartiranje, računalniško obdelavo podatkov ali posameznih tehničnih opravil v okviru geodetskih postopkov).

V enem primeru podjetje geodetski inšpekciji ni posredovalo zahtevanih dokumentov, niti ni podalo svoje izjave. Ker zavezanec inšpekcijskega nadzora, na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga je določil inšpektor, ni posredoval pisnega pojasnila, dokumentacije in izjave v zvezi s predmetom nadzora, je bil zoper zavezanca uveden prekrškovni postopek.

V 16. primerih so geodetska podjetja posredovala skupaj z izjavo vso zahtevano dokumentacijo. Iz zavarovalnih polic je razvidno, da imajo podjetja zavarovano odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati naročniku ali tretjim osebam in izvira iz opravljanja geodetske dejavnosti. Višina zavarovalne vsote je 41.000 evrov ali več. Ta podjetja so posredovala tudi dokazila o sodelovanju odgovornega geodeta na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Iz obrazcev M-1 Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Potrdilo o prijavi in podatkih o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju) je razvidno, da ima kar 7 obravnavanih geodetskih podjetij zaposlenega odgovornega geodeta za skrajšan delovni čas.

Ob zaključku akcije geodetska inšpekcije ugotavlja, da od vseh 20 pregledanih geodetskih podjetij, 3 podjetja ne opravljajo geodetske dejavnosti, pri 16 pa nepravilnosti niso bile ugotovljene. V povezavi z akcijo je bil uveden 1 prekrškovni postopek.

4.3 PODROČJE STANOVANJSKE INŠPEKCIJE

4.3.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Pristojnosti stanovanjske inšpekcije so določene v zakonih (Stanovanjski zakon, Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb) in v podzakonskih aktih.

V Stanovanjskem zakonu določene pristojnosti nalagajo stanovanjski inšpekciji, da skrbi za uresničevanje javnega interesa na stanovanjskem področju, kar pomeni zagotavljanje takšnega stanja v večstanovanjskih stavbah, da je omogočena njihova normalna raba ter zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje v njih. Zastavljeni cilji na področju stanovanjskih zadev v letu 2015 so bili:

- zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov v večstanovanjskih stavbah;
- zagotavljanje popravil in odprava napak v posameznih delih večstanovanjskih stavb;
- prepoved opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanje posegov v skupne dele z vgradnjo naprav, če zanje niso izpolnjeni vsi pogoji;
- nadzor upravnikov;
- kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem.

Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES) je stopil v veljavo 1. avgusta 2004. Namen zakona je zavarovanje kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb pred finančno nesposobnostjo investitorjev, ko ti še pred končanjem gradnje pričnejo s prodajo, pri čemer se kupci

zavežejo del kupnine plačati pred izročitvijo predmeta prodaje. Nadzor nad tem, ali prodajalci pri prodaji stanovanjskih stavb in stanovanj potrošnikom ravnajo v skladu z določbami o prodaji, ki so urejene v drugem poglavju zakona, opravljajo stanovanjski inšpektorji. Če prodajalec sklepa prodajne pogodbe oziroma oglašuje prodajo v nasprotju z določbami tega zakona, mu stanovanjski inšpektor, glede na vsebino kršitve, prepove sklepanje prodajnih pogodb oziroma oglaševanje ali odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti. Kadar inšpektor oceni, da je zaradi načina in obsega kršitve to potrebno za zaščito kupcev, svojo odločbo tudi javno objavi.

Osnovni cilji stanovanjske inšpekcije so definirani preko štirih temeljnih nalog, in sicer:

- S1 – Zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov in popravil v posameznih delih večstanovanjskih stavb,
- S2 – Kontroliranje opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanja posegov v skupne dele,
- S3 – Učinkovito upravljanje ter nadzor etažnih lastnikov, upravnikov in najemnikov,
- S4 – Kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem ter kontrola zavarovanja plačil kupnine.

Ključne besede so povezane s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za stanovanjsko inšpekcijo.

Tabela 22: Uporaba ključnih besed pri posamezni temeljni nalogi na nivoju zadeve za stanovanjsko inšpekcijo

STANOVANJSKA INŠPEKCIJA		Ključna beseda, ki opredeljuje temeljno nalogo
Zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov in popravil v posameznih delih večstanovanjskih stavb	Vzdrževanje skupnih delov – 125. čl. SZ-1	S1 – VZDRŽEVANJE
	Popravila v lastnem stanovanju – 126. čl. SZ-1	
	Vzdrževanje skupnih in posameznih delov stavbe	
Kontroliranje opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanja posegov v skupne dele	Opravljanje dejavnosti – 14. čl., 129. čl. SZ-1	S2 – DEJAVNOSTI IN SKUPNI DELI
	Odstranitev naprav in posegi v skupne dele – 15. čl., 126.a čl. SZ-1	
Učinkovito upravljanje ter nadzor etažnih lastnikov, upravnikov in najemnikov	Začasna določitev upravnika – 128. čl. SZ-1	S3 – UPRAVLJANJE
	Nadzor nad poslovanjem neprofitnih stanovanjskih organizacij – 153.a čl. SZ-1	
	Prekrškovni nadzor etažnih lastnikov – 168., 169., 170 čl. SZ-1	
	Prekrškovni nadzor upravnikov- 171. čl. SZ-1 Vse v zvezi s poslovanjem upravnika (sklic zbora, zapisnik zbora, vpogled v listine, izvedba primopredaje, zbiranje ponudb, itd)	
	Prekrškovni nadzor najemnikov – 172. čl. SZ-1	

Kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem ter kontrola zavarovanja plačil kupnine	Prepoved sklepanja prodajnih pogodb in oglaševanja, 5.čl, 12. oz.13.–94. čl. ZVKSES	S4 – KUPCI STANOVANJ
	Prekrškovni nadzor investitorjev) oz. vmesnih kupcev – 96. čl. ZVKSES	

Ključne besede, ki so definirane na nivoju zadev in opredeljujejo temeljne naloge, so definirane na naslednjih tipih zadev:

- upravna-stanovanjska,
- prekrškovna zadeva,
- akcija.

Vsa dejanja in postopki stanovanjske inšpekcije so namenjeni doseganju teh osnovnih ciljev, s tem namenom inšpektorji tudi dosledno vodijo inšpekcijske in prekrškovne postopke.

4.3.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Stanovanjski inšpektorji so v letu 2015 prejeli 1.203 prijav. Po uradni dolžnosti je bilo v letu 2015 uvedenih 471 postopkov, od tega je bilo uvedenih 358 inšpekcijskih postopkov ter 78 prekrškovnih postopkov, 35 ostalih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje stanovanjske inšpekcije.

Tabela 23: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2015	Inšpekcijski nadzor na stanovanjskem področju
število prejetih prijav	1.203
število inšpekcijskih postopkov	471

V letu 2015 je bilo rešenih 328 inšpekcijskih zadev, 78 prekrškovnih zadev in 12 ostalih splošnih zadev. Stanovanjska inšpekcija je tako imela na dan 31. 12. 2015 odprtih 153 inšpekcijskih zadev, 102 prekrškovnih zadev in 46 ostalih splošnih zadev. V letu 2015 so stanovanjski inšpektorji v zvezi s postopki poslali 1.420 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 24: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015

2015	Upravna dejanja in ukrepi
Zapisnik – redni pregled	14
Zapisnik – izredni pregled	197
Zapisnik – kontrolni pregled	5
Zapisnik – izredni kontrolni pregled	6
Zapisnik – vsa zaslišanja	1
Ostali zapisniki	10
Odločba	111
Opozorilo ZIN	0
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	0
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	19

Sklep – o denarni kazni	23
Znesek izrečenih denarnih kazni	15.250 €
Sklep – ustavitev postopka	172
Ostali sklepi	37

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov v letu 2015, ki so bili opravljeni v zasledovanju štirih ciljev: S1 – VZDRŽEVANJE, S2 – DEJAVNOSTI IN SKUPNI DELI, S3 – UPRAVLJANJE in S4 - KUPCI STANOVANJ so razvidni iz spodnje tabele:

Tabela 25: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2015

Stanovanjska inšpekcija	S1	S2	S3	S4
Zapisnik – redni pregled	14	1	13	0
Zapisnik – izredni pregled	197	6	17	0
Zapisnik – kontrolni pregled	5	1	1	0
Zapisnik – izredni kontrolni pregled	6	1	0	0
Zapisnik – vsa zaslišanja	1	0	0	0
Ostali zapisniki	10	1	4	0
Odločba	111	8	29	0
Opozorilo ZIN	0	0	0	0
Sklep – dovolitev izvršbe (po II. osebi)	0	0	0	0
Sklep – dovolitev izvršbe (denarna prisilitev)	19	0	0	0
Sklep – o denarni kazni	23	0	0	0
Sklep – ustavitev postopka	172	15	1	0
Ostali sklepi	37	5	11	0

Opomba: En dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog.

Večina ureditvenih odločb se tudi v tem letu nanaša na vzdrževanje skupnih delov in popravilo napak v posameznem delu. V postopkih v zvezi z ZVKSES letos ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Večina prijav se je nanašala na problematiko reševanja reklamacijskih zahtevkov in opustitev izročitve v zakonu določene dokumentacije (npr. bančna garancija, uporabno dovoljenje ipd.) kupcu. Za reševanje teh vprašanj so pristojna le sodišča.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. V letu 2015 je stanovanjska inšpekcija prejela 28 pritožb zoper izdane akte v inšpekcijskem postopku in 35 odločitev drugostopnega organa vezanih na vložena pravna sredstva. V letu 2015 je bila v 21 primerih pritožba zoper upravni akt v celoti zavržena (60,0 %), v 1 primeru je bila pritožba zavržena (2,9 %), 1 upravni akt je bil v celoti odpravljen in nadomeščenih z odločitvijo organa druge stopnje (2,9 %), 1 upravni akt je bil delno odpravljen in vrnjen v ponovni postopek (2,9 %), 9 upravnih aktov je bila v celoti odpravljenih in vrnjenih v ponovni postopek (25,7 %), 1 upravni akt je bil delno odpravljen in vrnjen v ponovni postopek (2,9 %), 1 upravni akt je bil odpravljen v celoti in poslan pristojnemu organu (2,9 %) in 1 upravni akt je bil v celoti odpravljen (2,9 %).

V izvršilnih postopkih, ki se vodijo po uradni dolžnosti, je bilo izdanih 19 sklepov o dovolitvi izvršbe z denarno prisilitvijo.

V leto 2015 je bilo načrtovanih 158 rednih inšpekcijskih ogledov oziroma pregledov in vsaj 42 pregledov na podlagi koordiniranih akcij oziroma je bilo načrtovano skupno 200 inšpekcijskih nadzorov. Iz zgornjih podatkov je razvidno, da smo planirane cilje tudi uresničili, saj smo v letu 2015 opravili 222 rednih, izrednih in kontrolnih pregledov.

4.3.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Po Zakonu o prekrških so tudi stanovanjski inšpektorji uradne osebe prekrškovnega organa, ki vodijo postopke po uradni dolžnosti v tako imenovanem hitrem postopku.

Vodenje prekrškovnih postopkov je predstavljalo redno delo. V letu 2015 ni bilo prejetih predlogov za uvedbo postopka o prekršku, uvedenih je bilo 78 prekrškovnih postopkov ter rešenih 78 prekrškovnih zadev. Izdanih je bilo 8 odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 37.500,00 €.

V prekrškovnih postopkih je stanovanjska inšpekcija v letu 2015 prejela 4 odločitve o zahtevi za sodno varstvo - ZSV, v katerih je sodišče v 2 primerih globo spremenilo v opomin in v 2 primerih postopek ustavilo.

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 26: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2015

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl – OPOMIN	Št. ZSV
78	5	0	8	4	4

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvršenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50 % popustom kot Priznan 50 % popust:

Tabela 27: Terjatve v prekrškovnih postopkih stanovanjske inšpekcije v letu 2015

	Prekrškovna globa v €
Nastanek terjatve	37.500,00
Plačilo terjatev	1.880,00
Plačilo s 50 % popustom	500,00

Zaradi suma storitve prekrška, so stanovanjski inšpektorji začeli s postopkom v 78 zadevah. Najpogostejše domnevne kršitve etažnih lastnikov na podlagi prijav so bile: izvedbena dela v posameznem delu brez potrebnega soglasja ostalih etažnih lastnikov, sklenitev najemnega razmerja brez pisne najemne pogodbe. Zoper upravnike so se prijave nanašale na kršitve v zvezi s sklicevanjem zbora etažnih lastnikov in sestavo zapisnika, predajo poslov novemu upravniku, porabo sredstev rezervnega sklada, onemogočanje vpogleda v pogodbe, sklenjene s tretjimi osebami, opustitev zbiranja ponudb pri sklepanju poslov s tretjimi osebami in sestavo letnega poročila ter poročanjem etažnim lastnikom.

4.3.4 AKCIJE V LETU 2015

V letu 2015 sta bili opravljeni dve akciji stanovanjske inšpekcije z namenom ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev in zaščite javnega interesa, in sicer za:

- Nadzor nad rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah;
- Koordinirana akcija – Rezervni sklad 2015.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posamezne akcije in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

- Nadzor nad rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah.

Stanovanjska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je v letu 2015 izvedla z letnim načrtom planirano akcijo nadzora v zvezi z obveznimi rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah z namenom ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev in zaščite javnega interesa. Podlaga za inšpekcijske postopke v teh zadevah je temeljila na podatkih dnevno informativnega biltena centra za obveščanje, Uprave RS za zaščito in reševanje, ki zajema podatke o nujnih intervencijah na dvigalih.

Akcija je potekala na območju celotne Republike Slovenije, pri čemer je od planiranih 15–20 zadev stanovanjska inšpekcija obravnavala 16 zadev. V sklopu akcije nadzora v zvezi z obveznimi rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah so bili inšpekcijski postopki v 14 zadevah s sklepom ustavljeni, ker ni bilo ugotovljenih pomanjkljivosti vzdrževanja dvigal oziroma so bile le-te odpravljene, v 2 zadevah pa so bile ugotovljene nepravilnosti in bo stanovanjska inšpekcija po zaključenem ugotovitvenem postopku v letu 2016 odredila inšpekcijske ukrepe ter izdala upravni odločbi.

V akcijo so bili zajeti 4 objekti iz Kranja, 3 iz Velenja, po 2 objekta iz Jesenic, Kopra in Trbovelj ter 1 objekt iz Maribora, Slovenskih Konjic in Zagorja ob Savi.

Na podlagi 19. člena ZIN je bila s pozivi zahtevana naslednja dokumentacija:

- zadnje poročilo o periodičnem pregledu dvigala s strani pooblaščenice organizacije,
- izjava, ali so bile morebitno ugotovljene pomanjkljivosti in ali so bile okvare na dvigalu odpravljene,
- izjava o razlogih, zakaj morebitno ugotovljene pomanjkljivosti še niso odpravljene.

V poslanih pozivih upravnikom je bilo tudi opozorilo, če inšpekcijski zavezanec ne omogoči inšpekcijskega pregleda ali ne predloži zahtevanih listin, se po 38. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru z globo 1.500,00 € kaznuje za prekršek pravna oseba in z denarno globo 500,00 € odgovorna oseba pravne osebe.

Od skupno 16 pregledov, so bili v 14 primerih postopki s sklepom ustavljeni, ker ni bilo ugotovljenih pomanjkljivosti vzdrževanja dvigal oziroma so bile, po izjavi upravnika in priloženih izjavah pogodbenih servisov, le-te odpravljene.

V 2 zadevah ugotovitveni inšpekcijski postopek v letu 2015 ni bil končan, zato se bo nadaljeval v letu 2016, ko se pričakuje izdaja ureditvene odločbe, zaradi ugotovljenih neskladnosti s Pravilnikom o varnosti dvigala, ki so razvidne iz poročil o periodičnem pregledu dvigal.

Ob zaključku akcije stanovanjska inšpekcija ugotavlja, da tudi z rednimi pregledi in načrtovanjem akcij v zvezi z vzdrževanjem dvigal v večstanovanjskih objektih pripomoremo k preprečevanju večanja kršitev na tem področju.

➤ **Koordinirana akcija: Rezervni sklad 2015 – Upravljanje s sredstvi rezervnega sklada etažnih lastnikov in plačevanje obveznosti iz pogodb, sklenjenih s tretjimi osebami.**

Zaradi velikega zanimanja javnosti, je stanovanjska inšpekcija v javnem interesu opravila dodatno koordinirano akcijo: Rezervni sklad 2015 – Upravljanje s sredstvi rezervnega sklada etažnih lastnikov in plačevanje obveznosti iz pogodb, sklenjenih s tretjimi osebami.

Namen in cilji akcije ter pravni okvir:

- ocena stanja poslovanja upravnikov s sredstvi rezervnega sklada, prejetimi plačili etažnih lastnikov in plačevanjem obveznosti do dobaviteljev;
- seznanitev pristojnih organov o ugotovitvah in zaključkih izrednega nadzora;
- izrek inšpekcijskih in prekrškovnih ukrepov v primerih ugotovljenih nepravilnosti;
- priprava podlag za spremembo zakonodaje, če bi se ugotovilo, da z obstoječimi predpisi ni mogoče učinkovito zaščititi sredstev etažnih lastnikov in zagotoviti plačil dobaviteljem.

V akciji je bilo kontrolirano poslovanje z rezervnim skladom (odprtje posebnega transakcijskega računa, prenakazovanje sredstev na ta račun, namen porabe rezervnega sklada) in sprovajanje plačil dobaviteljem blaga in storitev. Zakonske podlage za navedeni področji so Stvarnopravni zakonik,

Pravilnik o merilih za določitev prispevka etažnega lastnika v rezervni sklad in najnižji vrednosti prispevka ter Stanovanjski zakon.

V zvezi z rezervnim skladom (obveznost etažnega lastnika, da plača obvezni prispevek; obveznost upravnika, da vodi sredstva na posebnem računu; možnost uporabe sredstev rezervnega sklada le za določene namene; obveznost upravnika, da po prenehanju pogodbe o upravljanju prenakaže sredstva na račun, ki ga vodi novi upravnik) Stanovanjski zakon ne predvideva inšpekcijskih ukrepov. Kršitve teh zakonskih določb predstavljajo prekršek. Enako velja za sprovajanje plačil dobaviteljem.

Potek akcije je potekal v dveh delih, in sicer v prvem delu se je nadziralo plačevanje storitev in blaga dobaviteljem s strani upravnikov, v drugem delu pa se nadzirala uporaba sredstev rezervnega sklada.

I. del: Plačevanje storitev in blaga dobaviteljem s strani upravnika

Stanovanjski inšpektorji so pozvali 16 podjetij, ki zagotavljajo dobavo toplote, vode, elektrike, kurilnega olja večstanovanjskim stavbam, v katerih je imenovan upravnik, da posredujejo podatke o upravnikih – neplačnikih. V pozivu smo zahtevali naslednje podatke: oznako upravnika; oznako stavbe (naslov), na katero se račun nanaša; znesek računa; datum zapadlosti plačila; datum in znesek morebitnega delnega plačila po tem računu, v teh primerih pa tudi, ali je upravnik posredoval potrebne podatke za vložitev tožbe o lastnikih, ki niso plačali svojega dela obveznosti (2. odstavek 71. čl. SZ-1). Posebej smo navedli 16 upravnikov, za katere smo želeli pridobiti podatke.

Odgovori in podatki, ki so jih posredovali dobavitelji, izkazujejo, da upravniki, sicer poravnava obveznosti etažnih lastnikov, vendar z zamikom, da poravnava obveznosti v višini prejetih plačil in sporočajo dolžnike (op.: v teh primerih se še vedno vodi kot dolžnik upravnik, zaradi načina knjiženja izdanih faktur). Odgovori dobaviteljev pa so bili tudi pomanjkljivi, saj so se praviloma osredotočili na upravnike, ki smo jih navedli v zahtevku in niso posredovali podatkov tudi za problematične plačnike, ki niso bili navedeni v naši zahtevi. Poleg tega – kot smo že zapisali –povsod ni jasno razvidno, kdo je dejanski dolžnik, ker se kot dolžnik vedno prikazuje upravnik, čeprav so lahko dejanski dolžniki posamezni etažni lastniki. Po zakonskih določbah je v primeru neplačila upravnik dobavitelju na njegovo zahtevo dolžan posredovati podatke o etažnem lastniku, ki so potrebni za vložitev tožbe (izvršbe).

Poravnave blaga in storitev tečejo na dva načina: s prenakazilom sredstev, ki jih na podlagi mesečnih obračunov vplačujejo etažni lastniki, ali pa imajo upravniki z dobavitelji sklenjeno pogodbo, na podlagi katere poravnava celotni znesek računa in prevzemajo breme izterjave neplačnikov s tem, da jim dobavitelj za to priznava določene ugodnosti.

Po posredovanih podatkih lahko upravnike razdelimo v tri skupine, in sicer:

- upravniki, pri katerih v okviru akcije niso bile ugotovljene neporavnane obveznosti;
- upravniki, pri katerih prihaja do manjših zamud pri plačilih ali obstajajo manjši neplačani zneski, zaradi neplačil posameznih etažnih lastnikov;
- upravniki, ki so zašli v resne ekonomske težave in imajo daljše časovno obdobje neporavnane obveznosti, ki so tudi višje.

Ugotovljeno je bilo, je pri plačevanju storitev in blaga dobaviteljem s strani upravnika, komunikacija med upravniki in dobavitelji pomanjkljiva (2. odstavek 71. člena Stanovanjskega zakona – dobavitelji ne zahtevajo podatkov o etažnih lastnikih – neplačnikih, upravniki posredujejo neuporabne podatke, dobavitelji kot knjigovodskega dolžnika vodijo upravnika, čeprav je to dejansko etažni lastnik). Prav tako pa dobavitelji praviloma ne komunicirajo z etažnimi lastniki – šele, ko gre za daljše obdobje neplačil in s tem za relativno velik znesek »neplačila« posameznega etažnega lastnika, dobavitelji zoper etažne lastnike vložijo sodne zahtevke za plačilo ali etažne lastnike obvestijo o nameravani prekinitvi dobav. Etažni lastniki so šele tedaj obveščeni, da njihov upravnik ne prenakazuje sredstev, ki so jih lastniki plačali. Ugotovljeno je bilo tudi, da gre pri dobaviteljih za različne tehnike obračunov, saj nekateri račune izstavljajo neposredno posameznim etažnim lastnikom, praviloma pa dobavitelji izstavijo račun za celotno stavbo upravniku, ta pa stroške deli med etažne lastnike.

II. del: Uporaba sredstev rezervnega sklada

Stanovanjski inšpektorji so v drugem delu opravili pregled uporabe sredstev rezervnega sklada v skladu s 44. čl. SZ-1. Pregled je bil opravljen pri 12 upravnikih. Pri izbranih upravnikih je bil pridobljen

seznam vseh objektov, v katerih upravnik, na podlagi sklenjenih pogodb z etažnimi lastniki, opravlja storitve upravljanja. Po naključnem izboru treh do osmih večstanovanjskih stavb, ki jih upravlja posamezen upravnik, je bil za te stavbe opravljen vpogled v finančno poročilo stanja in porabe rezervnega sklada v obdobju med 1. 1. 2014 do dne pregleda. Za vsako postavko porabe je bil predložen in vpogledan tudi račun in po oceni tudi podlaga za njegovo plačilo (npr. sklep etažnih lastnikov, načrt vzdrževanja).

Vsi kontrolirani upravniki imajo v skladu z zakonom odprte posebne fiduciarne transakcijske račune, na katerih vodijo rezervni sklad. Upravniki praviloma izdajajo ločene mesečne obračune za plačilo stroškov in ločene za rezervni sklad, tako da tudi prenakazovanje sredstev v skladu s 3. odstavkom 42. člena Stanovanjskega zakona ni potrebno, saj sredstva pritekajo neposredno na fiduciarni račun.

Kršitve v zvezi s porabo sredstev rezervnega sklada pri izbranih upravnikih niso bile ugotovljene. V stavbah, kjer porabe ni bilo, se sredstva zbirajo za izvedbo bodočih vzdrževalnih del. Poraba, katere namen je opredeljen v zakonu kot poraba sredstev za učinkovitejšo rabo energije (vgradnja kalorimetrov) oziroma za plačilo izboljšav, pa temelji na veljavno sprejetih sklepih etažnih lastnikov.

Kontrolnega pregleda ni bilo mogoče izvesti pri enem upravniku iz Maribora, saj podjetje na tem naslovu ne posluje. Ugotovljeno je tudi, da je prišlo v preteklem letu do prenosa lastništva na tujega državljanca. V nekaterih primerih, ko so etažni lastniki zamenjali upravnika, to podjetje tudi ni preneslo sredstev rezervnega sklada. Podatkov tudi ni posredoval upravnik iz Lenarta v Slovenskih Goricah. V teh primerih že tečejo postopki pred pristojnim sodiščem in pri organih pregona kaznivih dejanj.

Med upravnike, ki so bili izbrani za pregled v predmetni akciji, namenoma ni bil vključen upravnik iz Postojne oziroma njen pravni naslednik. Zoper to pravno osebo namreč že tečejo prekrškovni postopki, ki še niso pravnomočno končani. Kršitve se nanašajo na opustitev prenosa sredstev rezervnega sklada iz rednega na posebni transakcijski račun in na kršitve v zvezi z 61. členom Stanovanjskega zakona – predaja poslov novemu upravniku.

Pri izvedbi akcije smo tudi opazili, da se zlasti, zaradi večjih obnovitvenih del (zamenjava kurilnic, vgradnja toplotne izolacije, obnova streh), etažni lastniki odločajo za povečana vplačila v rezervni sklad.

4.3.5 OSTALO

Predstavniki stanovanjske inšpekcije so v letu 2015 bili imenovani v posebno projektno delovno skupino, ki je s podajanjem pripomb sodelovala pri pripravi sprememb in dopolnitev Stanovanjskega zakona.

5 INŠPEKCIJA ZA OKOLJE IN NARAVO

5.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Inšpekcija za okolje in naravo (v nadaljevanju ION) izvaja inšpekcijski nadzor nad določbami naslednjih krovnih zakonov in na njegovi podlagi izdanih predpisov:

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) (Uradni list RS, št. 41/04 z vsemi spremembami);
- Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02 z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 56/99 z vsemi spremembami)
- Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (ZRGSO) (Uradni list RS, št. 67/02 z vsemi spremembami).

Na podlagi naštetih zakonov je sprejetih več kot 450 podzakonskih aktov.

Inšpekcijski nadzor ION se izvaja na naslednjih področjih dela:

- kakovost zraka;
- ravnanje z odpadki;
- vode – kakovost voda, emisije snovi v vode, urejanje voda in gospodarjenje z njimi;
- varstvo narave;
- kemikalije in gensko spremenjeni organizmi;
- industrijsko onesnaževanje in tveganja;
- hrup;
- elektromagnetno sevanje;
- svetlobno onesnaževanje.

Pristojno ministrstvo letno novo sprejme ali spremeni in dopolni več kot 50 predpisov iz področja naštetih zakonov. Pregled in sodelovanje pri pripravi tako velikega števila predlogov predpisov zahteva, da se ION aktivno vključuje v postopke sprememb predpisov, saj je organ, ki predpise neposredno uporablja in ima zato zelo dobro predstavo o izvedljivosti določb in učinkovitosti predpisa ter stopnji in obsegu njegove implementacije. V letu 2015 je ION pregledala predloge sprememb predpisov. S pripombami in komentarji največkrat opozarjamo na nedorečenosti in nedoslednosti v besedilih veljavnih predpisov, na pomanjkanje jasnih opredelitev osnovnih pojmov, kar omogoča različna tolmačenja posameznih določb. Sodelovali smo pri pripravi 15 predpisov (Zakon o dimnikarskih storitvah ter različne uredbe in pravilniki). Naše pripombe in predlogi so bili delno upoštevani. Poudariti moramo tudi, da priprava pripomb na osnutke predpisov zahteva razmeroma veliko pozornosti in truda, roki za oddajo pripomb na osnutke predpisov pa so bili v primeru nekaterih predpisov zelo kratki. Nekatero pomanjkljivosti predpisov pomenijo, da se ne da učinkovito izvajati nadzora, kar v javnosti prevečkrat ustvarja vtis neprizadevnosti in ravnodušnosti inšpektorjev.

5.1.1 ORGANIZACIJA DELA

V ION je bilo na dan 31. 12. 2015 zaposlenih 50 inšpektorjev za okolje, in sicer v Uradu glavne inšpektorice direktorica inšpekcije, 1 inšpektor in 3 podsekretarji, v območnih enotah pa 48 inšpektorjev, katerim so pri delu pomagali 4 nadzorniki. Vsi inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor na področju varstva okolja, 11 inšpektorjev je specializiranih za delo na področju varstva narave, za delo na področju nadzora gensko spremenjenih organizmov sta strokovno usposobljeni 2 inšpektorici. Za delo na področju nadzora urejanja in zaščite voda je na vsaki območni enoti vsaj en strokovno specializiran inšpektor, ki pa izvaja naloge tudi na področju okolja ali področju narave.

V letu 2015 se je število inšpektorjev zmanjšalo še za dva, in sicer zaradi upokojitve in odhoda inšpektorice v drugi inšpektorat.

5.1.2 INŠPEKTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM

Tudi v letu 2015 so inšpektorji pri svojem delu uporabljali okoljski informacijski sistem OIS, ki je namenjen organizaciji in sprotnemu spremljanju dela inšpektorjev. OIS zagotavlja preglednost in kontinuiteto inšpekcijskega nadzora posameznega zavezanca ter bistveno prispeva k učinkovitosti nadzora. Na podlagi podatkov iz informacijskega sistema se za interno uporabo opravljajo različne analize (število pregledov, število ukrepov, realizacija dela itd.), ki so pokazatelji, kako uspešno je delo posameznega inšpektorja ter posledično tudi delo celotne inšpekcije.

V letu 2015 je ION prešel na nov sistem (INSPIS). Načrtuje se, da se bo le-ta povezal z OIS sistemom, da se ohrani možnosti analiz in programiranja dela ION, ki jih je omogočal OIS.

5.1.3 IZOBRAŽEVANJE INŠPEKTORJEV

Izobraževanje se izvaja na podlagi letnega načrta izobraževanja, ki vključuje izobraževanja tako v tujini kot doma. Strokovna izobraževanja doma so bila izvedena v zvezi z upravljanjem z območji Natura 2000, določanja in identifikacije gensko spremenjenih organizmov, čezmejnega pošiljanja odpadkov, IED direktive, odpadnih voda itd. Izvedeno je bilo interno izobraževanje inšpektorjev na področju Zakona o vodah, v sodelovanju z Upravno akademijo pa je bilo izvedeno izobraževanje glede Zakona o inšpekcijskem nadzoru, Zakona o prekrških in Zakona o splošnem upravnem postopku.

Inšpektorji so tako doma kot v tujini skupno sodelovali na približno 40 izobraževanjih, seminarjih in delavnicah.

V tujini so se posamezni inšpektorji izobraževali na različnih področjih dela v okviru delavnic oziroma strokovnih konferenc ter projektov, ki so organizirane pod okriljem organizacije IMPEL.

V mesecu aprilu je bilo izvedeno nadaljevalno izobraževanje na področju pošiljanja odpadkov preko meja za predstavnike vseh nadzornih organov (ION, FURS, Policija) in predstavnike pristojnega organa (ARSO).

5.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Načrtovanje dela:

Inšpektorat oziroma inšpekcija, za zagotavljanje učinkovitega izvajanja nalog inšpekcijskega nadzora sprejme letni program dela, s katerim določi vsebino in obseg izvajanja inšpekcijskega nadzora. Posameznim področjem dela ION so bile določene prioritete za delo v obdobju 2014–2016. Prva prioriteta pomeni najbolj pomembno področje inšpekcijskega nadzora.

Zakon o varstvu okolja določa, da je potrebno za obrate večjega tveganja za okolje (SEVESO), za zavezanca za ravnanje z odpadki ter za naprave, ki povzročajo onesnaževanje večjega obsega (IED zavezanci) (v nadaljevanju: SEVESO, odpadki, IED zavezanci) zagotavljati reden nadzor, zato je načrtovanje nadzora teh zavezancev bolj podrobno in celovito. Kriteriji za razvrščanje inšpekcijskih zavezancev v tri različne kategorije temeljijo na velikosti vira onesnaževanja in na tveganju za okolje, ki ga dejavnost takega vira povzroča.

S pomočjo računalniške aplikacije se vsako leto izdela program dela s konkretnim seznamom inšpekcijskih zavezancev razvrščenih po kategorijah, ki so predmet inšpekcijskega nadzora posameznega inšpektorja v tekočem letu. Področja, razvrščena v prvo in drugo prioriteto, se obravnavajo prednostno, tretja prioriteta pa je bila namenjena nadzoru okoljsko manj problematičnih zadev. Ocenjevanje IED zavezancev in del zavezancev za ravnanje z odpadki smo tudi v letu 2015 izvedli z računalniško aplikacijo IRAM (Integrated Risk Assessment Method), ki je bila razvita v sklopu organizacije IMPEL (EU mreža nadzornih organov za področje okolja).

Izvajanje programa dela se spremlja tedensko, mesečno se na uradu predstojnika opravi analiza dela, območne enote pa mesečno pripravijo vsebinska poročila o delu.

Redni pregledi:

predstavljajo osnovo inšpekcijskega nadzora zavezancev na terenu in niso posledica prijav ali akcij nadzora, temveč so načrtovani vnaprej. Pri načrtovanju želimo zagotoviti, da vsaj 60 % aktivnosti predstavlja načrtovano delo. Osnovo predstavljajo podjetja razvrščena v tri prioritete kategorije – razrede, iz katerih izhaja tudi letna obveznost inšpekcijskega pregleda (kategorija 1: enkrat letno; kategorija 2: enkrat na dve leti; kategorija 3: enkrat na tri ali več let).

Akcije nadzora:

Oblika rednega dela so tudi koordinirane akcije nadzora, s katerimi želimo na območju države sočasno preveriti izvajanje določene zakonsko predpisane obveznosti.

Izredni pregledi:

Kategorijo izredni nadzori predstavljajo inšpekcijski nadzori, opravljeni kot odziv na prejete prijave in pobude.

ION vsako leto prejme številne prijave, pobude in zahteve za razna poročila, katerih vsebina in zahtevnost je zelo različna. Kljub temu, da se je število prejetih prijav, pobud in zahtev za razna poročila v letu 2015 nekoliko zmanjšalo, zaradi kadrovskih omejitev ION ob rednem nadzoru, ne uspe sproti obravnavati tudi vseh prijav. V zvezi tem so bile v letu 2015 sprejete usmeritve za vrstni red prijav, ki zavezujejo ION, da prijave razvršča glede na tveganje za okolje, zdravje ljudi in potencialno škodo. S tem se poskuša zagotoviti, da lahko ION prioriteto reagira na prijavo, ki bi pomenila večje tveganje in na ta način učinkovito ščiti javni interes.

V najvišjo prioriteto obravnavo sodijo prijave:

- če obstaja nevarnost za zdravje ljudi, za javni red in mir, za javno varnost ali za premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, kjer je upravičena tudi ustna odločba – 144. člen in 211. člen ZUP-a);
- prijave v primerih, ko se vsebina prijave nanaša na delovno področje iz I. prioritete načrta dela.

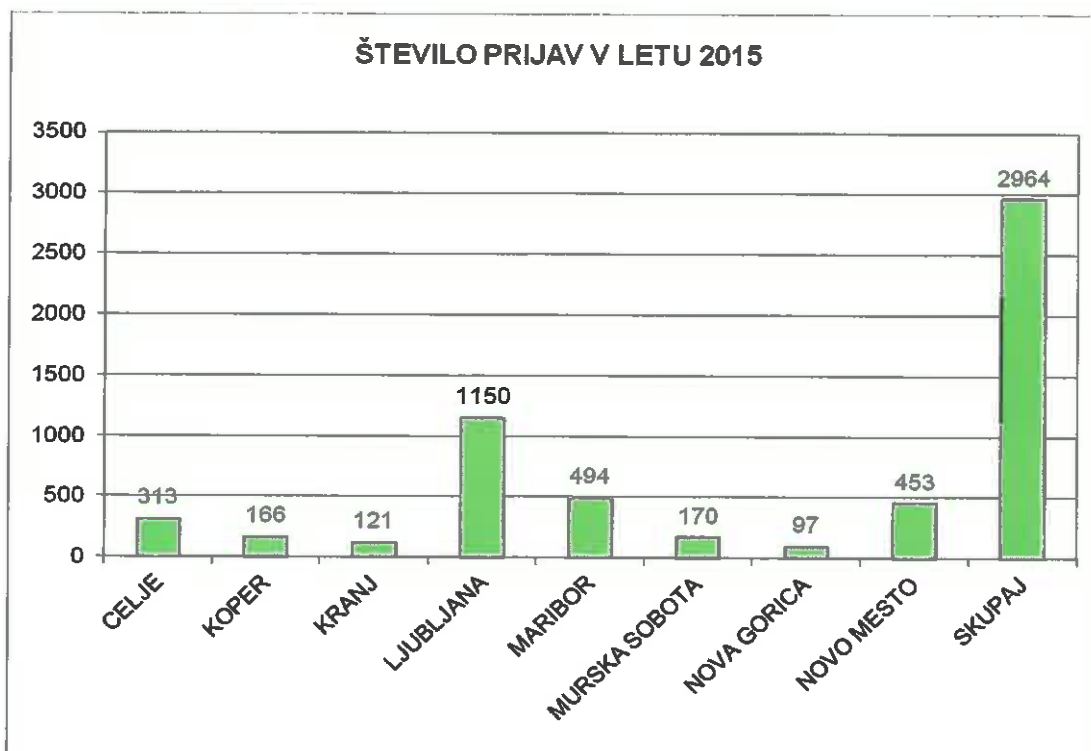
Ne glede na te prioritete pa so inšpektorji dolžni zagotavljati odzivnost na prijave v skladu z določili Uredbe o upravnem poslovanju.

Prijave so se v letu 2015 nanašale na domnevne nepravilnosti iz naslednjih področij:

- ravnanje z odpadki (nezakonito odlaganje odpadkov v okolju, vnos odpadkov – zemeljskega izkopa v tla);
- opravljanja dimnikarskih storitev;
- emisije snovi v zrak;
- emisije snovi v vode;
- emisije hrupa v okolje;
- urejanje voda;
- posege na priobalna zemljišča vodotokov in v območja Natura 2000.

V primeru, da so se prijave nanašale na delovna področja, ki niso v pristojnosti ION, so bile odstopljene ustreznim inšpekcijskim službam oziroma drugim organom.

V letu 2015 je ION skupno prejela 2.964 prijav, kar je v primerjavi z letom 2014 za 7 % manj.

Slika 2: Število prijav v letu 2015.

Tudi v letu 2015 je bilo precej časa posvečenemu pritožbam in prijavam, ki jih podajajo razne civilne iniciative. Njihove zahteve ter zahteve raznih drugih vlagateljev po podatkih v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja o postopkih inšpekcije so iz leta v leto številnejše. Prijavitelji se vse pogosteje obračajo na novinarje (novinarska vprašanja so se nanašala na aktualno okoljsko problematiko), Varuha človekovih pravic, ministrstvo ali poslance, kar posledično pomeni, da takšne prijave zahtevajo prednostno obravnavo.

Število odgovorov na prejeta vprašanja in pobude je razvidno iz tabele 29.

Tabela 28: Število odgovorov na prejeta vprašanja in pobude v letu 2015

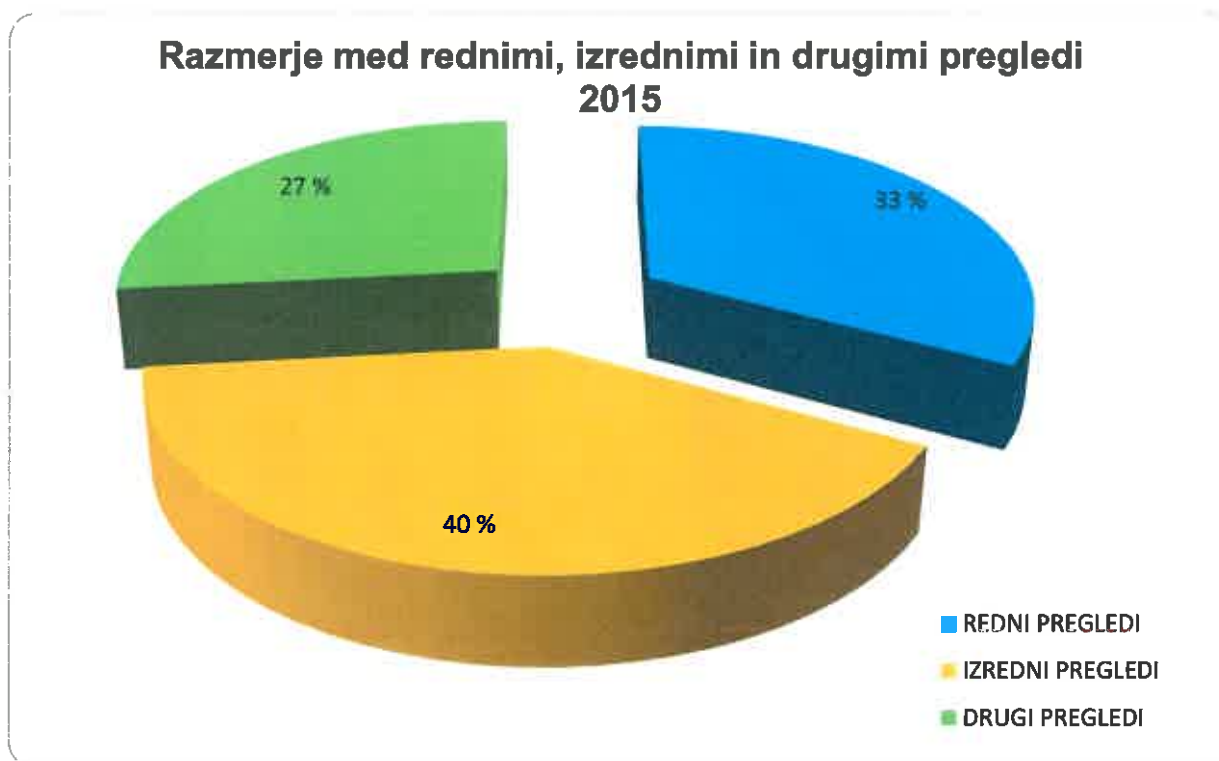
Institucije	Število odgovorov
Varuh človekovih pravic	10
Ministrstvo (MOP)	45
Poslanska vprašanja	4
Računsko sodišče RS	1
Državno pravobranilstvo	5
Informacije javnega značaja	24
Novinarji in druge stranke	298

Drugi pregledi:

V to kategorijo sodijo aktivnosti inšpektorja, ki jih le-ta ne opravi na terenu oziroma kraju samem, so pa povezane z nalogami inšpekcijskega nadzora, in v samem postopku pomenijo pomembne ugotovitve dejstev in okoliščin za odločanje o zadevi. To so predvsem aktivnosti povezane z inšpekcijskim in prekrškovnim postopkom (zaslišanje strank) in pregled dokumentacije (poročila, monitoringi).

ION je v letu 2015 skupaj opravila 6.790 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih je bilo izvedenih 9.779 nadzorov na delovnih področjih.

Na sliki 3 je predstavljeno razmerje med rednimi, izrednimi in drugimi pregledi

Slika 3: Razmerje med rednimi, izrednimi in drugimi pregledi v letu 2015.

Upravni akti in strokovna mnenja:

Na podlagi določb področnih zakonov ION izvaja nadzor tudi nad skladnostjo z upravnimi akti, ki so izdani na njihovi podlagi, kot so npr.: okoljevarstvena dovoljenja in soglasja, naravovarstvena dovoljenja in soglasja, dovoljenja za poseg v naravo, vodovarstvena soglasja, vodna dovoljenja, dovoljenja za ravnanje z GSO idr.

Omejitev pri izvajanju inšpekcijskega nadzora predstavljajo akti, v katerih niso določene vse zahteve za zavezanca, ki jih predvideva zakonodaja. Zahteve včasih tudi niso dovolj konkretizirane.

V pomoč inšpektorjem pri odreditvi nekaterih ukrepov, ki zahtevajo specifična strokovna znanja (npr. sanacije ali povrnitve v prejšnje stanje), področni zakoni predvidevajo tudi obveznost ali možnost pridobitve strokovnega mnenja po zakonu pristojnih inštitucij. Smisel pridobitve strokovnega mnenja je v tem, da je v pomoč inšpekcijskemu organu pri opredelitvi obveznosti inšpekcijskega zavezanca ter mora zato vsebovati temu ustrezne elemente, saj mora biti inšpekcijski ukrep formuliran v taki natančnosti, da ne dopušča nikakršnega dvoma, kaj in na kakšen način mora zavezanec storiti.

Strokovno mnenje bi zato moralo vsebovati vse, kar lahko vsebuje izrek inšpekcijske odločbe: določitev del, ki naj privedejo do prejšnjega stanja ali sanacije, in pogoje/omejitve za izvedbo teh del, vse to pa izraženo na način, da je izvršljivo, konkretno, določno. To posledično v nekaterih primerih pomeni, da mora imeti strokovno mnenje vsebino, ki je podobna PGD ali PZI.

V praksi strokovna mnenja večkrat ne vsebujejo vseh opisanih elementov, posledično so izreki inšpekcijskih odločb pomanjkljivi, inšpekcijske odločbe na drugi stopnji v primeru pritožbe ne držijo.

Splošne ugotovitve pri delu:

Ugotavljamo, da samo z inšpekcijskim nadzorom ni možno uspešno uveljavljati zakonodaje, zato je nujno aktivirati tudi druge mehanizme, ki bodo pripeljali do uspešne implementacije predpisanih okoljskih zahtev, omejitev in prepovedi. Obstoječa zakonodaja tudi ne vsebuje mehanizmov, ki bi deležnike motivirala k izvajanju predpisanih norm, manjkajo tudi inštrumenti, s katerimi bi preprečili finančno breme države v primeru zlorabe predpisov ali bankrota podjetij. Številne možnosti izboljšanja učinkovitosti dela in prenosa dobrih praks daje tudi mednarodno sodelovanje, kjer inšpektorji pridobivajo koristne informacije in znanja ter jih s pridom vključujejo v delovni proces in inšpekcijske postopke.

Vendar pa prenos in implementacija pridobljenih informacij ter izkušenj v redno delo ni možna brez ustreznih in zadostnih kadrov. Ugotavljamo, da z obstoječo kadrovsko zasedbo ni mogoče zagotavljati inšpekcijskega nadzora na vseh področjih, za katera zakoni in podzakonski predpisi pooblašajo inšpektorje za okolje. Glede na izredno raznolikost in veliko število predpisov je vedno težje zagotavljati dobro poznavanje materialnih predpisov, poleg tega pa se s številnimi spremembami obstoječe zakonodaje in novih predpisov ne povečuje zgolj število inšpekcijskih zavezancev, temveč tudi področje nadzora.

Izjemno široko področje dela, ki ga morajo kljub delni specializaciji obvladovati inšpektorji, predstavlja še zlasti v območnih enotah z manjšim številom inšpektorjev neobvladljiv problem.

V zaključkih večine zadnjih letnih poročil smo izpostavili predloge za rešitev opisane situacije:

- prenesti pristojnosti nadzora ravnanja z odpadki, ki po izvoru nastajajo v gospodinjstvu, vključno z gradbenimi, na občinski nivo;
- v Zakon o varstvu okolja nedvoumno vnesti razmejitve pristojnosti med državnimi in občinskimi nadzornimi organi;
- pooblastiti izvajalce javne službe urejanja voda za izvajanje izvršilnih postopkov inšpektorjev za okolje;
- vzpostaviti delovanje rečne nadzorne službe s polnimi pooblastili;
- vzpostaviti delovanje naravovarstvene nadzorne službe s polnimi pooblastili;
- urediti "informacijski sistem okolja" na način, kot je predpisan v 105. členu ZVO-1.

Inšpekcijsko delo postaja vse zahtevnejše, izpostavljeno raznim pritiskom, verbalnim in fizičnim grožnjam ter stresno in kot tako lahko ima škodljive posledice na zdravje zaposlenih. Glede na zelo velika pooblastila, ki jih ima inšpektor, vključno s pooblastili v prekrškovnem postopku z zelo visokimi kaznimi, se postavlja tudi vprašanje zagotavljanja primerne osebne varnosti na delovnem mestu.

Med težave, na katere opozarjamo že nekaj let, sodi tudi zakonodaja, ki je v določenih primerih zahtevno napisana, v marsičem nedorečena in nejasna. Pojavlja se problem pristojnosti med posameznimi inšpekcijskimi organi. To posledično dopušča različna tolmačenja, kar povzroča nemalo težav pri njeni uveljavitvi in prenašanje odgovornosti in pristojnosti med inšpekcijskimi organi.

V zadnjih letih ugotavljamo povečan trend vstopanja odvetnikov v postopke kot pooblaščenci zavezancev, kar pomeni dodatno zahtevnost glede vodenja postopkov, kakor tudi zavlačevanje in dolgotrajnost postopkov. Normalno delo je oteženo, saj se vse več zadev, ki se dogajajo v okolju, v ukrepanje skuša naprtiti inšpektorjem za okolje, čeprav bi bilo potrebno za določena področja (npr. odpadna embalaža, izrabljena motorna vozila) najti ustrezne systemske rešitve.

Inšpekcijski postopek

Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo načrtovano število rednih inšpekcijskih pregledov za leto 2015 dosegli oziroma presegli, prav tako smo v celoti izpolnili načrtovani obseg dela, čeprav se je število inšpektorjev ob koncu leta 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšalo za še dva inšpektorja.

Realizacija Programa dela je razvidna iz Tabele 29.

Tabela 29: Realizacija programa dela

	I. PRIORITETA	II. PRIORITETA	III. PRIORITETA	SKUPAJ
PLAN	741	354	201	1296
REALIZACIJA	741	354	201	1296
ODSTOTEK	100,00	100,00	100,00	100,00

Število inšpekcijskih pregledov, opravljenih na osnovi prijav, beležimo kot izredne preglede. V rubriki drugi pregledi beležimo zaslišanja strank, preglede predpisanih evidenc v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih v primerih, ko ogled na terenu ni bil opravljen.

Tabela 30: Številčni podatki o delu inšpektorjev za okolje v letu 2015

OBMOČNA ENOTA	ŠTEVILO INŠPEKTORJEV*	ŠTEVILO PREGLEDOV			ŠTEVILO UKREPOV ZIN**
		REDNI	IZREDNI	DRUGI	
CELJE	7	384	431	327	86
KOPER	4	128	195	131	39
KRANJ	5	190	159	151	23
LJUBLJANA	13	664	638	451	109
MARIBOR	8	405	708	390	309
M. SOBOTA	4	88	298	146	72
N.GORICA	4	191	124	71	14
N. MESTO	4	183	194	143	83
SKUPAJ	49	2233	2747	1810	735

* število inšpektorjev (upoštevano število inšpektorjev, ki so dejansko opravljali delo v letu 2015)

** odločbe v inšpekcijskem postopku

Izdanih je bilo 735 ureditvenih odločb, poleg navedenih ukrepov so inšpektorji v inšpekcijskih postopkih izrekli še 891 opozoril.

V zvezi z izrečenimi inšpekcijskimi ukrepi je bilo skupno podanih 70 zahtev za pravno varstvo, od tega o 25 vlogah (vloge tudi iz prejšnjih let) še ni bilo odločeno. (Tabela 31)

Tabela 31: Število zahtev za pravno varstvo v letu 2015

Število zahtev za pravno varstvo	Število ugodenih zahtev	Število zavrženih zahtev	Število zahtev, o katerih še ni bilo odločeno
70	19	44	25

V izvršilnih postopkih so inšpekcijski zavezanci v 91 primerih sami izpolnili odrejene obveznosti in je bil postopek zaključen brez uporabe prisilnih sredstev, le na podlagi sklepa o dovolitvi izvršbe. Na

podlagi 28. odločb je bila opravljena izvršba po drugi osebi, na podlagi 137. odločb pa izvršba s prisilitvijo, z uporabo denarne kazni.

Tabela 32: Izpolnjevanje oziroma izvrševanje inšpekcijskih odločb v letu 2015.

Območna enota	Število izvršilnih postopkov	Število odločb, katerih obveznosti so zavezanci izpolnili sami	Število izvršilnih postopkov po drugi osebi	Število izvršilnih postopkov z denarno prisilitvijo
CELJE	20	9	1	9
KOPER	21	5	2	18
KRANJ	2	1	0	1
LJUBLJANA	24	11	1	10
MARIBOR	90	36	18	69
MURSKA SOBOTA	11	7	5	8
NOVA GORICA	5	4	0	4
NOVO MESTO	34	18	1	18
SKUPAJ	207	91	28	137

Izdanih je bilo še 46 posebnih odločb na podlagi drugega oziroma petega odstavka 157a. člena ZVO-1, ki določata, da če so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odloženi odpadki, ki niso komunalni odpadki, odredi državna inšpekcija, pristojna za okolje, njihovo odstranitev izvajalcu javne službe ali drugi osebi, pooblaščen za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov ter odstranitev odpadkov, ki niso komunalni, lastniku ali drugemu posestniku zemljišča v lasti osebe zasebnega prava, v kolikor so odpadki nezakonito odloženi na navedenem zemljišču.

Na podlagi četrte alineje prvega odstavka 157. člena ZVO-1, ima inšpektor, če pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ugotovi, da je kršen zakon, drug predpis ali če naprava ali obrat ne delujeta v okviru dovoljenja, izdanega na podlagi tega zakona, pravico in dolžnost odrediti izvedbo kontrolnega monitoringa. Pravna podlaga za tak ukrep pa je posredno tudi peta alineja prvega odstavka 32. člena ZIN. V letu 2015 so inšpektorji za okolje odredili izvedbo kontrolnega monitoringa v dvanajstih primerih, in sicer največkrat v obliki meritev hrupa v okolju (7x), meritev emisij snovi v zrak (2x), meritev emisij snovi v vode (2x) in monitoringa malih komunalnih čistilnih naprav (1x). V tabeli 33 so prikazani izvedeni kontrolni monitoringi v letu 2015.

Tabela 33: Izvedeni kontrolni monitoringi v letu 2015

Vsebina storitve	Zavezanec
Meritev emisij hrupa iz obrata/naprave	TPV d.d. Novo mesto, Kompleks Ježica, DARSAD Ljubljanske mlekarne d.d., Ljubljana Trgograd d.o.o., Litija Stopa d.o.o., Renče Ključavničastvo AJD d.o.o., Zg. Ložnica

Kontrolni monitoring meritev emisije snovi v zrak	KOTO d.o.o. Ljubljana Stopa d.o.o., Renče
Kontrolni monitoring meritev emisije snovi v vode	KGZ Litija z.o.o. Marija Kladnik s.p.
Monitoring malih komunalnih čistilnih naprav	Komunalno podjetje Velenje d.o.o.

Preseganje mejnih vrednosti je bilo ugotovljeno v 4 izvedenih kontrolnih monitoringih.

5.3 UGOTOVITVE PO PODROČJIH DELA

V zadnjih letih ION ugotavlja, da se je število kršitev pri inšpekcijskih zavezancih iz programa dela, ki so razvrščani po prioritetah, znižalo, posebno za zavezanca iz prve in druge prioritete. Po eni strani je to posledica intenzivnega nadzora inšpektorjev, po drugi strani pa dejstva, da zavezanci, ki niso okoljsko in finančno obvladovali svojih tehnoloških postopkov in se niso pravočasno prilagajali spremembam zakonodaje, danes ne obratujejo več.

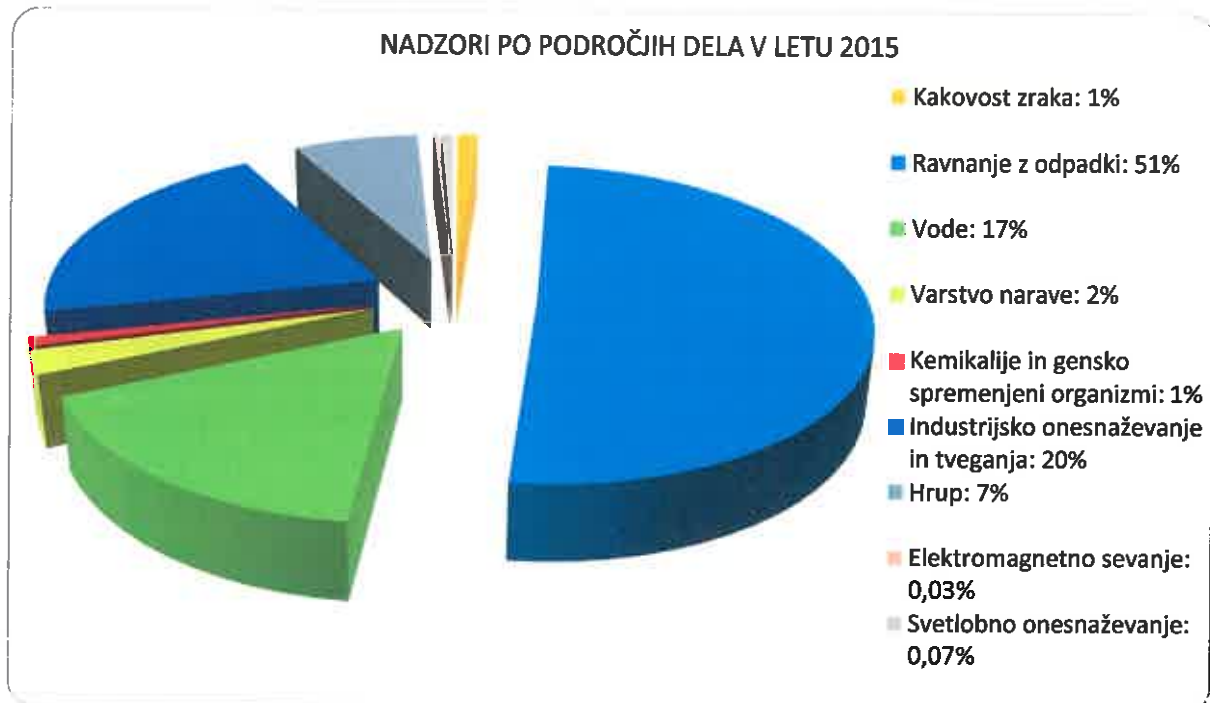
Ugotavljamo, da je še vedno večina izrečenih ukrepov inšpektorjev za okolje s področja varstva okolja, saj je tudi zakonodaja na tem področju najobsežnejša in se hitro spreminja. Gospodarska kriza še dalje vpliva tudi na bistveno manjše vlaganje v okolje pri gospodarskih družbah, kar pa privede do tega, da zavezanci v veliki meri odlašajo potrebne investicije in več ne sledijo samostojno zahtevam predpisov tako, kot so to počeli v preteklem obdobju, ampak čakajo na ukrepe inšpektorja. V zvezi s tem se večkrat v medijih ukrep inšpektorja prikazuje kot razlog za ogrožanje delovnih mest in gospodarstva, čeprav so za zagotavljanje zakonsko predpisanih zahtev odgovorne uprave podjetij.

V nadaljevanju podajamo statistiko nazora po področjih dela ION in navajamo nekatere bolj zanimive primere konkretnih inšpekcijskih postopkov v letu 2015.

Po posameznih področjih nadzora je bilo skupno po različnih predpisih opravljenih 9779 inšpekcijskih nadzorov (Tabela 34 in Slika 4).

Tabela 34: Nadzori po področjih dela v letu 2015.

Področje nadzora	Število nadzorov 2015	Odstotek [%]
Kakovost zraka	112	1,14
Ravnanje z odpadki	4945	50,57
Vode	1627	16,64
Varstvo narave	232	2,37
Kemikalije in gensko spremenjeni organizmi	80	0,82
Industrijsko onesnaževanje in tveganja	1989	20,34
Hrup	696	7,12
Elektromagnetno sevanje	28	0,3
Svetlobno onesnaževanje	70	0,7
SKUPAJ	9779	100,00

Slika 4: Nadzori po področjih dela v letu 2015.

5.3.1 Nadzor predpisov kakovosti zraka

Inšpektorji so na tem področju skupno opravili 112 inšpekcijskih nadzorov in izrekli 14 inšpekcijskih ukrepov za odpravo neskladnosti. Prekrškovnih postopkov na tem področju inšpektorji niso uvedli. Inšpektorji v inšpekcijskih postopkih ugotavljajo, da zavezanci z uvajanjem tehnoloških postopkov, ki uporabljajo preparate z manjšo vsebnostjo organskih lahkihhlapnih topil in z zmanjševanjem obsega proizvodnje, zmanjšujejo količino porabljenih lahkihhlapnih organskih topil. Inšpektorji so sicer na tem področju izvajali nadzore pri zavezancih v okviru integriranih pregledov.

Zavezanec Makoter d.o.o. Cven je po izdani odločbi inšpektorja, pridobil okoljevarstveno dovoljenje kot IPPC/IED zavezanec s področja rabe hlapnih organskih snovi.

V družbi Kolektor Sikom d.o.o. so bile ugotovljene presežene vrednosti emisije iz naprave, sestavljene iz 5 naprav za razmaščevanje s halogeniranimi hlapnimi topili.

Opravljen je bil pregled pri samostojnemu podjetniku Antun Licardo, Koper, ki je upravljavec naprave za kemično čiščenje tekstilij. Ugotovljeno je bilo, da je naprava za kemično čiščenje skladna s standardom ISO 8230, vendar upravljavec naprave na ARSO ni poslal letnega poročila za leto 2014. Upravljavcu naprave je bila odrejena odprava nepravilnosti.

5.3.2 Nadzor predpisov ravnanja z odpadki

Nadzor ravnanja z odpadki je področje, kjer inšpektorji vsako leto opravijo največ pregledov in izrečejo največ ukrepov. Inšpektorji so v letu 2015 opravili skupno 4.945 nadzorov in pri tem izrekli 1.028 inšpekcijskih ukrepov ter uvedli 192 prekrškovnih postopkov. To predstavlja dobro polovico vsega opravljenega dela ION. Izpostavljamo le ključne ugotovitve pri delu.

Pri rednem nadzoru zavezancev na podlagi Uredbe o odpadkih, je bil opravljen nadzor izvajanja obveznosti vodenja evidenc, zagotavljanja izdelave načrta gospodarjenja z odpadki, obveznosti izpolnjevanja elektronskih evidenčnih listov, obveznosti ločenega zbiranja in oddaje odpadkov

pooblaščenim prevzemnikom ter nadzor izpolnjevanja obveznosti poročanja ministrstvu. Pri pregledu letnih poročil je pogosto ugotovljeno neustrezno uvrščanje odpadkov, na kar so bili zavezanci tudi opozorjeni.

Pri ravnanju z azbestnimi odpadki se še vedno ugotavlja skrajno malomarno ravnanje in popolno neupoštevanje varnostnih meril s strani fizičnih oseb, izboljšalo pa se je ravnanje družb, ki imajo okoljevarstveno dovoljenje za ravnanje z materiali, ki vsebujejo azbest.

Na področju ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili (IMV) je še vedno preveč lastnikov IMV, ki le-te puščajo v naravnem okolju. Izjave o lokaciji vozila ne služijo svojemu namenu, saj ne zagotavljajo, da se vozilo tudi dejansko nahaja na navedeni lokaciji. Velikokrat so v izjavi o lokaciji navedeni naslovi, ki sploh ne obstajajo. Večina neregistriranih vozil ni skladiščena v objektih, navedenih v izjavi, ampak nekje drugje, npr. na občinskih parkiriščih, na občinskih, državnih in kmetijskih zemljiščih. Ugotavlja se tudi nameščanje odjavljenih registrskih tablic na izrabljena vozila.

Obravnavana je bila prijava glede IMV, ki se nahajajo na kmetijskem zemljišču, ob stanovanjskem objektu Strunjan 85a, v Krajinskem parku Strunjan. Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da se na odprtem in nepokritem prostoru nahaja 66 izrabljenih vozil. Lastniku vozil je bila odrejena odstranitev IMV. Ker zavezanec v odrejenem roku ni odstranil IMV, je bil izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi. Zavezanec se je pritožil, vendar je drugostopenjski organ pritožbo zavrnil. V letu 2016 je predvidena izvršba.

Inšpektorji pri nadzoru na terenu ugotavljajo, da gre v primeru neustreznega ravnanja z IMV v veliko primerih za ponavljajoče lokacije, ki so bile že večkrat očiščene, kar med drugim kaže tudi na to, da sistem zbiranja in razgradnje IMV ne deluje v redu.

Odpadki v pristaniščih: Opravljeni so bili pregledi krajevnih pristanišč »mandrač Valdoltra«, »pomol Adria Ankaran«, »območje pomola Sv. Katarina«, »mandrač ustje Badaševice«, »koprsko mestno pristanišče« in »koprsko ribiško pristanišče«, ter pri upravljavcu pristanišč, to je javnemu podjetju Komunala Koper. Opravljen je bil tudi pregled »pristanišča Izola«, s katerim upravlja JP Komunala Izola. Za navedena pristanišča so pridobljene odločbe o potrditvi načrta za ravnanje z ladijskimi odpadki in ostanki tovora. Ugotovljene so bile pomanjkljivosti glede označevanja posod za prevzem in začasno skladiščenje nevarnih snovi v »koprskem mestnem pristanišču«, v »koprskem ribiškem pristanišču« in »pristanišču Izola«, sicer pa upravljavca ravnata v skladu z navedenim načrtom. Po izdanem opozorilu po ZIN-u sta upravljavca pomanjkljivosti odpravila.

Inšpektorji se pri nadzoru srečujejo tudi s problemom nezakonitega ravnanja z gradbenimi odpadki, saj se ti pogosto ne oddajajo pooblaščenim zbiralcem ali predelovalcem odpadkov, temveč osebam, ki niso zbiralci tovrstnih odpadkov ali pa se jih celo nezakonito odloži v okolje. V zvezi vnosom cca. 300 m³ gradbenega materiala oz. zemeljskega izkopa na parcele, ki se nahajajo na levem bregu reke Dragonje, to je na območju, ki je predmet arbitražnega postopka med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, je bil sklican sestanek na Ministrstvu za zunanje zadeve. Dogovorjeno je bilo, da IRSOP posreduje MZZ-ju zapisnik o ugotovitvah inšpektorja za okolje, MZZ pa pridobi informacijo na Ambasadi glede pridobitve podatkov o lastniku tovrstnega vozila hrvaške registracije, ki je vnašal zemeljski izkop na predmetne parcele.

Izstopa tudi problem pogostih vnosov zemeljskega izkopa brez predhodno pridobljenega OVD predvsem na območja kmetijskih zemljišč, ki so hkrati tudi območja Nature 2000 ali so varovana in zavarovana območja, pogosto tudi na priobalna zemljišča vodotokov.

Kot zahteven primer naj izpostavimo zavezanca SCT d.d. – v stečaju, ki je v letu 2015 preko stečajnega upravitelja izpolnil ureditveno odločbo izdano v letu 2012. Zavezanec se je na omenjeno odločbo in sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi pritožil na drugo stopnjo. Drugostopenjski organ kot

tudi nato upravno sodišče sta oba akta izdana na prvi stopnji potrdila. Zavezanec je v letih od 2012 do 2015 odstranil in oddal v nadaljnjo ravnanje vse nevarne in nenevarne odpadke v vrednosti več milijonov evrov, ki so se nahajali na lokaciji Mladinska ulica 89, Ljubljana (odpadni katranski asfaltni rezkanec, odpadni asfalt, odpadne barve, odpadne kovine...) in si o tem pridobil veljavna dokazila.

Nepravilnosti so bile ugotovljene tudi na področju ravnanja z odpadki iz zdravstva in na področju ravnanja z zdravili. Najbolj tipične ugotovljene nepravilnosti so bile, da na odpadkih ni označenega kraja nastanka in količine kot zahteva Uredba o odpadkih, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah, da zdravstvene odpadke odlagajo pod klasifikacijsko številko 20 01 03 – mešani komunalni odpadki in da embalaže, ki nastaja pri dejavnosti bolnišnice prepuščajo izvajalcu javne službe kot ločeno zbrano frakcijo komunalnih odpadkov in ne oddajajo zbiralcu embalaže.

Kot specifična problematika vezana na območje nadzora predstavlja ravnanje fizičnih oseb, ki znotraj romskih naselij zbirajo in tudi obdelujejo odpadke. V letu 2015 sta bila na lokaciji romskih naselij v Občini Grosuplje skupaj s policisti Policijske postaje Grosuplje ter medobčinskim inšpektorjem Medobčinskega inšpektorata in redarstva, Občine Grosuplje, Ig in Škofljica opravljena dva skupna nadzora nad ravnanjem z odpadki. Skupni nadzor, ki se je začel izvajati leta 2012, izkazuje pozitivne rezultate, ugotavlja se, da se je v letu 2014 in 2015 število kršitev s področja ravnanja z odpadki znotraj romskih naselij bistveno zmanjšalo, kar se kaže tudi v sami urejenosti naselja.

Ugotovljeno je bilo, da je podjetje Brdo d.o.o., ki ima dovoljenje za zbiranje odpadkov na lokaciji Obrtne cone 32, Logatec, veliko odpadkov (površina cca 120 x 20 m) nelegalno zbiralo in skladiščilo na gozdnem zemljišču v bližini Horjulske ceste v Dobrovi pri Ljubljani. Ker je bil za potrebe skladiščenja odpadkov na navedenem zemljišču opravljen golosek, skladiščenje odpadkov pa je povzročilo onesnaženje tal in bližnjega potoka, je policija po vzorčenju vode (bližnji potok) in tal zoper direktorja podjetja Brdo d.o.o. vložila kazensko ovadbo. Inšpektor za okolje je zavezancu odredil odstranitev vseh nelegalno odloženih odpadkov, kar je zavezanec tudi storil.

Izpostavili bi tudi skladiščene nevarne sode odpadkov, ki lahko povzročijo čezmerno obremenjevanje okolja na lokaciji Borovnica. Nastali so pri obratovanju družbe Liko Vrata d.o.o., ki je šla leta 2009 v likvidacijo. Proizvodnja v Borovnici se je končala junija 2012, ko je družba Liko Vrata prenehala s svojo dejavnostjo lakiranja vrat. Pravnemu nasledniku, družbi RVC Projekti – v stečaju, je bila izdana inšpekcijska odločba o odstranitvi nevarnih odpadkov, vodi se tudi izvršilni postopek. Del nevarnih odpadkov se nahaja v Borovnici na neutrjeni površini, na vodovarstvenem območju.

Petrol Geoterm d.o.o. Lendava je na podlagi ukrepanja inšpektorja izvedel izkop na dveh saniranih vrtinah z namenom, da se preverijo navedbe prijaviteljev o zakopanih odpadkih. Pri eni vrtini je bilo najdenih cca. 42 t odpadkov, za katere je Petrol Geoterm d.o.o. zagotovil ustrezno obdelavo, na drugi vrtini pa niso bili najdeni odpadki.

Upravljavcu bioplinarne Lendava družbi Ecos d.o.o. Černelavci je bila izdana odločba o prepovedi predelave biorazgradljivih odpadkov, saj ni zagotovil ustrezne higienizacije odpadkov, odločbo je zavezanec izvršil, v postopku o prekršku pa sta bila izdana plačilna naloga pravni in odgovorni osebi.

Zavezanec JP Komunala Laško ima pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje za sortiranje mešanih komunalnih odpadkov in njihovo predelavo v kompost. V času izvajanja inšpekcijskega nadzora je bilo ugotovljeno, da zavezanec izvaja le sortiranje odpadkov, predelave v kompost pa še ne in da skladišči prebrano odpadno težko frakcijo v količini 120 t na mestu sortirnice že več kot 12 mesecev. Izdana mu je bila ureditvena odločba, da mora skladiščeni odpadki odstraniti preko pooblaščenega osebe, zavezanec je ukrep izvršil v naloženem roku.

Zavezanec Energoles Bohor d.o.o. iz Šentjurja ima okoljevarstveno dovoljenje za predelavo odpadkov

in emisije v zrak za obratovanje naprave za pripravo lesnih sekancev in kurjenja sekancev. Prezem in skladiščenje večine prevzetega odpadnega kuriva in predelanih odpadkov v trdo gorivo izvaja na asfaltiranih tleh ob zalogovniku kurilne naprave na odprtem prostoru, kar je v nasprotju z OVD, ki določa, da mora upravljavec lesne sekance pred obdelavo in po njej skladiščiti v pokritem prostoru. Zavezancu je izdana ureditvena odločba, da mora zagotoviti pokrit prostor za skladiščenje goriva iz predelanih odpadkov. Iz ocene odpadnega kuriva, ki ga uporablja v srednji kurilni napravi, je razvidno, da odpadni les, ustreza kriterijem za neonesnaženo biomaso.

V letu 2015 so inšpektorji v skladu z letnim načrtom dela in priporočili Računskega sodišča izvajali nadzor na odlagališčih odpadkov. Nadzor je bil opravljen na 84 odlagališčih, od tega na 64 odlagališčih komunalnih odpadov in na 23 industrijskih odlagališčih (Tabela 35).

Tabela 35: Nadzor industrijskih odlagališč v letu 2015.

Odlagališče	Obratovanje	Upravljavec odlagališča	Število nadzorov v letu 2015
NOMO MEŽICA	DA	Rudnik Mežica, MPI d.o.o.	1
BUKOVŽLAK - CINKARNA	DA	Cinkarna d.d.	1
DESKLE	DA	Salonit Anhovo d.d.	1
JAVORNIK	DA	SŽ Acroni d.o.o.	1
METAVA	NE	Snaga JP d.o.o.	1
NOVAKI	DA	ETA Cerkno d.o.o.	1
PRAPRETNO	DA	TE Trbovlje d.o.o.	1
SUHI MOST	DA	Livar d.d.	/
TDR metalurgija d.d. v stečajju	NE	TDR Metalurgija	1
VRHE	DA	Storkom Štore	1
LESIČJA VODENCE	NE	Komunala Tolmin	1
METAL	NE	SŽ Metal Ravne d.o.o.	1
PEPELIŠČE	DA	Talum d.d.	1
POTOŠKA VAS	NE	Rudnik Zagorje v zapiranju	/
RAKOVNIK	NE	<u>Brez upravljavca</u>	6
RDEČE BLATO	DA	Talum d.d.	1
SUHADOLE	NE	Publicus d.o.o.	1
SUŽID	NE	Komunala Tolmin	2
ŠONOVO	NE	Steklarna Rogaška d.d.	1
ŠTRKLEPCE	NE	Komunala Tolmin	3
TOVARNIŠKI KANAL	NE	Paloma d.d.	1

Odlagališče	Obratovanje	Upravljavec odlagališča	Število nadzorov v letu 2015
TUNCOVEC	DA	Steklarna Rogaška d.d.	1
MALA GORA	NE	Komunala Ribnica d.o.o.	1

O nadzoru na odlagališčih komunalnih odpadkov poročamo v poglavju Akcije nadzora.

5.3.3 Nadzor emisij snovi in toplote v vode

Inšpektorji so na tem področju opravili 993 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 266 inšpekcijskih ukrepov za odpravo neskladnosti ter uvedli 18 prekrškovnih postopkov. Večina zavezancev, ki so bili v letu 2015 nadzorovani, ima ustrezno zagotovljeno odvajanje in čiščenje industrijskih odpadnih vod, manjša odstopanja so zavezanci že sami odpravili.

Nadzor obremenjevanja okolja z industrijskimi odpadnimi vodami se izvaja v okviru rednega nadzora, na podlagi obvestila ARSO o ugotovitvah obratovalnih monitoringov in na podlagi prijav onesnaženj. Pri večini zavezancev večje neskladnosti z zakonodajo niso bile ugotovljene. Povzročitelji zagotavljajo izvajanje obratovalnega monitoringa in izvajanje ukrepov zmanjševanja emisije. Za obratovanje čistilnih naprav odpadnih vod so sprejeti obratovalni poslovniki in se vodijo dnevnik obratovanja. V primeru ugotovljenih neskladnosti so odrejane obveznosti odprave.

Pri nadzoru na področju emisije snovi v vode inšpektorji ugotavljajo, da pri nekaterih zavezancih tehnološke odpadne vode še vedno presegajo predpisane mejne vrednosti, kljub že v preteklosti izdanim inšpekcijskim ukrepom in uvedenim izvršilnim postopkom (npr. Klinični center Ljubljana na nekaj iztokih iz posameznih klinik še vedno ni uskladił emisije snovi v vode).

Na lokaciji male komunalne čistilne naprave (MKČN) Vrzenec je prišlo do izrednega dogodka, o katerem smo bili obveščeni preko novinarjev. Upravljavec omenjene naprave, podjetje JP VO-KA d.o.o. je na kraju samem takoj izvedel ukrepe za ponovno vzpostavitev normalnega obratovanja naprave. Naprava ima le en iztok odpadne vode v vodotok, ki v uradnih evidencah nima imena, krajani pa mu pravijo Studenec. Odvzeti so bili vzorci očiščene vode na iztoku iz MKČN. Iz rezultatov analiz je razvidno, da merjeni parametri ustrezajo zakonsko določenim vrednostim.

Zadeva o domnevnih nepravilnostih pri delovanju MKČN Kuželj sega že v leto 2013. Kontrolni monitoring je opravil s strani Inšpektorata RS za okolje in prostor izbran pooblaščen izvajalec kontrolnega monitoringa odpadnih vod na MKČN Kuželj. Ugotovljeno je bilo, da naprava, zaradi odvajanja odpadne vode iz MKČN Kuželj, čezmerno obremenjuje okolje, saj je vrednost parametra za BPK₅ presegala predpisano mejno vrednost za več kot 100 %, zato mora Občina Kostel kot upravljavec MKČN Kuželj zagotoviti izvedbo ukrepov za odpravo virov čezmerne obremenitve okolja, zaradi odvajanja odpadnih komunalnih voda in uskladiti emisijo odpadnih komunalnih vod iz MKČN z zakonsko določenimi mejnimi vrednostmi na stopnjo, ki ne bo več povzročala čezmerne obremenitve okolja. Izdana je bila ureditvena odločba z zahtevo po izvedbi ukrepov za odpravo virov čezmerne obremenitve okolja, zaradi odvajanja odpadnih komunalnih voda in izvedba ponovnih meritev emisij odpadnih komunalnih voda, ki bo izkazalo uspešnost izvedenih ukrepov. Inšpekcijski postopek še ni zaključen.

Izpostavljamo dolgotrajen postopek izvršbe pri Kobilarni Lipica; odločba, s katero je bila odrejena odprava čezmerne obremenjenosti okolja z odvajanjem odpadne vode je bila izdana konec leta 2008. Tako dolgo je trajala izgradnja nove čistilne naprave, ker se zavezanka financira iz državnih sredstev. Sedaj je čistilna naprava zgrajena, niso pa še opravljene prve meritve odpadne vode.

Inšpekcijski postopek se je nadaljeval zoper čezmernega obremenjevalca, upravljavca komunalne čistilne naprave (KČN) Postojna, Kovod Postojna. Upravljavec KČN Postojna je izvršil odločbo, tako da je prilagodil obratovanje KČN Postojna predpisanim mejnim vrednostim iz OVD. Zgrajena je »Nova« rekonstruirana in povečana (iz 14.500 na 21.000 PE) čistilna naprava. V času poskusnega obratovanja KČN Postojna so bile opravljene dvojne prve meritve, ki sta jih izvedla NZLOH Novo mesto in NZLOH Kranj. Iz poročil izhaja, da odpadne vode, ki odtekajo iz čistilne naprave, ne presegajo mejnih vrednosti iz OVD. Upravna izvršba je bila ustavljena

Vinakras z.o.o. Sežana in Splošna bolnišnica Izola sta z odvajanjem industrijske odpadne vode v letu 2014 čezmerno obremenjevala okolje, zato je bil obema zavezancema izrečen ukrep odprave čezmernega obremenjevanja okolja.

Opravljeni so bili redni inšpekcijski pregledi pri upravljavcih naprav, ki obremenjujejo okolje z biorazgradljivimi odpadnimi vodami (ČN Vipava, Fructal d. d., Incom d. o. o., Peloz d. o. o., Alpika d. o. o., KZ Tolmin z.o.o.). Pri nadzoru navedenih obratov so bile ugotovljene večinoma le manjše nepravilnosti (pomanjkljivosti pri vodenju evidenc, poslovniki), na katere so bili upravljavci opozorjeni z opozorilom na zapisnik. Pri nadzoru obrata Incom d.o.o., kateremu je bila že v letu 2014 izdana ureditvena odločba za izvedbo ukrepov za odpravo čezmernega obremenjevanja okolja z odvajanjem odpadnih voda na iztoku v kanalizacijo, je bilo ugotovljeno, da je zavezanec v preteklem letu bistveno povečal obseg proizvodnje, povečala se je količina odpadne vode. Zavezanec je za čiščenje industrijskih vod pred iztokom v kanalizacijo postavil nov lovilec maščob, uvedeni so bili dodatni organizacijski in tehnični ukrepi. Uspešnost sanacije bo ugotovljena na podlagi zadnjega poročila o meritvah emisij snovi v vode.

V letu 2015 sta bili izdani dve sanacijski odločbi, zaradi čezmernih emisij v vode zavezancema Panvita Agromerkur d.o.o. Murska Sobota in Segrap d.o.o. Bioterme Mala Nedelja – sanacijski ukrepi izvršeni.

Na podlagi izdane odločbe je Sava turizem d.d. za Terme Banovci v 2015 zaključila sanacijske ukrepe in sedaj ne obremenjuje več okolja čezmerno. Zavezancu Industrijska čistilna naprava d.o.o. Petišovci, ki je nastal po razpadu Nafta Petrochem d.o.o., je bila izdana odločba, po kateri mora zgraditi tlačni vod do reke Mure za odvajanje industrijskih odpadnih voda, postopek še ni zaključen.

Komunala d.o.o. Murska Sobota je po izdani odločbi opravila sanacijo dela kanalizacijskega omrežja tako, da komunalna odpadna voda več ne izteka v okolje.

Po prijavi je bil opravljen pregled in izveden prekrškovni postopek v zvezi z neizvajanjem obratovalnega monitoringa na MKČN pri upravljalcu JP Pungrad d.o.o. Bodonci. Prav tako je bil opravljen pregled pri IJS Komunala d.o.o. Murska Sobota v zvezi z obveznostjo izgradnje javne kanalizacije za odvajanje komunalnih odpadnih vod v aglomeraciji Murska Sobota, nepravilnosti ni bilo ugotoviti.

5.3.4 Nadzor urejanja voda in gospodarjenja z njimi

Inšpektorji so na področju urejanja voda in gospodarjenja z njimi opravili 634 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 220 inšpekcijskih ukrepov za odpravo neskladnosti ter uvedli 38 prekrškovnih postopkov.

Tudi v letu 2015 je bilo največ prijav, opravljenih pregledov in izdanih ukrepov na področju postopkov v zvezi s poseganjem na vodno in priobalno zemljišče, ljudje si namreč brez predhodno pridobljenih vodnih soglasij postavljajo mostičke, zaježitve, zacevitve strug vodotokov itd. Število postopkov na tem področju se ne zmanjšuje.

Predvidoma bi do izboljšanja morale priti z uvedbo vodovarstvenih nadzornikov, kot je to predvideno v 177. členu Zakona o vodah (vodovarstveni nadzor organiziran pri izvajalcu javne službe urejanja voda). Približno 20 vodovarstvenih nadzornikov je že pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo, vendar pa do sprejetja manjkajočih aktov v skladu z drugim odstavkom 178. člena in petim odstavkom 180. člena ZV-1 nimajo polnih pooblastil za ukrepanje. Trenutno je stanje tako, da javne službe s področja urejanja voda pri svojih ogledih zaznajo nepravilnosti in te posredujejo inšpekciji. V tako začetih postopkih, v katerih se najprej ugotavlja zavezanca, je v večini primerov tem izdano opozorilo v skladu s 33. členom ZIN, da priobalno zemljišče vrnejo v prvotno stanje na način, ki ga določi pristojni inšpektor. Glede na to, da inšpektorji s pooblastilom ukrepanja po Zakonu o vodah nimajo znanj s področja hidrologije, bi bilo potrebno doseči dogovor z javnimi službami, da svojim zaznavam – prijavam dodajo opise možne sanacije, vsaj v primerih, ko gre za manjše nepravilnosti kot npr. odlaganje materiala na vodno in priobalno zemljišče. Javna služba je tista, ki bi morala poznati »prvotno stanje«. Pri izdaji ureditvenih odločb ostaja problem v zvezi strokovnega mnenja po drugem odstavku 175. člena Zakona o vodah, ki naj bi ga izdalo ministrstvo. Praksa je taka, da inšpekcija zanj zaprosi ARSO, izdelava pa ga javna služba. Izdelavo »strokovnih mnenj« javna služba s področja urejanja voda obračuna, kar vodi do tega, da ARSO v svojih odgovorih na zaprosilo ION pogojuje sanacijo s pridobitvijo vodnega soglasja.

V postopkih, vodenih v zvezi s poseganjem na vodna in priobalna zemljišča, v katerih je zavezanec javna služba, velja omeniti dejstvo, da javna služba dela izvaja na podlagi programov – projektov. Navedeni programi so stroškovno potrjeni s strani ARSO, nimajo pa vodnega soglasja, niti v obliki klavzule na projektu.

Na področju urejanja vod se je nadaljevalo izvajanje protipoplavnih ukrepov na porečju Savinje na območju Celja. Izvajalec del Nivo EKO je pri izvajanju sledil projektom in soglasjem, se je pa v postopkih izkazalo, da projektno ni rešeno, kam naj bi se odvažal material iz čiščenja brežin in strug vodotokov. V letu 2015 je bilo posebej problematično čiščenje brežin Hudinje in Voglajne. ION je obravnavala dve deponiji nelegalno odloženih naplavin, ki so bile označene kot odpadki in obravnavane po določilih Uredbe o odpadkih in Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov. Za odložene naplavine na deponijo »za Tkanino« v Celju, v količini cca 5000 m³ je bila izdana inšpekcijska odločba za odstranitev odpadkov in sklep o dovolitvi izvršbe. Za odlaganje viškov materialov na zemljišča »Plazu Rošer« v Vojniku pa zavezanec Nivo Eko pridobiva OVD.

V letu 2015 so inšpektorji za okolje nadaljevali v okviru rednih pregledov nadzor rabe vode pri večjih uporabnikih.

Zavezancu Sasip d.o.o. Ljutomer je bila izdana odločba za namestitve predpisane merilne opreme za nadzor odvzema vode iz vodotoka za tehnološke namene v skladu z izdanim OVD; stranka je nepravilnost odpravila. Zavezancu Varis d.o.o. Lendava je bila izdana odločba o prepovedi rabe vode, saj nima pridobljene vodne pravice.

Mediji so v letu 2015 ponovno poročali o problematiki nezakonitih privezov in potopljenih plovil v Jernejevem kanalu. V zvezi s tem je ION pojasnil, da ni stvarno pristojen za odstranjevanje nezakonito privezanih, sidranih in potopljenih plovil v Jernejevem kanalu ter da je slednje urejeno s predpisi s področja pomorstva in plovbe. Uredba o krajinskem parku Sečoveljske soline namreč določa, da je prepovedano uporabljati motorna plovila v Jernejevem kanalu le gorvodno od parc. 7680 k.o. Portorož. Območje dolvodno od navedene parcele (sporno območje Jernejevega kanala) pa je po predpisih s področja pomorstva in plovbe šteti za notranje morske vode.

Družbi Hotel Belvedere, hoteli in turizem, iz Izole, je bil izrečen ukrep prepovedi rabe vode, ker nima vodnega dovoljenja za rabo vode za dejavnost kopališč (bazenski kompleks odprtih bazenov). Družbi Istrabenz Turizem d.d. iz Portoroža je bila za rabo vode iz morja za dejavnost bazenskih kopališč »Riviera« in objekt »Terme« odrejena omejitev izvajanja vodne pravice. Zavezanec je za kopališči rabil

vodo v nasprotju z vodnim dovoljenjem, saj je v preteklih dveh letih odvzel znatno večjo količino vode iz morja, kot je določeno v vodnem dovoljenju.

V letu 2015 je bilo prav tako kot leto prej veliko število prijav, zlasti zaradi neurejenih vodotokov, hiš, ki so bile ogrožene ali poškodovane v poplavi in zaradi bojazni, da se bo, zaradi določenih posegov v vodotok ali nasutih poplavna, varnost poslabšala in s tem koga ogrozila. Poleg tega je čedalje več prijav tudi glede odpadkov v ali ob vodotokih in onesnaženju vodotokov.

Največji pripad prijav s teh področji je na OE Ljubljana.

5.3.5 Nadzor biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot

Delo na tem področju je potekalo predvsem na podlagi prijav, izvedli pa smo tudi štiri akcije nadzora, o katerih poročamo v nadaljevanju.

Podobno kot v prejšnjih letih, zaradi nezadostne kadrovske zasedbe, sistematično in načrtovano izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju varstva narave namreč ni možno. Na to smo opozorili že v preteklih letnih poročilih, prav tako smo v preteklosti že večkrat izpostavili problematiko naravovarstvene službe, ki še vedno ni zaživela s polnimi pooblastili. Ponovno želimo opozoriti, da se bo lahko le na ta način vzpostavil celovit sistematični nadzor na tem področju, ki bo dolgoročno prispeval k ohranitvi biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, kot je to določeno v zakonodajnem okviru. Inšpektorji so na področju varstva narave opravili 232 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 49 inšpekcijskih ukrepov in uvedli 9 prekrškovnih postopkov.

Glavne nepravilnosti v nadzoru so bile ugotovljene, zaradi posegov v varovana ali zavarovana območja oz. na naravne vrednote državnega pomena brez naravovarstvenega soglasja ali dovoljenja za poseg v naravo.

Tako so bili opravljeni nadzori, zaradi posega na naravno vrednoto državnega pomena rastišče dišečega volčina v k.o. Hodoš, po izdanem opozorilu ZIN je zavezanec odstranil hlodovino z rastišča. Za odlaganja cca. 100 m³ gradbenih odpadkov pri gradnji vodovoda v sklopu Pomurskega vodovoda na naravno vrednoto državnega pomena mokrotni travnik v Turnišču je bila zavezanka, Občini Turnišče, izdana odločba, ki je bila izvršena. Za odlaganje mešanih odpadkov v Mokricah v k.o. Lakoš in Čentiba so bile fizičnim osebam izdane odločbe in so odpadke odstranili. Opravljeni so bili inšpekcijski nadzori naravnih vrednot državnega pomena: mokrotni travniki v Motvarjevcih in ekstenzivni travniki v Kobilju, ugotovljene so bili dejavniki ogrožanja naravnih vrednot, kot je gnojenje in intenzivno travništvo.

Med prijavami izstopa poseg na zavarovano območje Iščice znotraj Krajinskega parka Ljubljansko barje. ION je na podlagi prijave v januarju 2015 uvedla postopek nadzora posega v naravo na Iščici znotraj Krajinskega parka Ljubljansko barje. V postopku je bilo ugotovljeno, da je poseg izveden v sklopu Akcijskega načrta interventnih aktivnosti zaradi poplav. V nadzornem postopku je bilo ugotovljeno, da je izvajalec del izdelal projektno dokumentacijo za sanitarni posek obrežne vegetacije ter da je dejanski izveden poseg v naravo izveden na način in v obsegu, s katerim je izvajavec del povzročil kršitev Zakona o ohranjanju narave. Na podlagi predhodno pridobljenih strokovnih mnenj Zavoda RS za varstvo narave je inšpekcija izdala ureditveno sanacijsko odločbo zavezancu Hidrotehnik d. d., s katero mu je bilo odrejeno, da mora za omilitev posledic prekomernega posega v naravo izvesti sanacijo z zasaditvijo avtohtonih lesnih vrst. Postopek še zmeraj poteka.

V letu 2015 smo prejeli več prijav domnevnega odstranjevanja gnezd lastovk. Zadeve so bile zaključene v sodelovanju z Zavodom RS za varstvo narave (ZRSVN) in ARSO. ARSO je zavezancu Vivoda d.o.o. izdal dovoljenje za odstranitev gnezd lastovk, v drugem primeru pa je postopek za pridobitev dovoljenja za vznemirjanje živali s sklepom ustavil na osnovi 129. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, upošteva splošne izjeme iz 3. alinee drugega odstavka 6. člena Uredbe. Ocenil

je, da nameravana dela sodijo med splošne izjeme iz 6. člena Uredbe, po katerih je dovoljeno izvajati ravnanja, s katerimi se vznemirja osebkke zavarovanih vrst, če za ta ravnanja ni alternativnih tehničnih možnosti s podobnimi učinki, ki bi preprečila prepovedane posledice, vendar le do takšne mere, da je omogočeno dolgoročno preživetje domorodne živalske vrste. Po navedenih zadevah, ki sta bili obravnavani tudi v medijih, je na inšpekcijo prispelo več telefonskih »samoprijav«, v katerih so občani prosili za dovoljenje, da odstranijo gnezda. Po izvedeni konzultaciji z ARSO in ZRSVN se je stranke usmerjalo na pristojne območne enote ZRSVN, da si pridobijo mnenje po 117. členu ZON.

V sklopu letnega dogovorjenega nadzora odvzema metuljev iz narave je tudi v letu 2015 potekalo dogovarjanje med ZRSVN, Policijo in IRSOP. Policija naj bi ION obvestila, ko na omenjenem terenu, kjer živijo zaščiteni metulji, zazna delovanje lovcev na metulje. V času paritvene sezone metuljev policija na terenu ni zaznala lova, tako da ION ni bila klicana na ukrepanje. V prisotnosti entomologa, zaposlenega na Zavodu za gozdove, je bil na področju Nanosa opravljen celodnevni nadzor odvzema metuljev. V skladu s 3. alineo prvega odstavka 33. člena ZIN so bili planinci in druga tam prisotna javnost poučeni, da je vznemirjanje in jemanje prostoživečih živali iz narave brez pridobitve dovoljenja ARSA, ki ga ima večina članov entomoloških društev v Sloveniji, prepovedano. Kršitev ni bilo ugotovljenih.

V zadevi ponujanja v prodajo CITES osebkov (okrasni predmeti iz slonove kosti) je po prejetju izreka sodbe okrožnega sodišča v Sežani zadeva zaključena. Sodišče je proti inšpekcijskemu zavezancu vodilo kazenski postopek za isto dejanje, ponujanja v prodajo CITES osebkov. Obdolženec je bil oproščen.

V AB Pitoni d.o.o iz Nazarij je bil opravljen inšpekcijski nadzor v zadevi gojitev in prodaja kraljevih pitonov (*Python regius*). Ugotovljeno je bilo, da ima zavezanec dovoljenje za gojitev pitonov v komercialne in nekomercialne namene. V času nadzora je posedoval 27 osebkov, od tega 12 matičnih. Matični osebki so označeni, bivalne razmere ustrezne. Na podlagi izrečenega inšpekcijskega ukrepa je za leto 2014 na ARSO oddal letno poročilo o gojitvi in prodaji kraljevih pitonov.

Problem nadzora vožnje v naravnem okolju, kljub nedavni spremembi Zakona o ohranjanju narave, še vedno ni rešen. Ugotavljamo, da je največ kršiteljev še vedno voznikov štirikolesnikov ali kros motorjev, ki pa jih na kraju samem sploh ne moremo ustaviti oz. prepoznati in tako ni mogoče uvesti prekrškovnega postopka. Za učinkovitejši nadzor je s strani RKI Celje bil podan predlog za učinkovitejši nadzor vožnje v naravi na Ministrstvo za javno upravo. Menimo, da bi učinkovitejši nadzor vožnje v naravi in sankcioniranje lahko dosegli le tako, da bi bilo mogoče štirikolesnike in kros motorje prepoznati z registrskimi oznakami, zato predlagamo, da bi se določilo o obvezni registraciji (in ne samo evidenci vozila, kot ZON to določa sedaj) vneslo v zakonodajo. Med drugim je predlagano tudi povišanje glob. Vse do tedaj je nadzor, tudi v spremstvu policije, neučinkovit in večinoma tudi nevaren.

Kolesarje smo letos opozarjali na določila vožnje v naravnem okolju, nepravilno parkirana vozila v naravi pa sankcionirali. Seveda se največ kršitev dogaja ob vikendih, ko inšpekcija praviloma ne izvaja nadzora, težko je tudi določiti kritična območja, kjer bi bilo potrebno nadzor poostriiti. Odzvali smo se opozorilom Planinske zveze Slovenije, da se izvaja vožnja v naravi nad gozdno mejo na območju Uršlje gore in skupaj s policijo v enem od jesenskih vikendov organizirali nadzor. V času nadzora na območju Uršlje nismo zaznali nedovoljenih voženj v naravi.

5.3.6 Nadzor nad ravnanjem s snovmi in odpadnimi snovmi, ki tanjšajo ozonski plašč

Nadzor nad ravnanjem z ozonu škodljivimi snovmi in fluoriranimi toplogrednimi plini se je izvajal pri upravljavcih nepremične opreme za hlajenje in klimatizacijo in opreme za toplotne črpalke. Izvedenih je bilo 80 inšpekcijskih nadzorov, izdanih je bilo 7 inšpekcijskih ukrepov in uvedena 2 prekrškovna postopka. Pri zavezancih, pri katerih je bil inšpekcijski nadzor opravljen prvič, so bile ugotovljene določene nepravilnosti v zvezi z ravnanjem z ozonu škodljivimi snovmi in fluoriranimi ogljikovodiki (vsi

zavezanci nimajo prijavljenih naprav, ne vodijo evidence, niso oddali letnega poročila, nimajo opravljenega preverjanja uhajanja itd.).

5.3.7 Nadzor gensko spremenjenih organizmov (GSO) v zaprtih sistemih

V skladu z načrtom dela ION je bilo opravljenih sedem rednih inšpekcijskih pregledov nad ravnanjem z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih prvega oziroma drugega varnostnega razreda:

1. Lek d.d.,
2. Acies bio d.o.o.,
3. Kemijski inštitut Ljubljana,
4. Medicinska fakulteta Maribor,
5. Medicinska fakulteta Ljubljana,
6. Inštitut za patologijo in Inštitut za farmakologijo,
7. Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor.

V zvezi z ugotovljenimi manjšimi pomanjkljivostmi so bila izrečena opozorila na zapisnik, ki so jih zavezanci v določenem roku odpravili. Najpogostejše ugotovljene pomanjkljivosti so bile povezane z izvajanjem predpisanih zadrževalnih ukrepov (manjša poškodba tal in opreme v laboratoriju, manjkajoča oznaka za biološko nevarnost) in pomanjkljivostmi pri vodenju dokumentacije (opredelitev dogodkov, ki pomenijo nesrečo oz. izredni dogodek, imenovanje namestnika vodje projekta, evidence nadzora izvajanja zadrževalnih ukrepov). Zavezanci so pomanjkljivosti, po izrečenem opozorilu na zapisnik, v roku odpravili. V inšpekcijski zadevi Kemijski inštitut – nadzor dela z GSO – je bilo ugotovljeno, da je zavezanec zaključil z enim od del v 2. varnostnem razredu. Postopek nadzora v delu, ki se nanaša na ustrezno ravnanje s preostalimi biološkimi dejavniki še ni zaključen.

5.3.8 Nadzor industrijskega onesnaževanja in tveganj

Inšpektorji so skupno opravili 1989 inšpekcijskih nadzorov, izdali 465 ureditvenih odločb in uvedli 28 prekrškovnih postopkov. Največ nadzorov je bilo opravljeno na področju emisij iz kurilnih naprav in sicer 737, izdanih je bilo 106 ureditvenih odločb in uvedeni 3 prekrškovni postopki.

Nadzor zavezancev, ki morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za onesnaževanje večjega obsega. Inšpektorji so v letu 2015 opravili 263 inšpekcijskih nadzorov upravljavcev naprav, ki povzročajo onesnaževanje večjega obsega iz letnega načrta dela. Izdali so 78 ureditvenih odločb in uvedli 9 prekrškovnih postopkov. Pri večini je bil opravljen en celovit inšpekcijski pregled, pri posameznih napravah je bilo potrebno opraviti izredne inšpekcijske preglede kot posledica prijav oziroma glede na prejeta obvestila ARSO o vodenju postopka za spremembo OVD.

Družbi LAFARGE cement d.o.o. je bila na podlagi ugotovitev, da gre za novo napravo, ki bi morala imeti za delovanje pridobljeno OVD (kakor je razsodilo Upravno sodišče) izdana odločba, s katero je prepovedana proizvodnja cementa do morebitne pridobitve OVD. Zavezanec je spoštoval odločbo in ustavil proizvodnjo. Zoper odločbo se je pritožil. Drugostopenjski organ je odločbo potrdil. Sprožen je bil spor na Upravnem sodišču, ki je razsodilo, da je bila odločitev ION pravilna. V zvezi z obratovanjem LAFARGE cement-a je Evropska komisija vodila postopek, zaradi kršitve EU predpisov. Po izdaji odločbe in ustavitvi proizvodnje je Evropska komisija ustavila postopek kršitve proti Republiki Sloveniji.

TE Šoštanj: Blok 6 je v juniju začel s poskusnim obratovanjem na podlagi izdane odločbe o poskusnem obratovanju. Blok bo poskusno obratoval 1 leto. Pri inšpekcijskem pregledu ni bilo ugotovljeno preseganje parametrov emisijskih koncentracij v izpuhu dimnika oziroma hladilnika. Doslej to emisijsko mesto ni izkazovalo čezmernih emisij snovi v zrak. Zavezanec bo poskusil s sanacijskimi ukrepi zmanjšati njun vpliv na okolje in pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za občasno obratovanje.

Zavezanec STONEX d.o.o. je v letih 2014 in 2015 na osnovi inšpekcijske odločbe izvajal predelavo nevarnih odpadkov v kompozit, to je na širšem območju Stare Cinkarne, na lokaciji štirih kanalov komunalne ureditve Gaberje jug. V zvezi s predelavo se je izvajal poostren nadzor. Inšpektor je v

avgustu 2015 prejel dve sporočili, in sicer od Mestne občine Celje kot naročnika predelave odpadkov na območju Stare Cinkarne in izvajalca predelave STONEX, da je bila predelava zemeljskih izkopov, predelava odpadkov v kompozit in njihova vgradnja na območju zgrajene kanalizacije na območju Stare Cinkarne, zaključena dne 21. 8. 2015. Skupaj je izvajalec predelave predelal in vgradil vseh 13.605 m³ onesnažene zemljine, nastale pri gradnji kanalizacije na območju Stare Cinkarne. Ta količina onesnažene zemljine naj bi predstavljala maso 18.800 ton, vendar je le-ta, zaradi različne strukture zemljine, v končni količini znašala 21.768 ton. Vsa dela na napravi STONETECH so bila tako zaključena v okviru pogojev in določil izdanega OVD.

Pri nadzoru pravne osebe KOTO d.o.o., ki ima za obratovanje naprave, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega, pridobljeno OVD, je bilo pri rednem pregledu ugotovljeno, da je zavezanec na podlagi opravljenih pilotnih poskusov pričel v mesecu marcu z rekonstrukcijo naprave za čiščenje odpadnih plinov in da je s tem spremenil tehnične značilnosti naprave na način, ki lahko povzroči spremembo količine ali vrste emisije snovi v zrak, po zagonu rekonstruiranega dela naprave ni pa zagotovil izvedbe prvih meritev, kot to predpisuje Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja, zato se mu je z odločbo odredilo, da jih opravi. Ker je zavezanec izpolnil z odločbo naložene obveznosti in zagotovil izvedbo prvih meritev emisije snovi v zrak iz rekonstruirane naprave za čiščenje odpadnih plinov – tehnološke enote biofilter, rezultati meritev emisij snovi v zrak na izpustu iz biofiltra pa niso presegali predpisanih mejnih vrednosti, se je postopek zoper zavezanca ustavil.

Družba Livarna Gorica d.o.o. zagotavlja izvajanje monitoringa emisije snovi v zrak preko pooblaščenega izvajalca meritev ter trajno kvalitativno merjenje emisij iz peskanja. Emisija snovi ustreza določilom pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja. Odpadke, namenjene za predelavo skladiščijo v pokritem namenskem objektu ter v proizvodni hali. V dejavnosti nastale odpadke ločeno zbirajo in oddajajo pooblaščenim družbam. Prašni odpadki se zbirajo, skladiščijo in odpremljajo v vrečah. Rezervoar za kurilno olje je bil dodatno opremljen z napravo za zvočno in vizualno opozarjanje na morebitno nenadzorovano iztekanje. Ministrstvo je odločilo o pritožbi družbe Livarna d.o.o. na z odločbo inšpekcije odrejeno obveznost sanacije obremenjevanja okolja s hrupom, izdano na podlagi poročila kontrolnih meritev, in zadevo vrnilo v ponoven postopek. Družba je v pritožbi oporekala izvedbi kontrolnih meritev. Po izvedbi kontrolnih meritev so bile izvedene meritve rednega obratovalnega monitoringa, s katerimi je ugotovljeno, da proizvodnja družbe Livarna Gorica d.o.o. okolja s hrupom ne obremenjuje čezmerno.

Pri pregledu cementarne Salonit Anhovo d.d. niso bile ugotovljene nepravilnosti oz. kršitve OVD. Cementarna je obratovala cca. 60 % razpoložljivega časa.

Opravljen je bilo več izrednih inšpekcijskih pregledov, zaradi emisij snovi v vode, zrak in smradu, ki so jih podali člani društva EKO-Anhovo. Nepravilnosti niso bile ugotovljene. S predstavniki društva je bil opravljen tudi razgovor, v katerem so bila pojasnjena zakonska določila in možnosti ukrepanja ION.

Lek d.o.o. Lendava je tekom leta imel težave pri obratovanju sežigalnice in je tudi čezmerno obremenjeval okolje, a je po izdanih inšpekcijskih ukrepih izvedel ustrezne sanacije. Leku d.o.o. je bila z odločbo odrejena tudi uskladitev več merilnih mest emisij snovi v zrak v skladu s predpisi, kar pa družba namerava urediti s spremembo OVD. Lek d.o.o. je v letu 2015 pridobil spremenjeno OVD, hkrati pa je vložil že novo vlogo za spremembo OVD.

Po izdani odločbi INOKS d.o.o. Murska Sobota v zvezi z odstranitvijo ali dekontaminacijo PCB, ki se nahajajo v petih usmernikih, je bilo v nadzoru ugotovljeno, da je dekontaminacijo že v letu 2014 opravilo podjetje C&G d.o.o. Ljubljana, po posredovanju inšpektorice je bil nato zavezanec izbrisan iz evidence PCB naprav, ki je objavljena in jo vodi ARSO.

Stranka Panvita Prašičereja Nemščak d.o.o. je na podlagi ukrepanja ION v farmi Nemščak spremenila način odvajanja gnojevke iz reje živali in že v 2014 prenehala z odvajanjem le-te preko čistilne naprave v vodotok in zagotovila obdelavo gnojevke na pooblaščen bioplinarni in odvoz na kmetijske površine. V letu 2015 je bil opravljen nenapovedan pregled z izvedencem, ki je izvedel pregled dela interne kanalizacije, zaradi suma ponovnega odvajanja dela gnojevke v vodotok, nepravilnosti ni bilo ugotovljenih.

Opravljen je bil pregled pri družbi CIMOS, Tovarna Koper, kjer je bilo ugotovljeno, da ima družba še po starem pravilniku pridobljeno dovoljenje za opustitev občasnih meritev emisije snovi v zrak iz tehnoloških virov, katerega rok veljavnosti je že potekel. Ker je tekom let prišlo do sprememb na tehnoloških virih emisije snovi v zrak, je bilo izdano opozorilo po ZIN-u za izdelavo novega in ažuriranega katastra virov emisije in za zagotovitev občasnih meritev emisij po pooblaščenemu izvajalcu.

5.3.9 Nadzor nad obrati tveganja za okolje (SEVESO obrati)

ION je skladno z zahtevo iz 4. odstavka 156. člena ZVO-1 in s programom nadzora v koledarskem letu 2015 pregledala vse obrate tveganja za okolje. Skupaj je bilo v letu 2015 pregledano 32 obratov večjega tveganja za okolje in 7 obratov manjšega tveganja za okolje.

V letu 2015 se je nadzor nad obrati večjega tveganja izvajal po naslednjih področjih:

- preverjanje količin in lastnosti prisotnih nevarnih snovi (ali je v obratu v preteklem letu prišlo do večjih sprememb v proizvodnji (postopkih/napravah) in/ali v količini ali lastnostih prisotnih nevarnih snovi) in o stanju glede pridobitve OVD,
- obratovanje in vzdrževanje obrata,
- izredni dogodki.

V enem primeru je bila ugotovljena nepravilnost in izrečeno opozorilo po ZIN.

Nadzor nad obrati manjšega tveganja za okolje je bil izvršen po naslednjih področjih:

1. preverjanje usklajenosti podatkov iz prijave vira tveganja z dejanskim stanjem,
2. zasnova preprečevanja večjih nesreč in zasnova tveganja za okolje (skladno s prilogo III uredbe).

Pregledanih je bilo 7 obratov manjšega tveganja, v dveh primerih sta bili ugotovljeni nepravilnosti, zavezancema sta bili za odpravo izrečeni opozorili po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

5.3.10 Nadzor nad emisijami snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja

V postopkih nadzora večjih povzročiteljev emisij snovi v zrak pri večini zavezancev večje neskladnosti z zakonodajo niso bile ugotovljene. Povzročitelji zagotavljajo izvajanje obratovalnega monitoringa in izvajanje ukrepov zmanjševanja emisije.

Glede emisij snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja se zoper zavezanca Lesonit iz Ilirske Bistrice vodi postopek glede izvajanja trajnih meritev celotnega prahu in celotnega organskega ogljika. V letu 2011 je bila zavezancu izdana odločba, s katero je bilo zavezancu kot upravljavcu naprave za proizvodnjo vlaknenih plošč odrejeno, da mora zagotoviti, da bo naprava na izpustu iz sušilnika I. stopnje in izpustu iz sušilnika II. stopnje opremljena z merilnimi napravami za trajno merjenje in prikazovanje koncentracije celotnega prahu in koncentracije celotnega organskega ogljika. Ker zavezanec odločbe ni izvršil v celoti, je bil izdan sklep o dovolitvi izvršbe. Zavezanec se je zoper slednjega pritožil, pritožba je bila s strani drugostopenjskega organa zavrnjena. Zavezanec je zoper sklep o dovolitvi izvršbe vložil tožbo na Upravno sodišče.

Inšpektorji se pri nadzoru zavezancev na področju emisije snovi v zrak pogosto srečujejo tudi s problemom širjenja neprijetnih vonjav v okolje iz opravljanja dejavnosti, pri čemer pa v predpisih, ki urejajo področje emisij snovi v zrak ni določb, ki bi omogočale učinkovito ukrepanje za zmanjšanje oziroma preprečevanje teh vonjav v okolje. Izpostavili bi zavezanca CRO Vrhnika d.o.o., Pot na Tojnice 40, Vrhnika (kompostarna Vrhnika) in družbo Roks recikliranje d.o.o., na lokaciji Stara Vrhnika 95a, Vrhnika (kompostarna Rosa). Zoper navedena zavezanca je vloženih preko celega leta veliko število prijav v zvezi z neprijetnimi vonjavami v okolje. Pri obeh zavezancih sta bila v okviru letnega načrta dela opravljena celovita inšpekcijska pregleda po področjih dela, prav tako pa tudi več izrednih inšpekcijskih pregledov na podlagi posredovanih prijav. Pri obeh zavezancih ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti oziroma oba zavezanca obratujeta v skladu z izdanimi OVD. Kompostarna Vrhnika in kompostarna Rosa imata s strani Agencije RS za okolje izdana OVD za predelavo odpadkov in OVD za obratovanje naprave glede emisije v zrak in v vode.

Na lokaciji kemične čistilnice Tekstilekspres, Ljubljana, se kovinski dimnik zaključuje v višini tretjega nadstropja večstanovanjskega objekta in je od njega horizontalno odmaknjen za cca. 12 metrov. Nivo slemena okoliških streh sklenjenega kareja, ki obkroža z vseh strani dvorišče, je cca. 10 metrov nad višino dimnika. Inšpektorat je prejel večje število prijav, da izpusti dimnih plinov prehajajo v stanovanja, tako da se teh ne da zračiti in da so balkoni, zaradi izpustov iz dimnika, neuporabni. Ugotovljeno je, da emisija snovi iz kurilne naprave ne presega mejne vrednosti in da je za dimnik pridobljeno pozitivno strokovno mnenje – dimnikarsko soglasje. Inšpektor za okolje v predmetni zadevi, kljub pritožbam, ki trajajo že 15 let nima pravne podlage za ukrepanje, ker manjka predpis, ki bi določal oddaljenost dimnika od sosednjih stanovanjskih objektov.

5.3.11 Nadzor nad emisijami iz kurilnih naprav

Število prijav je na tem področju v letu 2015 upadlo. Prijave so se še vedno najpogosteje nanašale na onemogočanje opravljanja dimnikarskih storitev. Poleg teh prijav je bilo tudi nekaj prijav glede suma o kurjenju nedovoljenih goriv. Dimnikarskim službam so bile podane zahteve za izvedbo izrednih pregledov, na katerih pa nedovoljena goriva niso bila ugotovljena.

5.3.12 Nadzor nad obremenjevanjem s hrupom iz industrijskih in drugih obratov

Inšpektorji so na tem področju opravili 696 nadzorov in odredili 143 ukrepov za odpravo neskladnosti ter uvedli 7 prekrškovnih postopkov.

Nadzor nad obremenjevanjem s hrupom je bil opravljen v okviru rednih inšpekcijskih pregledov in na podlagi prijav. Na tem področju dela predstavljajo največji problem izvajanja dejavnosti v strnjenih delih naselij, predvsem zaradi sebičnega odnosa posameznikov, ki zasledujejo le lastni interes.

Najpogosteje ugotovljena neskladnost je neredno izvajanje predpisanega monitoringa in neizvajanje obveznosti poročanja.

Prav tako so še vedno pogoste prijave gostinskih obratov z živo ali mehansko glasbo, predvsem pa prijave hrupnih prireditev, kar pa ni predmet neposrednega nadzora ION, temveč občinske inšpekcije.

Zaradi nenehnih prijav s strani krajanov, sta bila s strani pooblaščenice organizacije opravljena izredna kontrolna monitoringa hrupa v okolju, ki ga povzročajo viri hrupa opravljanja dejavnosti družbe Ljubljanske Mlekarne d.d. in Trgograd d.o.o., Litija. Meritve so bile izvedene v dnevnem, večernem in nočnem času. Iz rezultatov meritev je razvidno, da zavezanca ne obremenjujeta okolja s hrupom čezmerno za dnevni, večerni in nočni čas. Sta pa zavezanca za izvajanje obratovalnega monitoringa hrupa v okolju.

V zvezi s prijavo stanovalcev Plave Lagune in Einspillerjeve ulice, da hladilni agregat na strehi objekta Dunajska 48, Ljubljana povzroča močan hrup s cvilečo frekvenco, so bile upravniku objekta podjetju

Upradom d.o.o. odrejene meritve emisije hrupa v okolje. Pooblaščen organizacija ZVD d.d. je ugotovila, da obratovanje hladilnega agregata, nameščenega na strehi objekta Dunajska 48, Ljubljana, povzroča v dnevnem času čezmeren hrup, v nočnem času pa emisija hrupa presega kritično raven. Kljub preseganju kritične ravni hrupa pa inšpektor ni imel pravne podlage za takojšnjo prepoved obratovanja naprave. Inšpektor je z odločbo določil roke za odpravo obremenitve okolja s hrupom. Upravnik objekta Dunajska 48, podjetje Upradom d.o.o., je zahteve iz odločbe izpolnjeval z izklapljanjem hladilnega agregata v nočnem in v dnevnem času. Za sanacijo vira hrupa se ni odločil.

Na območju Območne enote Koper sta postavljeni 2 vetrni elektrarni in zoper obe sta bili prejete prijavi zaradi čezmernega obremenjevanja okolja s hrupom. V inšpekcijskem postopku nadzora vetrne elektrarne Dolenja vas so bile ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri izdelavi poročila o prvem ocenjevanju hrupa, zaradi česar je bilo upravljavcu elektrarne naloženo, da ponovno opravi ocenjevanje. Izmerjene vrednosti kazalcev hrupa so sicer pod mejnimi vrednostmi, a krajani z ugotovljenim niso zadovoljni.

Inšpekcijski postopek, zoper družbo Lesonit Ilirska Bistrica, v zvezi s preseganjem mejnih vrednosti kazalcev hrupa v okolje iz vira hrupa, to je naprave za proizvodnjo vlaknenih plošč, se je zaključil. Zavezanec je izvršil z odločbo odrejeno, izvedel je protihrupno sanacijo in obratovanje vira hrupa prilagodil predpisanim mejnim vrednostim.

V letu 2015 je bil opravljen kontrolni monitoring hrupa iz gramoznice Krapje pri zavezancu Segrap d.o.o. Ljutomer s pooblaščenim izvajalcem monitoringa hrupa, v času opravljenih nenajavljenih meritev ni bilo ugotovljenega čezmernega obremenjevanja okolja s hrupom iz dejavnosti.

V zadevi hrupa na motokros progi Lemberg, katero upravlja Duraković Iztok s.p., Golobinjek 13, Planina pri Sevnici, je bil dne 14. 5. 2015 izvršen kontrolni monitoring hrupa na podlagi inšpekcijske odredbe. Meritve so bile izvršene s predhodnim obveščanjem vseh deležnikov, ki so pri izvedbi lahko sodelovali. Sicer je prišlo do zapletov pri izvedbi, ker eden od sosedov sprva ni dovolil postavitve merilnih naprav na svojem zemljišču, pri čemer je žalil in grozil inšpektorju, a kljub vsemu so se meritve izvedle korektno in strokovno, progo se je z motorji in štirikolesniki obremenjevalo sukcesivno, maksimalna obremenitev pa je bila večja, kot pri obeh predhodno izvedenih meritvah. Iz poročila o meritvah št. VENO – 3340, maj 2015, izdelanega na Elektroinštitutu Milan Vidmar v Ljubljani, lahko zaključimo naslednje:

- mejne vrednosti celokupnega hrupa niso bile presežene,
- konične ravni celokupnega hrupa niso bile presežene,
- mejne vrednosti za vir hrupa niso bile presežene,
- konične ravni za vir hrupa niso bile presežene,
- motokros steza Lemberg pri normalnem obsegu obratovanja ne obremenjuje prekomerno okolje s hrupom,
- ob preveliki letni oziroma trenutni obremenitvi proge so lahko presežene mejne vrednosti kazalcev hrupa za večerni čas ter konične ravni hrupa.

Glede na izmerjene vrednosti lahko torej upravljavec motokros steze z določenimi ukrepi (točno določen maksimalni letni časovni raspored treningov, točno določena maksimalna hkratna obremenitev steze itd.) zagotovi izvajanje treningov brez preseganja mejnih vrednosti kazalcev hrupa.

5.3.13 Nadzor nad elektromagnetnim sevanjem in svetlobnim onesnaževanjem

Skupno so inšpektorji na obeh področjih sevanja opravili 98 nadzorov, v katerih so odredili 8 inšpekcijskih ukrepov. Prekrškovnih postopkov na tem področju ni bilo uvedenih.

Nadzor se je na obeh področjih izvajal na podlagi prejetih prijav ter v okviru celovitih rednih pregledov IED naprav in večjih trgovskih centrov.

V zvezi s prijavo, peticijo proti postavitvi bazne postaje na zemljišče na Škrļjevcu je bil opravljen ogled in bilo ugotovljeno, da gre za postavitev mobilnega stolpa z bazno postajo na zemljišče s parc. št. 1676 k.o. Boršt. Pregledana je tudi prejeta dokumentacija, vključno s strokovno oceno obremenitve okolja, zaradi sevanja, ki jo je izdelal pooblašćeni izvajalec ZVD-Ljubljana. Ugotovljeno je bilo, da gre za visokofrekvenćni vir sevanja z oddajno moćjo 228 W, da bazna postaja še ni vklopljena, da pa je sicer njen investitor oziroma upravljavec, to je družba Telekom Slovenije, Ljubljana, dolžan zagotoviti prve meritve. Sicer pa iz strokovne ocene izhaja, da bazna postaja ne bo presegala mejnih vrednosti in da je kot takšna sprejemljiva za okolje. Ker je bil stolp z bazno postajo iz lokacije kasneje odstranjen, je postopek zakljućen.

Podjetje PETROL d.d., Ljubljana je na podlagi izrećenega opozorila odstranilo reflektorje na BS Ajdovščina.

V letu 2015 sta bila zakljućena dva primera svetlobnega onesnaževanja, zaradi delovanja objektov za oglaševanje dveh upravljavcev (hotela v Portorožu). Ker je bilo v obeh primerih ugotovljeno večkratno preseganje vrednosti elektrićne moći svetilk za osvetļevanje, je bila odrejena uskladitev z mejnimi vrednostmi. Obe odloćbi sta bili izvršeni.

V zvezi s prilagoditvenimi roki za razsvetļjavo proizvodnih objektov in razsvetļjavo poslovnih stavb (rok 31. 12. 2015) je bilo že v zaćetku leta opravljenih več inšpekcijskih pregledov in seznanitev lastnikov oziroma upravljavcev razsvetļjave o obveznostih prilagoditve pri uporabi neustreznih svetilk. Tako so bili opravljeni inšpekcijski pregledi v družbah Inles d. d., Ribnica, Fibran Nord d. d., Sodražica, Gozdarstvo Grća d. d., PPE Ribnica, Zavod RS za blagovne rezerve, Skladišće Koćevje in SND Ortnek, Podjetniški inkubator Koćevje, Kolektor Sikom d. d., Podružnica Koćevje, CGP d. d. Predstavništvo Koćevje, SI CORE d. o. o., Loški Potok.

Javna razsvetļjava, ki je v upravljanju lokalnih skupnosti, je bila v manjših obćinah (Kostel, Osilnica, Sodražica, Loški potok) urejena že pred časom. V obeh večjih obćinah (Koćevje in Ribnica), se je zamenjava neustreznih svetilk prićela v letu 2015 in še ni zakljućena, saj je prilagoditveni rok 31. 12. 2016. Pri zamenjavi kroglastih lući v Koćevju je bilo ugotovljeno, da so prićeli namešćati neustrezne svetilke, o ćemer so bili pristojni obveščeni v izogib naknadnim stroškom odstranitve in se je zamenjava z neustreznimi svetilkami ustavila.

5.4 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Zakon o prekrških je inšpektorjem za okolje prinesel bistveno povećan obseg dela, kar ugotavljamo že ves čas njegove uporabe. Širitev dela na tem podroćju pa istočasno nujno povzroća zmanjšan obseg na podroćju inšpekcijskega dela v ožjem pomenu. Prekrškovni postopki namreć zahtevajo natanćnost in posebna znanja, pooblastila in dolžnosti pa so razmeroma široka. Zelo veliko administrativnih opravil nastaja v postopku izterjave glob in stroškov postopka. Še dodaten obseg dela pa je povezan z uvedbo sodnih taks v prekrškovnih postopkih.

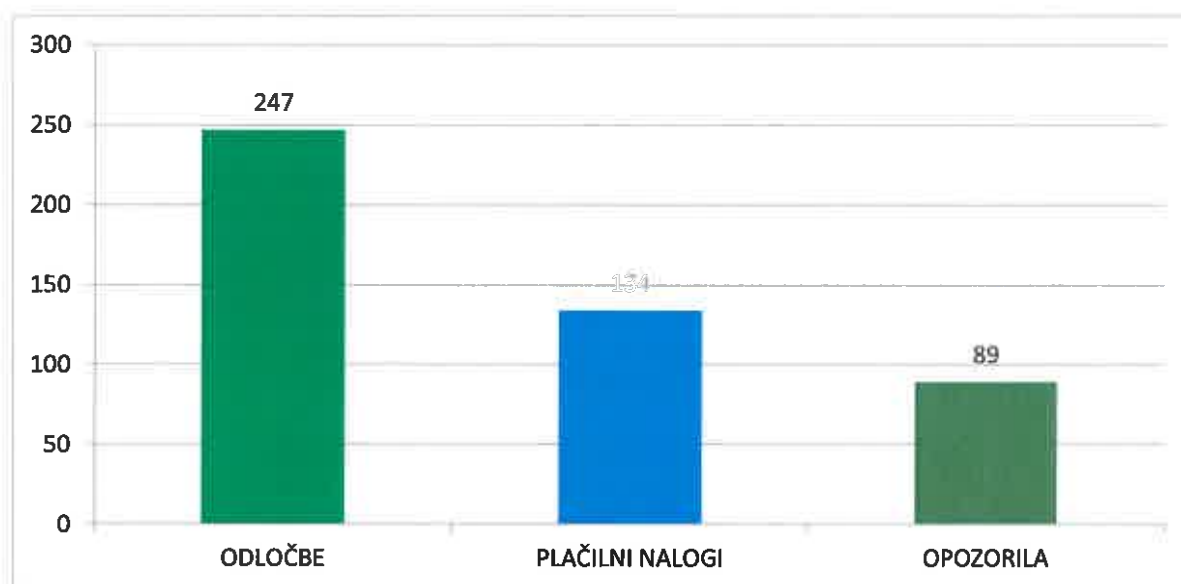
Zakonodaja na tem podroćju se zelo hitro spreminja, zato je ob ostalem inšpekcijskem delu težko slediti spremembam in prilagajati obstojeće vzorce aktov spremenjeni zakonodaji. Praviloma kršitelje v prekrškovnih postopkih zastopajo odvetniki, kar dodatno otežuje inšpektorjevo delo, saj je nasproti pravnemu strokovnjaku neenakovredna stran.

Prekrškovni organi odloćajo v postopkih za prekrške prekrškovnega organa oziroma v t. i. hitrih postopkih, ki se zaćnejo po uradni dolžnosti ali z vloitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreće globa, vendar pa lahko pooblašćena uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja zgolj opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep. Če pa se prekršek

osebno zazna ali ga ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav, se kršitelju takoj na kraju prekrška izda in vroči plačilni nalog.

Problem prekrškovnih postopkov je tudi v določanju odgovorne osebe pravne osebe. Zaradi kompleksnih tehnoloških postopkov, v katerih sodeluje več oseb, je namreč težko zagotovo reči, kdo je odgovorna oseba. Ugotavljanje odgovorne osebe dodatno otežuje dejstvo, da se v prekrškovnem postopku kršitelj ne rabi izpovedovati zoper sebe. Zato bi bilo smiselno spremeniti ZP-1 tako, da bi bilo možno voditi postopek samo zoper pravno osebo, če se odgovorne ne da določiti.

V letu 2015 so inšpektorji za okolje izdali 134 plačilnih nalogov ter 247 odločb. V prekrškovnih postopkih so inšpektorji izrekli še 89 opozoril (slika 5).

Slika 5: Prekrškovni postopki

5.5 AKCIJE NADZORA V LETU 2015

Akcije nadzora se načrtujejo glede na širše zaznane neskladnosti na posameznih področjih ali za zagotovitev celovitega pregleda na posameznem področju nadzora. Na tak način hitro in v kratkem času pridobimo informacijo o stopnji implementacije določenih zahtev predpisa na območju cele države. Istočasno pa tak način dela prispeva k poenotenju dela in k večji preglednosti stanja. Izkazalo se je, da so akcije nadzora, kot ena od oblik rednega dela, koristne in učinkovite.

Akcije so del vnaprej načrtovanih aktivnosti in sodijo v kategorijo rednega dela. Za vsako akcijo se določijo izhodišča in cilji ter se pripravijo usmeritve za delo glede vodenja postopkov in ukrepanja. Akcije sočasno potekajo na področju cele države, so časovno omejene in imajo jasno določeno vsebino.

Po zaključku akcije se izdela analiza in poročilo. Prednosti takega načina dela so v:

- sistematičnem nadzoru področja dela;
- pridobivanju povratnih informacij glede izvršljivosti in stopnje izvajanja predpisa;
- poenotenem nadzoru in ukrepanju.

V tabeli 36 je predstavljen seznam akcij nadzora, ki so bile izvedene v letu 2015.

Tabela 36: Seznam akcij nadzora, ki so bile izvedene v letu 2015

Zap. številka	Akcije nadzora	Področje	Izvedba
1.	Akcija nadzora onesnaženja podzemnih voda odlagališč	okolje	celo leto
2.	Akcije nadzora pošiljanja odpadkov preko meja (13 akcij)	okolje	celo leto
3.	Akcija nadzora nad travišči z naravovarstvenim statusom	narava	april–september
4.	Akcija nadzora nad komunalnimi odpadnimi vodami	okolje	maj–november
5.	CITES (medvedje meso, trgovine z malimi živalmi)	narava	maj–september
6.	Akcija nadzora vožnje v naravnem okolju (več nadzorov)	narava	februar, avgust, september

Akcija nadzora onesnaženja podzemnih voda odlagališč

V letu 2015 je ION izvedla akcijo nadzora onesnaženja podzemnih voda odlagališč, kjer je preverjala skladnost z zahtevami Uredbe o odlagališčih odpadkov (UOO).

V nadzoru je bila zajeta velika večina upravljavcev odlagališč, tako tistih, ki še obratujejo, ne glede na to, ali še odlagajo odpadke ali ne, kot tistih, ki so že zaprti z odločbami o zaprtju.

V okviru akcije se je preverjalo obratovalne monitoringe podzemne vode za leto 2014, izvajanje ukrepov za varstvo podzemne vode in izvajanje ukrepov v primeru preseganja opozorilnih vrednosti indikativnih parametrov onesnaženosti podzemne vode določenih v okoljevarstvenih dovoljenjih (OVD), načrtih neizvedenih del (NND) in odločbah o zaprtju.

V akcijo nadzora je bilo zajetih skupaj 84 odlagališč, in sicer:

- 14 odlagališč komunalnih odpadkov v obratovanju,
- 9 industrijskih odlagališč v obratovanju,
- 16 odlagališč komunalnih odpadkov z izdano odločbo o zaprtju,
- 11 industrijskih odlagališč z izdano odločbo o zaprtju,
- 31 odlagališč komunalnih odpadkov v postopku zapiranja ali pridobivanja OVD za zapiranje in
- 3 industrijska odlagališča odpadkov v postopku zapiranja ali pridobivanja OVD za zapiranje.

Nadzor odlagališč komunalnih odpadkov v obratovanju

Inšpekcijski nadzor smo opravili na 14 odlagališčih komunalnih odpadkov, ki imajo pridobljena OVD za obratovanje. Zakonodaja predvideva, da se v OVD podrobneje uredijo obveznosti, ki jih morajo zagotavljati upravljavci odlagališč (ukrepi, pogoji, obratovalni monitoring idr.).

Pri pregledu smo ugotovili, da od 14 odlagališč obratovalni monitoring podzemnih voda izvaja 11 zavezancev. Dva sta oproščena izvajanja obratovalnega monitoringa podzemnih voda, ker v enem primeru v območju odlagališča ni podzemnih voda, v drugem pa so oproščeni na podlagi hidrološkega poročila. Tretje odlagališče, ki monitoringa še ne izvaja, je pridobilo OVD šele sredi leta 2015 in bodo pričeli z izvajanjem obratovalnega monitoringa.

V vseh primerih, ko zavezanci izvajajo obratovalni monitoring podzemnih voda, poročajo o preseganju opozorilnih vrednosti indikativnih parametrov onesnaženosti podzemne vode (v nadaljevanju: opozorilnih vrednosti). Na desetih odlagališčih izvajajo predpisane ukrepe, v enem primeru pa ne, ker iz recenzije programa monitoringa izhaja, da so indikativni parametri prisotni že v ničelnem vzorcu in onesnaževala najverjetneje ne izvirajo iz odlagališča. V slednjem primeru, gre za specifiko kraškega terena, kjer na merilnih mestih, ki se nahajajo v precejšnji oddaljenosti od odlagališča lahko zaznamo tudi onesnaževala iz različnih drugih virov v prispevnem območju kraških rek.

Inšpektorji opozarjajo na problem, da v večini primerov ukrepi v primeru preseganja opozorilnih vrednosti niso dovolj konkretizirani oziroma da je zavezanec šele ob zaznanem preseganju opozorilnih vrednosti dolžan izvesti podrobnejše raziskave koncentracij, obsega in poti onesnaževal, kar je šele podlaga za oceno tveganja vpliva na podzemne vode. Te študije pa so podlaga za načrtovanje ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja z odlagališč oziroma ukrepov sanacije odlagališč. Na podlagi veljavnih OVD, kjer ukrepi, v primeru preseganja opozorilnih vrednosti, še niso dovolj konkretizirani, inšpekcija težko napiše učinkovit, določen in izvršljiv izrek inšpekcijske odločbe.

Nadzor industrijskih odlagališč v obratovanju

Od 9 zavezancev, pri katerih je bil opravljen nadzor, jih 8 izvaja obratovalni monitoring podzemnih voda, en pa v OVD te zahteve nima. Na 6 odlagališčih je zaznано preseganje opozorilnih vrednosti na 2 odlagališčih pa preseganja ni. V enem primeru, kjer prihaja do preseganja opozorilnih vrednosti, je inšpekcija ugotovila, da zavezanec ne izvaja predpisanih ukrepov in bo izdana inšpekcijska odločba. V enem primeru pa se ukrepi izvajajo le delno. Gre za odlagališče, ki je obratuje šele od 2013 in je monitoring izvedlo šele enkrat. V tem primeru bo inšpekcija nadzor opravil tudi v 2016, ko bo bolj jasno za kakšen vpliv morebiti gre.

Nadzor odlagališč komunalnih odpadkov z izdano odločbo o zaprtju

Nadzor je pokazal, da od 16 zavezancev obratovalni monitoring podzemnih voda izvaja 13 zavezancev. Dva sta oproščena na podlagi hidrološkega poročila in enemu še ni bila vročena odločba o zaprtju. Od teh 13 odlagališč le na enem niso zaznali preseganja opozorilnih vrednosti. Od 12 odlagališč, kjer je bilo zaznано preseganje opozorilnih vrženosti, kar v 8 primerih niso določeni ukrepi v primeru preseganja opozorilnih vrednosti, zato inšpekcija ne more ukrepati. Trije zavezanci ukrepe, ki so predpisani, tudi izvajajo.

V enem primeru pa ni dokazano, da je preseganje opozorilnih vrednosti, zaradi vpliva odlagališča. Gre namreč za preseganje pesticidov in njihovih razgradnih produktov, pri čemer se samo odlagališče nahaja v območju intenzivnega kmetijstva. Pred izvedbo ukrepov zato zavezanec izvaja še dodatne analize, da določi vir onesnaženja s pesticidi.

Nadzor industrijskih odlagališč z izdano odločbo o zaprtju

Od 10 pregledanih odlagališč jih 6 izvaja obratovalni monitoring podzemnih voda, 3 obveznosti v odločbi o zaprtju nimajo, v enem primeru pa ni določenega upravljavca odlagališča. Glede na podatke monitoringa na 6 odlagališčih prihaja do preseganja opozorilnih vrednosti, prav tako se predvideva na podlagi podatkov iz preteklosti, da prihaja do preseganja tudi na odlagališču brez upravljavca. Ukrepi v primeru preseganja opozorilnih vrednosti niso predpisani, zato inšpekcija ob preseganju opozorilnih vrednosti ne more ukrepati.

Nadzor odlagališč komunalnih odpadkov v postopku zapiranja in pridobivanja OVD za zapiranje

Inšpekcijski nadzor 31 odlagališč komunalnih odpadkov v postopku zapiranja je zelo težaven, saj še nimajo veljavnih OVD in včasih tudi ne potrjenih programov obratovalnih monitoringov.

Od 31 pregledanih odlagališč obratovalni monitoring podzemnih voda izvaja 24 zavezancev, 5 jih je oproščenih izvajanja obratovalnega monitoringa na podlagi hidrološkega poročila ali ker v območju odlagališča ni podzemnih voda, v dveh primerih pa zavezanca čakata na potrditev programa obratovalnega monitoringa. V vseh 24 primerih je obratovalni monitoring pokazal preseganje opozorilnih vrednosti, vendar pa noben od teh zavezancev še nima določenih ukrepov v primeru preseganja opozorilnih vrednosti.

Zavezanci so praviloma vloge za pridobitev OVD že poslali in praviloma so bili tudi zaproseni za dopolnitev vlog. V vsaj 14. primerih so bile vloge zavržene, saj niso bile popolne. Največji problem pri dopolnitvah vlog so imeli zavezanci s predložitvijo podatkov o obliki finančnega jamstva, nekateri pa niso predložili tudi območja zaprtega odlagališča, programa rednih pregledov stanja telesa zaprtega odlagališča, programa obratovalnega monitoringa, programa vzdrževanja in varovanja zaprtega odlagališča, program ukrepov v primeru preseganja opozorilne spremembe parametrov podzemne vode ipd.. Le izjemoma so zavezanci po prejetju sklepa o zavržbi vloge posredovali novo vlogo za pridobitev OVD za zapiranje.

Nadzor industrijskih odlagališč odpadkov v postopku zapiranja ali pridobivanja OVD za zapiranje

Izvedba inšpekcijskega nadzora industrijskih odlagališč odpadkov v postopku zapiranja je enako težavena, kot je bilo zgoraj opisano za odlagališča komunalnih odpadkov v postopku zapiranja, saj tudi ta še nimajo veljavnih OVD.

Od pregledanih 3 odlagališč vsi izvajajo obratovalni monitoring podzemnih voda. V enem primeru so presežene opozorilnih vrednosti.

Obratovalni monitoringi podzemnih voda

Pri pregledu obratovalnih monitoringov smo v nekaterih primerih zaznali problem verodostojnosti izmerjenih opozorilnih vrednosti in reprezentativnost merilnih mest, kar izhaja tudi iz recenzij obratovalnih monitoringov. Nekateri upravljavci nimajo potrjenih programov obratovalnih monitoringov podzemnih voda in tudi ne potrjenih programov ukrepov v primeru preseganja opozorilnih sprememb parametrov podzemne vode, zato le teh tudi ne izvajajo.

Inšpekcijski nadzor je usmerjen v zagotavljanje izvajanja predpisanih obveznosti upravljavcev odlagališč, zlasti ukrepov namenjenih varstvu okolja. Inšpekcija pa ne more ukrepati, kadar programi in ukrepi niso potrjeni v skladu s predpisi.

V akciji nadzora je bilo ugotovljeno, da velika večina odlagališč, ki izvajajo obratovalni monitoring podzemnih voda, izkazujejo tudi preseganje opozorilnih vrednosti podzemne vode. Ta podatek je potrebno pravilno tolmačiti, saj preseganje opozorilnih vrednosti še ne pomeni, da so preseženi okoljski standardi kakovosti podzemne vode, ki je v Sloveniji tudi glavni vir pitne vode.

V zvezi s tem smo opozorili na vsebinsko in pravno neustreznost določbe UOO, ki pravi, da se preseganje opozorilne spremembe kateregakoli indikativnega parametra onesnaženosti podzemne vode iz prejšnjega odstavka, šteje za čezmeren vpliv na okolje. Takšna določba je v neskladju z Zakonom o varstvu okolja, predvsem pa je neživiljenjska. Merilna mesta za določanje opozorilne spremembe so po navadi neposredno na zunanji meji odlagališča, zato pri starejših napravah brez tesnjenja ni pričakovati, da ne bi bilo nobenega izcejanja na dnu in na robu odlagališča. Običajno imajo takšne naprave pričakovano vplivno območje. Bistvo upravljanja odlagališč pa je, da se s primernimi ukrepi zagotovi, da izven tega pričakovanega območja vpliva ne prihaja do preseganj okoljskih standardov kakovosti (npr. mejnih vrednosti za pitno vodo in stanje voda ter ogrožanja drugih vrst rabe, kot sta npr. namakanje in stekleničenje). Pomembno je tudi kakšni so trendi onesnaževal.

Programi ukrepov v primeru preseganja opozorilne spremembe parametrov podzemne vode za odlagališče odpadkov.

V skladu z zakonodajo naj bi odlagališča, ki obratujejo, izvajala ukrepe za preprečevanje onesnaževanja okolja in druge pogoje obratovanja določene v OVD, poleg tega pa tudi ukrepe v primeru preseganja opozorilne spremembe parametrov podzemne vode.

V okviru akcije nadzora je bilo ugotovljeno, da so programi ukrepov zelo različni, v glavnem pa ne vsebujejo konkretnih ukrepov za odpravo obremenjevanja, ampak le ukrepe za izvajanje monitoringa, npr. izvajanje zveznih meritev, čiščenje vrtin, izvedba dodatnih vrtin v naslednjih letih ipd. V posameznih programih ukrepov pa so navedeni tudi ukrepi za odpravo vplivov odlagališča na podzemne vode. Ti so lahko kratkoročni, ki jih izvede sam upravljavec, brez predhodne priprave projektnih rešitev in dolgoročni, ki po navadi predvidevajo obsežne in drage inženirske posege, kadar so. zaradi odlagališč. neposredno ogroženi vitalni vodni viri. Večkrat je ob zaznanem preseganju opozorilnih vrednosti zavezanec dolžan izvesti podrobnejše raziskave koncentracij, obsega in poti onesnaževanja, kar je podlaga za oceno tveganja vpliva na podzemne vode. Te študije pa so šele podlaga za načrtovanje ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja z odlagališč oz. ukrepov sanacije odlagališč.

Nujna je čimprejšnja ureditev statusa obstoječih odlagališč (izdaja OVD za zaprtje), z določitvijo ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja okolja, ukrepov za preprečevanje škodljivih vplivov na okolje po zaprtju odlagališča in ukrepov ob preseganju opozorilne spremembe parametrov podzemne vode.

Izrek inšpekcijskega ukrepa v primeru preseženih opozorilnih sprememb indikativnih parametrov je možen v primeru, da je ugotovljeno, da se ne izvajajo predvideni ukrepi iz programa ukrepov, ki pa mora biti potrjen z OVD.

Odlagališča odpadkov, ki so v postopku zapiranja

Posebej opozarjamo na odlagališča odpadkov, ki so v postopku zaprtja in so odpadke prenehala odlagati (nesporni so datumi prenehanja odlaganja), še vedno pa niso bila izdana OVD za zapiranje.

Postopek zapiranja teh odlagališč se izvaja po novi UOO, kjer so določeni tudi pogoji za zaprtje odlagališča, in sicer morajo biti površine telesa odlagališča prekrivane in imeti urejeno površinsko tesnjenje, zagotovljeno mora biti površinsko odvajanje padavinskih odpadnih vod in odplinjanje. Zapiranje odlagališč mora biti izvedeno najpozneje v treh letih oziroma v petih letih, če to dovoli ministrstvo.

Nekateri upravljavci odlagališč so že izvedli vsa zapiralna dela skladno z načrtom neizvedenih del, kot je predvidevala prejšnja ureditev. Nova UOO pa jim je prinesla dodatne pogoje za zapiranje.

Nujna je čimprejšnja ureditev statusa obstoječih odlagališč v postopku zapiranja (izdaja OVD za zaprtje), z določitvijo ukrepov za ukrepov za preprečevanje škodljivih vplivov na okolje po zaprtju.

Akcije nadzora pošiljanja odpadkov preko meja

Na področju pošiljanja odpadkov je ION v sodelovanju s CURS in Policijo ter ARSO, kot pristojnim organom, v letu 2015 izvedla 13 skupnih akcij nadzora. Akcije so potekale v okviru IMPEL projekta Enforcement Actions, kjer Slovenija aktivno sodeluje.

V letu 2015 so bile izvedene naslednje akcije:

- 28. 1. 2015: pristanišče Luka Koper;
- 23. 2. 2015: mejni prehod Obrežje;
- 26.2. 2015: pristanišče Luka Koper;

- 16.–18.3.2015 Gamlitz (AT) – izmenjava inšpektorjev v okviru IMPEL projekta Enforcement Actions;
- 21. 4. 2015: AC počivališče Lukovica (avtocesta Ljubljana–Maribor);
- 12.–15. 5. 2015: pristanišče Luka Koper (3 dnevi);
- 28. 5. 2015: AC počivališče Radovljica;
- 27. 8. 2015: AC počivališče Barje;
- 8. 9. 2015: počivališče Šempas;
- 15. 9. 2014: mejni prehod Pince
- 15. 10. 2014: mejni prehod Šentilj;
- 10.–12.11. 2015: pristanišče Luka Koper (3 dnevi);
- 24. 11. 2015: AC počivališče Lukovica (avtocesta Ljubljana–Maribor).

Dve akciji sta bili izvedeni v okviru izmenjave inšpektorjev, ki je bila izvedena v okviru IMPEL projekta Enforcement Actions. Predstavniki slovenskih nadzornih organov so se udeležili izmenjave v Avstriji, kjer so skupaj z avstrijskimi kolegi izvajali nadzor na avtocestnem počivališču v bližini mesta Gamlitz. Akcije so potekale skladno z dogovori z ostalimi predstavniki nadzornih organov in pristojnega organa. Akcije na avtocestnih počivališčih so potekale z izločanjem tovornih vozil iz prometa oz. s preusmeritvijo prometa tovornih vozil preko počivališč. V nadzoru na mejnem prehodu Pince je bil nadzor izveden v sodelovanju s predstavniki madžarskega inšpektorata. Dogovorjeno je bilo tudi bodoče sodelovanje z izvedeno najmanj eno skupno akcijo nadzora letno. Glede na izkušnje iz preteklosti so akcije na posameznih lokacijah potekale krajši čas. Poleg nadzora pošiljanja odpadkov so ostali nadzorni organi izvajali tudi nadzor cestno prometnih predpisov, carinskih predpisov in ostalih predpisov iz njihove pristojnosti.

V okviru akcij je bilo zaustavljenih 668 tovornih vozil in kontejnerjev, od katerih se je v 73 primerih prevažalo odpadke preko meja. Nadzorni organi so opravili 354 dokumentarnih kontrol ter 136 fizičnih pregledov pošiljk. Pri pošiljkah preko meja ni bilo ugotovljenih nezakonitih pošiljk odpadkov, ugotovljenih je bilo nekaj primerov pomanjkljivega izpolnjevanja spremne dokumentacije, predvsem Dokumenta iz Priloge VII Uredbe 1013/2006.

Odpadki, ki so bili v okviru akcij nadzora najpogosteje obravnavani:

- odpadne kovine;
- odpadna plastika;
- odpadni papir;
- odpadki iz mehanske obdelave odpadkov.

Poleg tega so inšpektorji opravili tudi večje število inšpekcijskih pregledov v podjetjih.

Akcija nadzora aglomeracij za odvajanje komunalnih odpadnih voda v javno kanalizacijo

V letu 2015 je ION izvedla akcijo nadzora odvajanja komunalnih odpadnih vod, s katero je bil zajet nadzor zagotavljanja odvajanja komunalnih odpadnih vod po javni kanalizaciji na območju poselitev, kjer je prilagoditveni rok po določbah Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. list RS št. 45/07, 63/09, 105/10) že potekel.

V akcijo nadzora je bilo zajetih 12 aglomeracij v Sloveniji. Pri 8 aglomeracijah je ugotovljeno, da območje ni 100 % pokrito z javno kanalizacijo, po kateri bi se odvajala komunalna odpadna voda. Inšpektorji za okolje so za zagotavljanje 100 % pokritosti območja z javno kanalizacijo izdali 6 inšpekcijskih odločb. Pri dveh aglomeracijah roki iz inšpekcijskih odločb, ki so v letu 2015 potekli, niso bili izvršeni, zato so bili uvedeni prekrškovni postopki in izdana ena odločba o prekršku. Štiri aglomeracije imajo na celotnem območju že zgrajeno javno kanalizacijo in s tem zagotavljajo 100 % pokritost območja z javno kanalizacijo.

Akcija nadzora aglomeraciji se bo nadaljevala tudi v letu 2016, po sprejetju operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode iz 1. odstavka 36. člena nove Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, ki je bila objavljena v Uradnem listu 18. 12. 2015.

Akcija nadzora trgovin z malimi živalmi

ION je v letu 2015 izvedla nadzor trgovin z malimi živalmi v Sloveniji.

Cilj nadzora nad osebki zavarovanih živalskih vrst, ki jih trgovine z malimi živalmi zadržujejo v ujetništvu, je namenjen zagotovitvi ustreznih bivalnih razmer za živali, v skladu z določili Odredbe o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu ter nadzoru izvora živali, ki mora biti izkazan z ustreznim CITES potrdilom (potrdilo v skladu z Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami).

Pri izvedbi nadzora so se upoštevali rezultati temeljite akcija nadzora, ki je bila v preteklosti že izvedena. Pri določitvi zavezancev je bila upoštevana tudi kupna moč v krajih nadzora, nadzor se je zato izvedel na območju območnih enot Ljubljana in Maribor.

Akcija predstavlja le del nalog inšpekcije na področju trgovanja z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami. Inšpekcija na podlagi podatkov s terena težišče nadzora usmerja v posamezne gojitelje, ki se ukvarjajo tudi s komercialno prodajo in od katerih posamezne trgovine lahko tudi odkupujejo. Ob tem inšpekcija še pojasnjuje, da so trgovske verige in vnos živali v državo glede zdravstvenega varstva zelo pozorno nadzorovane tudi s strani Uprave za varno hrano in Veterinarske inšpekcije, s katerimi tudi aktivno sodeluje.

V okviru akcije je bil v enem primeru je bil izrečen ukrep odprave nepravilnosti, ki je bil tudi realiziran.

Akcija nadzora trgovine z medvedjim mesom

ION je v letu 2015 ponovno izvedla akcijo nadzora trgovine z medvedjim mesom. Rjavi medved je zavarovan s Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami. Trgovanje z medvedjim mesom je zato dovoljeno le kot izjema po Uredbi o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami in strogo regulirano.

Inšpekcija je bila s strani pristojnega ministrstva in upravnega organa opozorjena, da prihaja do neskladja med številom odstreljenih medvedov in številom izdanih potrdil, ki dovoljujejo trgovanje, kar kaže na to, da zavezanci ne izpolnjujejo določil iz predpisov.

Nadzor je bil usmerjen v končne porabnike in prodajalce izdelkov iz medvedjega mesa. Inšpektorji so opravili inšpekcijski pregled pri 16 zavezancih, in sicer v gostinskih obratih in večjih trgovinah ter pri nekaj fizičnih osebah (lovcih). Pri slednjih nepravilnosti niso bile zaznane. Nekatero večje trgovine so, zaradi zahtevnosti pridobivanja ustreznih dokumentov, v letu 2015 prenehale s trgovino z medvedjim mesom.

Pravnim osebam, so bila izdana štiri opozorila po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru za odpravo nepravilnosti, to je ureditvijo ustreznih evidenc o porabi medvedjega mesa in dve opozorili po Zakonu o prekrških, kjer zavezanca nista imela potrebnih vnaprej izdanih potrdil ARSO.

Akcija nadzora vožnje v naravnem okolju

V obdobju 27. 8. do 28. 9. 2015 so inšpektorji za okolje, v sodelovanju s policisti lokalnih policijskih uprav in gozdarsko inšpekcijo, izvedli akcijo nadzora vožnje z vozili v naravnem okolju in nadzora spoštovanja Uredbe o varstvu samoniklih gliv.

Namen poostreženega nadzora je bilo predvsem osveščanje, opozarjanje in preprečitev nelegalne vožnje v naravnem okolju, ki ima za posledico poškodbe naravnega okolja in ogrožanje habitatov rastlinskih in živalskih vrst ter omejitev nabiranja gob na zakonsko določene količine.

Nadzor je bil izveden v vseh območnih enotah Inšpektorata torej v OE Maribor, OE Murska Sobota, OE Celje, OE Nova Gorica in OE Novo Mesto, OE Kranj ter OE Ljubljana in sicer prednostno na območjih, ki imajo naravovarstveni status zavarovanega območja (v krajinskih parkih, regijskih parkih, na Natura 2000 območjih in naravnih vrednotah).

Nadzor se je izvajal ob koncu tedna, ko je bil pričakovan večji obisk in s tem večja obremenitev naravnega okolja.

V okviru akcije je bilo izdano 5 plačilnih nalogov ter uvedenih 5 postopkov o prekršku, zaradi napačno parkiranih vozil. Ukrepi glede vožnje s kolesom v naravnem okolju niso bili izrečeni, saj kršitve niso bile zaznane.

Inšpektorji so v okviru nadzora po Uredbi o varstvu samoniklih gliv preverili 15 nabiralcev gob, vendar kršitev niso zaznali, zato je bila njihova vloga v skladu z zakonodajo svetovalna.

Akcija nadzora nad travišči z naravovarstvenim statusom

V obdobju od maja do septembra 2015 je potekala akcija inšpekcijskega nadzora nad travišči s posebnim naravovarstvenim statusom. Osnovni cilj akcije je bil nadzor nad stanjem travišč v varovanih območjih in identifikacija najbolj pogostih kršitev.

Pregledanih je bilo 23 travišč, od katerih jih je imelo 22 status območja Natura 2000. Večina travišč je imelo poleg statusa območje Natura 2000 še druge statuse, npr. naravna vrednota državnega pomena, zavarovano območje in ekološko pomembno območje. Travišča, ki so bila predmet nadzora, so imela različne habitatne tipe od nižinskih ekstenzivno gojenih travnikov do alpskih travišč.

Večinoma so travišča v posesti fizičnih oseb (52 %), četrtnina travišč ima mešano lastništvo, predvsem fizičnih oseb in države (26 %), 2 travišči sta v lasti države, eno v lasti lokalne skupnosti, za dve travišči pa o lastništvu ni pridobljenih podatkov.

Neposredni nadzor nad travišči oz. njihovim stanjem s strani naravovarstvenih nadzornikov se izvaja redno samo v štirih primerih, na dveh traviščih se izvaja občasno, medtem ko se v 17 primerih (74 %) ne izvaja. Ugotovljeno je bilo, da se varstveni ukrepi izvajajo le na 22 % obravnavanih traviščih, na enem območju deloma, medtem ko se na 74 % obravnavanih traviščih ne izvajajo, kljub temu je bilo stanje travišč v 65 % ocenjeno kot ugodno, v 13 % kot delno ugodno in v 22 % kot neugodno.

Najbolj pogosti dejavniki ogrožanja v času nadzora so bili zaraščanje, vožnja v naravi, paša, zgodnja in prepogosta košnja, spreminjanje ekstenzivnih travniških površin v intenzivne travnike, spreminjanje travnikov v njive, prekomerna krčitev obvodne drevnine, uporaba fitofarmaceutskih sredstev, izsuševanje, setev neavtohtonih travnatih mešanic in zasipavanje z gradbenimi odpadki.

V času izvajanja inšpekcijskega pregleda so bili na 12 obravnavanih traviščih (52 %) zaznani naslednji posegi: nasutje travišča s peskom, odkopavanje, postavitve montažnega šotora, sejanje kmetijskih kultur, urejanje brežine (betoniranje), sekanje vegetacije, vzdrževanje melioracijskega jarka, črno odlagališče, spreminjanje v trajni nasad, strelišče lovske družine. Na preostalih traviščih (48 %) posegov ni bilo zaznanih.

Tekom izvajanja nadzora so bile v inšpekcijskem postopku izdane 4 ureditvene odločbe. Za odpravo manjših nepravilnosti sta bili izdani 2 opozorili po ZIN. V enem primeru je ukrepala kmetijska inšpekcija.

Po ZP-1 so bili izrečeni trije ukrepi in sicer 1 odločba (pravna in odgovorna oseba) ter 2 opozorili.

5.6 OSTALO

5.6.1 Sodelovanje z drugimi inšpekcijami in organi

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi organi je potekalo predvsem v okviru akcij nadzora, ki jih pripravljajo regijske koordinacije in Inšpekcijski svet. Sodelovanje je potekalo v smislu izmenjave podatkov in informacij ter po potrebi z izvajanjem skupnih pregledov. ION je najpogosteje sodelovala s tržno inšpekcijo, kmetijsko inšpekcijo, gradbeno inšpekcijo, Finančno upravo RS in Policijo. Skupni pristop je v veliko primerih prispeval k hitrejši rešitvi problemov. Kot zelo učinkovita se je doslej izkazala skupna in sočasna obravnava nezakonitih ravnanj zavezancev v primerih nasipanja zemeljskega izkopa, zaradi agromelioracije zemljišč, ko zavezanci praviloma pričnejo z agromelioracijskimi deli še preden pridobijo dovoljenja po predpisih s področja varstva okolja in Zakona o kmetijskih zemljiščih, kot tudi v primerih nezakonitega ravnanja z odpadki. V zvezi z navedeno problematiko se uspešno sodeluje s kmetijsko inšpekcijo tako, da se v primeru nasipanja zemeljskega izkopa z namenom agromelioracije zemljišč, zavezanca obravnava sočasno – kmetijski inšpektor in inšpektor za okolje in v kolikor se ugotovi, da gre za enostavno agromelioracijo, postopek nadaljuje samo kmetijski inšpektor. Skupni nadzor z gozdarsko inšpekcijo in policijo se je izvajal tudi v zvezi z vožnjo v naravnem okolju.

V okviru regijskih koordinacij se je sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi organi izkazalo, da je s sočasno izvedenimi nadzori problematičnih zavezancev s strani pristojnih inšpekcij zagotovljena hitrejša in učinkovitejša vzpostavitev zakonitega ravnanja.

ION je sodelovala s predstavniki lokalnih skupnosti in (med)občinskimi inšpekcijami v nadzorih na področju odlaganja gradbenih odpadkov, na področju poseganja v vodotoke, na območju Triglavskega narodnega parka, nadzoru nad ravnanjem z izrabljenimi motornimi vozili itd.

Na področju pošiljanja odpadkov preko meja so bile v sodelovanju s Carino, Policijo in Agencijo RS za okolje (v nadaljevanju ARSO) izvedene naključne akcije preverjanja pošiljk odpadkov na mejnih prehodih Obrežje, Šentilj in Pince (tovorni promet), Luka Koper (pomorski promet), ter na posameznih avtocestnih odsekih (avtocestna počivališča Barje, Lukovica, Šempas, Radovljica).

Nadaljevalo se je sodelovanje z ARSO v smislu izmenjav podatkov in strokovnih stališč.

Pomemben del sodelovanja z drugimi organi v Ministrstvu za okolje in prostor predstavlja priprava opomnikov za odgovore Vladi RS in Evropski komisiji, ki vodi postopke proti državi članici, kadar ugotovi kršitve Evropske zakonodaje, ki jo je država članica implementirala v svoje predpise.

5.6.2 Mednarodno sodelovanje

Na področju mednarodnega sodelovanja so inšpektorji za okolje vključeni v delovanje mednarodne organizacije IMPEL za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje. To je organizacija evropskih institucij, pristojnih za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje, katere osnovni cilj je širjenje uporabe uveljavljene dobre prakse s pomočjo izmenjave informacij in promocija preizkušenih postopkov pri izvajanju zakonodaje in pri usposabljanju na področju nadzora. Nov organizacijski okvir je organizacija dobila v letu 2007, ko je iz neformalne organizacije postala formalna organizacija. V letu 2015 je organizacija doživela prenavo v delovanju. Tako je sedaj sestavljena iz petih ekspertnih skupin:

1. **Industrija (IED) in zrak:** skupina je osredotočena na izvajanje in izvrševanje IED direktive 2010/75/EU, s poudarkom na inšpekcijskem nadzoru;
2. **Opadki in pošiljanje odpadkov preko meja:** obseg dela skupine je praktično izvrševanje Direktive o odpadkih 2008/98/EU in predpisov s področja čezmejnega pošiljanja odpadkov (Uredba 1013/2006 o pošiljkah odpadkov). Delo temelji predvsem na izmenjavi izkušenj, znanja in dobrih praks;
3. **Voda in tla:** skupina deluje predvsem na področju Okvirne direktive o vodah, Nitratne direktive, Direktive o morskem strategiji in Direktive o industrijskih emisijah (IED). Ukvarja se tako z učinkovitim

izvajanjem inšpekcijskega nadzora na teh področjih kot tudi z inovativnim pristopom strateškega načrtovanja inšpekcijskega nadzora na podlagi podatkov iz okolijskih monitoringov;

4. **Narava:** izvajanje EU zakonodaje je bistvenega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Skupina bo to poskusila dosežati s krepitvijo ozaveščenosti, izmenjavo dobrih praks in krepitvijo sodelovanja z drugimi organizacijami;

5. **Zakonodaja:** skupina bo delovala v smislu podpore uslužbencem, ki so odgovorni za sprejemanje predpisov, postopkov in novih načinov dela, pa tudi na identifikaciji in prispevku k reševanju določene problematike za zakonodajnem področju.

Organizacijo v državi članici predstavljajo nacionalni koordinatorji, ki se sestajajo enkrat ali dvakrat letno na generalni skupščini, ki jo organizira država, predsedujoča EU. V okviru organizacije se vsako leto izvedejo številni projekti, v katerih so sodelovali tudi inšpektorji za okolje. Več informacij o organizaciji IMPEL je na razpolago na spletni strani: <http://www.impel.eu/>

Inšpektorji ION so v letu 2015 sodelovali v naslednjih projektih IMPEL organizacije:

- projekt »Waste shipment inspection planning«,
- projekt »Enforcement Actions«,
- projekt »NCP exchange days«,
- projekt »IED inspections«,
- delavnica »Green Expert Team«,
- letna konferenca o čezmejnem pošiljanju odpadkov (TFS konferenca),
- projekt »Implementation of IED directive« (3 srečanja),
- IMPEL Soil Conference,
- delavnica »Water & Soil Expert Team«,
- projekt »Woda project« (dve srečanja),
- projekt »Nature protection in permitting and inspection of industrial installations – Implementation of Art. 6(3) Habitats Directive« (3 srečanja).

Slovenija je v okviru organizacije IMPEL v Ljubljani med 29. septembrom in 2. oktobrom gostila dva dogodka na področju ravnanja z odpadki in pošiljanja odpadkov preko meja.

Najprej je med 29. in 30. septembrom potekal sestanek nacionalnih kontaktnih točk (NCP) »National Contact Point Best Practice Meeting« in je bil namenjen izmenjavi dobrih praks in izkušenj med nadzornimi organi znotraj Evrope. Sestanka se je udeležilo 33 predstavnikov iz 28 držav.

V sredo popoldan, 30.09.2015, pa se je začela mednarodna letna konferenca na področju ravnanja z odpadki in pošiljanja odpadkov preko meja. Tema konference je bila »Kriminaliteta na področju ravnanja z odpadki«. Konferenco je otvorila ministrica za okolje in prostor, Irena Majcen, ki je v uvodnem nagovoru poudarila, da so bili v zadnjih desetletjih na področju ravnanja odpadkov narejeni veliki koraki, tudi pri ločevanju odpadkov, pa tudi, da so odpadki predmet korupcije in nezakonitih ravnanj ob tem. Konference se je udeležilo 95 predstavnikov iz 33 držav, med katerimi so bili predstavniki Evropske komisije, Sekretariata Baselske konvencije, INTERPOL-a, EUROPOL-a ter predstavnica Ministrstva za okolje in gozdarstvo Indonezije kot predstavnica azijske mreže za preprečevanje nezakonitih pošiljk nevarnih odpadkov.

Zaključki konference so bili naslednji:

- potrebno je okrepiti sodelovanje vseh nadzornih organov tako na nacionalnem kot mednarodnem nivoju;
- potrebno je izmenjevati informacije in dobre prakse;

-
- konferenca je dobra priložnost za IMPEL TFS mrežo za delitev izkušenj med različnimi nadzornimi in pristojnimi organi;

Poleg zgoraj naštetih projektov in delavnic so se inšpektorji udeležili še:

- sodelovanje v TAIEX projektih kot eksperti na področju IED direktive (Zagreb, Hrvaška),
- delavnice »European Enforcement Project on Contained Use and Deliberate Release of GMOs«.

V mesecu marcu je bila v okviru IMPEL projekta izvedena tudi izmenjava inšpektorjev, ki je potekala v Avstriji. Izmenjave so se udeležili predstavniki ION, FURS-a, Policije in ARSO. V okviru izmenjave so se izvedle akcije nadzora v cestnem prometu, potekala pa je tudi izmenjava informacij o načinu dela in pristojnostih posameznih nadzornih organov.

Sodelovanje inšpektorjev v mednarodnih projektih in na mednarodnih delavnicah pomeni poleg izmenjave izkušenj in pridobivanja znanj glede načina dela inšpekcij in spoznavanja zakonodaje in ureditev v drugih evropskih državah, tudi zagotavljanje pomembne aktivne vloge inšpektorjev za okolje pri podajanju pripomb in predlogov ob spremembah nacionalnih predpisov in s tem primerljivost nacionalne zakonodaje z drugimi državami ter njeno uspešno izvajanje, kar je tudi eden glavnih ciljev projektov, ki se nanašajo na delovanje inšpektorjev za okolje. Zato je potrebno tudi v prihodnje nadaljevati s sodelovanjem čim večjega števila inšpektorjev na raznih mednarodnih projektih in izobraževanjih.

5.7 SKLEPNE UGOTOVITVE

ION je cilje, določene z letnim načrtom dela dosegla. Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo načrtovano število inšpekcijskih pregledov za leto 2015 dosegli, prav tako smo v celoti izpolnili načrtovani obseg dela, čeprav se je število inšpektorjev za okolje zmanjšalo za še dva inšpektorja.

Inšpekcijsko delo postaja vse bolj izpostavljeno raznim pritiskom s terena in medijem in zato tudi vedno bolj stresno. Glede na zelo velika pooblastila, vključno s pooblastili v prekrškovnem postopku z zelo visokimi globami, se postavlja tudi vprašanje zagotavljanja primerne osebne varnosti na delovnem mestu.

Pogosto se dogaja, da se krivdo za nedelovanje sistema kot celote želi naprtiti inšpekcijskim službam. Zanimarja pa se dejstvo, da sistema ni možno vzpostavljati le z inšpekcijskim nadzorom, ampak je to le eden od načinov. Neizkoriščene so možnosti finančnih in drugih stimulacij zavezancev, ki bi pripeljale k večji stopnji spoštovanja predpisanih pravil. Učinkovitost delovanja službe se namreč presoja z vidika pogojev za njeno delovanje, ne le z vidika javnomnenjske raziskave.

V letošnjem letnem poročilu predlagamo naslednje rešitve, za katere menimo, da bi prispevale k izboljšanju stanja:

- povečati število inšpektorjev glede na to, da se iz leta v leto povečuje obseg dela, predvsem zaradi spreminjanja in sprejemanja zakonodaje;
- povečanje števila administrativnega osebja, zaradi povečevanja obsega administrativnega opravil;
- prenos dela pristojnosti na nadzorne organe lokalnih skupnosti (nadzor nad gradbenimi odpadki, ki nastajajo v gospodinjstvih, izvajanje dimnikarskih storitev);
- proaktivno sodelovanje pri pripravi predpisov;
- višine predpisanih glob so v posameznih primerih nesorazmerno visoke glede na težo prekrška oziroma škodo, ki je nastala v okolju zaradi nezakonitega ravnanja (primer višine globe 10.000 €, ker zavezanec ni oddal letnega poročila) oziroma prenizke (npr. v Zakonu ohranjanju narave), kjer gre pogosto za ravnanja, ki imajo za posledico evidentno in nepopravljivo škodo v naravnem okolju;
- za izpeljavo izvršb po drugi osebi bi bilo potrebno sprejeti ustrezne predpise, ki bi urejali postopek izvršbe (podobno kot sodne izvršbe). Z novim predpisom bi moral biti natančno določen postopek izvršbe;
- na občinskem nivoju zagotoviti odlagališča za inertne odpadke brez plačila za odlaganje.

